

Legislació consolidada

Última revisió 08.11.2011

DECRET 1/2011, de 13 de gener, del Consell, pel qual s'aprova l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.

(DOCV núm. 6441 de 19.01.2011) Ref. 000521/2011

PREÀMBUL

I

De conformitat amb el que estableix l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, la Generalitat té competències exclusives en matèria d'ordenació del territori i del litoral, urbanisme i habitatge, com també en altres matèries que es veuen afectades per l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana en els termes en què s'assenyala en aquesta. D'altra banda, d'acord amb l'Estatut d'autonomia, segons la reforma efectuada mitjançant la Llei Orgànica 1/2006, de 10 d'abril: «En l'àmbit de les seues competències, la Generalitat ha d'impulsar un model de desenvolupament equitatiu, territorialment equilibrat i sostenible, basat en la incorporació de processos d'innovació, la plena integració en la societat de la informació, la formació permanent, la producció obertament sostenible i una ocupació estable i de qualitat en què es garantisca la seguretat i la salut en el treball. La Generalitat ha de promoure polítiques d'equilibri territorial entre les zones costaneres i les de l'interior» (article 19.1).

L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, tal com ho expressa la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge en l'article 37, és l'instrument que defineix un model territorial de futur per a la Comunitat Valenciana amb el màxim consens entre els agents socials que operen al territori. És aquest un model que integra les polítiques sectorials amb projecció territorial, té en compte les amenaces i oportunitats del context exterior, fomenta les accions impulsores de canvis al territori, estableix directrius de planificació i gestió per al sòl no urbanitzable, i defineix els àmbits adequats per a la planificació d'àmbit subregional. Tot això, en un escenari econòmic i social complex en què es produeixen canvis transcendentals que tindran grans repercussions en l'estructura i la posició estratègica dels territoris en l'entorn global.

L'evolució recent de la realitat econòmica i social als territoris avançats, i sobretot la crisi econòmica i les seqüeles d'aquesta, han posat de manifest la importància que té el factor territorial com a actiu no deslocalitzable de competitivitat econòmica, trencant una tendència assumida per alguns experts en el sentit que l'aplicació generalitzada de les noves tecnologies al sistema productiu eliminaria la importància d'aquest factor com a avantatge comparatiu a escala planetària. Ben al contrari, i com es demostra en les societats desenvolupades que millor superen la crisi actual, el territori importa més que mai i només aquelles que sàprien utilitzar-lo de forma racional, com a factor de competitivitat i diferenciació en el mercat global, eixiran d'aquest període crític en posicions d'avantatge.

Però, d'altra banda, el territori és un recurs limitat que sustenta el sistema socioeconòmic des d'un punt de vista físic (proveïdor d'aliments, energia, matèries primeres, etc.) i funcional (regulador dels fluxos naturals, manteniment dels ecosistemes, etc.), i és portador de valors ambientals i culturals que doten la societat que acull d'identitat i singularitat; i és el paisatge l'estructura perceptiva del territori i el millor indicador de la qualitat d'aquest. Per això, la utilització racional dels seus recursos i la preservació d'aquests valors són la principal garantia del seu

desenvolupament sostenible i de la millora del benestar individual i col·lectiu dels ciutadans que tenen les seues experiències vitals en aquest.

Aquest diàleg fructífer entre competitivitat econòmica i protecció de recursos limitats és el marc en què s'insereix l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, com a instrument cabdal de l'ordenació del territori i el que ha d'inspirar la política territorial de la Generalitat per als propers vint anys. La Comunitat Valenciana és un territori que té valors ambientals i paisatgístics excel·lents en el context del món mediterrani europeu i acull una societat dinàmica, emprenedora i tolerant que ha superat històricament els seus períodes crítics desenvolupant projectes de canvi sobre el territori, combinant adequadament criteris d'eficiència i preservació que, adaptats a la realitat socioeconòmica actual, són ara més necessaris que mai per a situar la Comunitat Valenciana en la posició que els seus ciutadans i els grans potencials que té reclamen.

II

En primer lloc, per a desenvolupar plenament aquest projecte de futur col·lectiu, l'estratègia territorial parteix d'una visió, uns objectius, unes metes i uns principis directores consensuats pel conjunt dels actors socials que operen al territori, els quals són desenvolupats per un conjunt de directrius i projectes territorials que l'estratègia territorial orienta adequadament cap a la consecució de la major eficiència territorial i un major benefici social. És en aquest context on sorgeix el nou paper que la societat global reclama a les administracions públiques com a actius imprescindibles de la competitivitat del territori. L'acció pública no sols ha de limitar-se a garantir la seguretat jurídica i la prestació de determinats béns i serveis bàsics, sinó que ha d'adoptar una posició proactiva i facilitadora de l'activitat econòmica al territori, posant-se al costat dels emprenedors i creant fórmules de col·laboració publicoprivades per a actuar en els projectes que generen grans impactes positius sobre el territori des del punt de vista econòmic, social i ambiental. Aquesta és la base d'aquesta nova governança que proposa l'estratègia territorial des d'una visió supramunicipal que aposta per la constitució d'ens territorials flexibles i operatius per a aconseguir la màxima eficiència en l'execució dels plans, programes i projectes que desenvolupen la necessària planificació del territori en l'escala intermèdia entre el municipi i la comunitat autònoma.

Aquesta governança ha de fomentar la cultura de l'acord entre totes les escales, horitzontals i verticals, de l'administració i procurar la necessària coherència de les seues polítiques territorials. Per a això, la Generalitat farà valdre aquests objectius, metes i principis directores a totes les polítiques de les administracions públiques que tinguen una projecció sobre el territori de la Comunitat Valenciana i amb una especial incidència en aquells plans, programes i projectes que desenvolupen l'estratègia territorial.

El segon gran bloc de continguts del document fa referència a la contribució del territori al desenvolupament econòmic. Prenent com a punt de partida l'estratègia europea 2020, proposa un full de ruta per a aconseguir un creixement econòmic intel·ligent, sostenible i integrador a la Comunitat Valenciana, qualificant els sectors tradicionals i avançant en el nou model basat en la societat del coneixement, que no serà possible sense el manteniment d'una potent base industrial, agrícola i de serveis que demane aquests actius d'alt valor afegit i contingut innovador. Per això, és prioritària la potenciació dels sectors econòmics amb major imbricació en el territori i aquells que aprofiten els productes i els factors naturals favorables de la Comunitat Valenciana.

Aquest creixement econòmic ha de ser també sostenible, deslligant l'increment de la qualitat de vida dels ciutadans de la Comunitat Valenciana del consum de recursos naturals i energètics, reduint les emissions de contaminants i la producció de residus al mínim possible i, per consegüent, evitant totes les externalitats negatives que suposen una càrrega econòmica i social per a la col·lectivitat i amenacen la capacitat del territori per a absorbir-les.

No menys important és el caràcter integrador d'aquest creixement econòmic. No hi ha progrés i benestar sostenible si aquest no ofereix oportunitats perquè tots els ciutadans desenvolupen adequadament els seus projectes vitals. La cohesió social és també un factor crucial de competitivitat territorial en uns moments com els actuals en què s'accentuen les diferències de rendes personals i territorials. La formació adequada, la integració social, les polítiques d'habitatge, entre altres, han de dirigir-se cap a la consecució de millores de les condicions de vida de la població i de l'increment necessari del capital social per a evitar tensions que puguen amenaçar el benestar col·lectiu i produir una pèrdua de recursos humans innecessària.

El tercer bloc de l'estratègia territorial està dedicat a la infraestructura verda del territori com a sistema que incorpora tots els espais de major valor ambiental, paisatgístic i cultural, com també els denominats crítics per ser susceptibles de riscos naturals i induïts. Tots aquests espais han de formar una xarxa contínua en el territori per al qual s'inclouen en aquesta infraestructura els elements de connexió biològica i territorial que garantisquen la permeabilitat d'aquest sistema i, al mateix temps, contribuïsquen a millorar la diversitat biològica global del territori.

La infraestructura verda és un concepte innovador en la gestió dels espais oberts del territori i en la seua planificació. Ha de definir-se, a distintes escales territorials, com a pas previ a qualsevol desenvolupament urbanístic que es planifique i el seu grau de protecció s'adaptarà a la prescrita per les distintes legislacions que s'apliquen a cada espai. El que és nou és aquesta forma integral de gestionar el territori, que fins i tot pot contenir elements urbans per a connectar els espais verds de les ciutats amb els del seu entorn rural. L'estratègia territorial defineix aquests àmbits constituents de la infraestructura verda i proposa un conjunt de principis directors i criteris per a l'adequada planificació i gestió de cadascun d'aquests, sense oblidar la seua conservació activa relacionada amb l'ús públic racional i sostenible.

En aquest context, l'estratègia territorial incideix especialment en la importància de l'activitat agrària, des d'un punt de vista multifuncional, per a garantir la viabilitat d'aquesta infraestructura. Tant els paisatges de regadiu de la franja litoral, com els secans de l'interior juguen un paper primordial en la sostenibilitat conjunta del territori i han de ser mantinguts vius i en explotació, la qual cosa implica arbitrar tot tipus de mesures per a procurar la seua rendibilitat econòmica, i incrementar el protagonisme de la figura de l'agricultor com a agent territorial imprescindible per a aconseguir aquests objectius, tant des del punt de vista econòmic com ambiental i social.

El quart bloc de les directrius de l'estratègia territorial està referit al sistema d'assentaments en el territori. La Comunitat Valenciana és un espai de ciutats, especialment de ciutats mitjanes, l'abundància de les quals en constitueix un dels principals actius territorials per a establir un adequat sistema de prestació de béns i serveis supramunicipals al conjunt del territori, i garantir la igualtat quant a l'accés als equipaments de la societat del benestar. En aquesta direcció, l'estratègia territorial defineix 15 àrees funcionals del territori, utilitzant els criteris que exigeix la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, amb la finalitat d'establir àmbits territorials que permeten orientar la planificació dels equipaments i serveis de les administracions sectorials de la manera més eficient possible i ser, al mateix temps, una referència espacial per a la planificació subregional.

El sistema urbà de la Comunitat Valenciana es completa amb les àrees urbanes integrades de València, Alacant-Elx i Castelló, autèntica cúspide d'aquest sistema, i la resta de ciutats de dimensions reduïdes, gran part d'aquestes situades al món rural. Aquesta gran diversitat urbana s'ha de potenciar com a factor d'equilibri territorial i factor de cohesió territorial. Per a això, l'estratègia territorial estableix un conjunt de propostes d'activitats econòmiques, d'implantació d'equipaments i de models de creixement urbanístic tendents a reforçar aquest caràcter polinuclear del sistema de ciutats de la Comunitat Valenciana, tal com ho aconsella l'estratègia territorial europea i els múltiples documents que la desenvolupen.

Mereixen una menció especial les noves relacions entre els mons urbà i rural àmpliament recollides en les propostes de cooperació municipal en els àmbits econòmics, ambientals i culturals. El camp i la ciutat són dues realitats territorials indissolubles i complementàries que han de desenvolupar-se de forma harmònica i compatible. Cal que la ciutat reconega la importància dels serveis econòmics ambientals i socials que li ofereix el món rural i que aquest pugua desenvolupar-se plenament sense menyscabar els seus espais de més valor natural i paisatgístic.

L'estratègia territorial proposa, a més, una sèrie de criteris per a garantir la sostenibilitat dels creixements urbanístics al territori, tant per a l'ús residencial com per al sòl per a activitats econòmiques. Aquests criteris que orienten el creixement urbanístic de forma flexible estan basats en unes raonables expectatives demogràfiques i econòmiques per a cada municipi des d'una visió conjunta del territori. El que es pretén és harmonitzar aquests creixements basats en una demanda realista de formació de nou sòl, i de l'ús eficient de l'existent, amb l'aprofitament de qualsevol oportunitat que pugua sorgir durant l'horitzó temporal d'aquesta estratègia. En aquest sentit, es proposa un conjunt d'àmbits estratègics en el territori com a espais capaços d'acollir projectes de transformació d'aquest amb una clara influència supramunicipal positiva ambiental, econòmica i social.

Des del punt de vista de la qualitat urbana es proposen les àrees d'oportunitat, nova centralitat, intensificació d'usos, regeneració, dinamització del món rural i bulevards metropolitans, totes aquestes a fi de portar a terme usos i elements de qualitat urbana que permeten millorar la

qualitat de vida dels ciutadans i l'equilibri del territori. Pel seu caràcter dinamitzador de l'activitat econòmica destaquen les àrees d'activitats econòmiques, els polígons comarcals d'innovació i els polígons industrials i terciaris del món rural, i es localitzen estratègicament en el territori en funció de factors com l'elevada accessibilitat, la presència de centres intermodals de transport, l'existència d'activitats logístiques o, en el cas dels últims, d'àrees de baixa vulnerabilitat ambiental i paisatgística de l'entorn rural. A més, es proposa la figura del projecte territorial estratègic per a acollir aquelles implantacions d'àmbit supramunicipal de gran abast no previstes expressament en els documents de l'estratègia territorial i per als quals es preveu, en funció de la seua magnitud i efecte, avantatges quant a la tramitació administrativa i un suport exprés del Consell.

El cinquè bloc temàtic de l'estratègia territorial es refereix a les infraestructures, diferenciant les de mobilitat de les bàsiques relacionades amb serveis públics. Entre les primeres s'inclouen carreteres, ferrocarril, plataformes reservades de transport públic, ports i aeroports i entre les segones les infraestructures de residus, hidràuliques, energètiques i de telecomunicacions. Sobre aquestes s'estableixen una sèrie de principis i criteris per a millorar la cohesió del territori, garantint la seua disponibilitat per a ciutadans i empreses amb independència de la seua ubicació en el territori, amb especial incidència als municipis de l'interior on la menor rendibilitat de les xarxes podria dificultar l'entrada del sector privat per a satisfer la demanda.

D'altra banda, les infraestructures són elements que produeixen impactes territorials des del punt de vista dels valors ambientals, paisatgístics i culturals per la qual cosa és fonamental analitzar la seua integració en el medi per a evitar una excessiva fragmentació del territori, una afecció a la geomorfologia original d'aquest, a la ruptura d'ecosistemes o als elements visuals de major interès. Per això, les directrius abunden en la consideració de la màxima capacitat i la mínima vulnerabilitat de la infraestructura verda del territori com a criteris orientadors de la seua implantació, donant prioritat, a més, als corredors d'infraestructures ja consolidats, i la compatibilitat entre aquests com a principis directors bàsics d'aquesta necessària integració harmònica entre infraestructures i territori.

En el darrer bloc temàtic l'estratègia territorial preveu una anàlisi integrada del litoral de la Comunitat Valenciana com a espai que té actius ambientals i paisatgístics de gran valor però que es troba sotmés a una gran pressió d'ús com a actiu econòmic on es concentra una gran part del producte interior brut de la Comunitat Valenciana. L'estratègia territorial proposa directrius específiques per a aquesta franja costanera, basades en una gestió integral i integrada de l'espai litoral. Aquestes inclouen la consideració estratègica del sòl no urbanitzable que no està protegit per la legislació ambiental, i també la possibilitat d'efectuar propostes d'elevada qualitat mantenint la integritat de la infraestructura verda, la qual passa necessàriament per la connexió territorial dels espais lliures d'edificació del litoral amb el sistema d'espais oberts de l'interior.

III

L'estratègia territorial tal vegada siga el primer document de planificació espacial adaptat a la nova realitat econòmica i social de la qual, sens dubte, es derivaran grans canvis del model territorial en forma de reptes i oportunitats globals que es plantegen en un horitzó immediat. Del seu aprofitament dependrà que siguem un dels territoris punters en l'àmbit nacional, europeu i mundial o entrem en un declivi constant que faça inviable el manteniment de les quotes de qualitat de vida que hem gaudit els ciutadans de la Comunitat Valenciana en els darrers anys.

És inqüestionable que l'estratègia territorial aposta pel primer escenari, i posa en marxa tota una sèrie de projectes de canvi en el territori i, sobretot, dóna suport a les polítiques públiques tendents a la reducció dels temps administratius per a aquelles iniciatives que pretenen aprofitar de manera sostenible les oportunitats i potencialitats que ofereix el territori. No es tracta d'exigir nous informes o posar més traves burocràtiques als projectes. Cal introduir una nova cultura basada en l'avaluació ambiental estratègica on confluisquen des del principi, i de forma coherent, les tramitacions urbanístiques, ambientals i paisatgístiques, internalitzant des del principi els objectius, les metes, els principis i els criteris de l'estratègia territorial i donant prioritat als projectes de fort impacte positiu en matèria econòmica, ambiental i social. L'estratègia territorial no és ni un instrument rígid ni un conjunt de disposicions impositives per a dificultar les tasques dels ajuntaments i les administracions sectorials. Tot al contrari, és una eina de foment i de facilitació per al conjunt d'administracions públiques, i agents territorials privats, en totes aquelles actuacions que impliquen la millora contínua de la qualitat de vida de les persones i del desenvolupament sostenible del territori, les quals passen per la necessària harmonit-

zació de l'augment de la competitivitat econòmica de la Comunitat Valenciana amb la defensa dels valors ambientals, paisatgístics i culturals del seu territori.

Finalment, i com a instrument de planificació territorial a llarg termini, l'estratègia territorial requereix un procés de seguiment i avaluació exhaustiu, rigorós i transparent perquè aquest document, i les seues determinacions, siguen capaços d'adaptar-se a les conjuntures canviants que, sens dubte, es produiran durant l'horitzó temporal de la seua aplicació. Amb aquest fi, es crea el Comitè Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana compost per una representació mixta entre la Generalitat i els agents més representatius de la denominada societat civil. Aquest organisme no només efectuarà el seguiment de l'estratègia Territorial sinó que n'ha de ser un element impulsor i ha de proposar determinades prioritats d'actuació, efectuant noves propostes o millorant les existents, i ha de coordinar els distints sectors econòmics i socials per al desenvolupament de projectes innovadors i eficaços que permeten aconseguir elevades cotes d'excel·lència territorial per a la Comunitat Valenciana.

IV

L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana es compon de 25 objectius generals, 100 metes amb indicadors de compliment, més de 1.500 projectes de canvi al territori i un conjunt de principis directors i de criteris de planificació territorial que han aconseguit un grau de consens molt elevat entre el conjunt dels agents territorials de la Comunitat. Si algun cosa ha caracteritzat el procediment d'elaboració del document, ha sigut l'elevada participació en totes les fases de consulta pública efectuades. El procés arranca al setembre de 2007 i té la primera fita pública al juny de 2008 amb la presentació del primer document «Objectius i criteris de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana» i la informació pública d'aquest els mesos de juny, juliol i agost del mateix any. Amb aquesta consulta es va aconseguir un elevat consens sobre els objectius que havien de marcar la ruta del procés i es va iniciar el Pla de participació pública establert en la Llei 9/2006, de 28 d'abril, sobre l'Avaluació de l'Efecte de Determinats Plans i Programes en el Medi Ambient i l'Aplicació dels Preceptes de la Llei 4/2004, de 30 de juny, d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge i la Llei 11/2008, de 3 de juliol, de la Generalitat, de Participació Ciutadana de la Comunitat Valenciana.

Durant aquest procés de participació, que va finalitzar el 30 de setembre de 2010, s'han dut a terme cinc jornades amb experts d'elevada qualificació i coneixement de la realitat territorial de la Comunitat Valenciana, exposicions permanents dels continguts de l'estratègia territorial a les capitals de província, una presentació en cada àrea funcional del territori, tres presentacions en congressos internacionals i diverses jornades amb distints agents territorials públics i privats de la Comunitat Valenciana. A més, durant la totalitat del procés els distints documents han romàs oberts a consultes i suggeriments en la pàgina web de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge amb la finalitat de divulgar-ne àmpliament els continguts i aconseguir el necessari consens per a un projecte tan important per a la qualitat de vida dels ciutadans de la Comunitat Valenciana i el desenvolupament sostenible del territori.

Respecte de la tramitació administrativa, i una vegada emés el document de referència regulat en la Llei 9/2006, sobre l'Avaluació de Determinats Plans en el Medi Ambient, elaborat l'informe de sostenibilitat ambiental i la versió preliminar de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana (metes+propostes de l'estratègia territorial), aquests dos últims documents es van sotmetre a informació pública mitjançant la Resolució de 24 de novembre de 2009, de la directora general de Territori i Paisatge, per un període de 45 dies.

Una vegada inclosos els suggeriments i les observacions, es va elaborar el projecte final de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, i s'hi van incorporar els resultats de la memòria ambiental, i es va sotmetre a la informació pública establida per l'article 41 de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge de la Comunitat Valenciana, mitjançant la Resolució de 7 de maig de 2010 del conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge. L'anunci es va fer públic en el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana de 20 de maig de 2010, i en els butlletins oficials de les províncies d'Alacant, Castelló i València de 26, 27 i 29 de maig de 2010, respectivament. El període d'informació pública finalitzava inicialment el 31 d'agost, però va ser prorrogat posteriorment fins al 30 de setembre, en atenció a les sol·licituds formulades en aquest sentit. Durant aquest període d'informació pública el Projecte de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana ha estat depositat per a la consulta en les direccions territorials de la conselleria a Alacant, Castelló i València.

En el procediment de formulació i elaboració de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana s'han seguit tots els tràmits que estableix la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del

Paisatge, la Llei 9/2006, sobre l'Avaluació de l'Efecte de Determinats Plans i Programes en el Medi Ambient i la resta de normes d'aplicació.

Mitjançant la Resolució de data 10 de desembre de 2010 del conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, s'ha aprovat provisionalment l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.

Per tot això, a proposta del conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, conforme amb el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana i amb la deliberació prèvia del Consell, en la reunió del dia 13 de gener de 2011,

DECRETE

Article 1. Aprovació de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana

1. S'aprova l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, les directrius de la qual s'adjunten com a annex a aquest decret.

2. Les directrius incorporen la visió i els vint-i-cinc objectius generals de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana i els principis directors, que recopilen i concreten les determinacions en matèria de planificació territorial emanades de la Unió Europea, i són vinculants per al conjunt de les administracions públiques amb àmbit competencial a la Comunitat Valenciana. Així mateix, estableixen uns criteris d'ordenació del territori que tenen caràcter orientador i recomanatori. Apartar-se del seu contingut en la planificació urbanística i territorial requerirà d'una adequada justificació basada en els objectius i principis directors esmentats.

3. La documentació íntegra de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana es pot consultar a la seu central de la conselleria competent en ordenació del territori i protecció del paisatge, i també per Internet en la pàgina web de la conselleria esmentada, inclòs l'informe de sostenibilitat ambiental i la memòria ambiental.

Article 2. Comitè Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana¹

1. El Comitè Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana és un òrgan de caràcter col·legiat i composició paritària entre l'administració de la Generalitat i les organitzacions i entitats que a continuació s'assenyalen, representades per:

- a) El/la titular de la conselleria amb competències en economia, indústria i comerç.
- b) El/la titular de la conselleria amb competències en educació, formació i ocupació.
- c) El/la titular de la conselleria amb competències en sanitat.
- d) El/la titular de la conselleria amb competències en infraestructures, territori i medi ambient.
- e) El/la titular de la conselleria amb competències en benestar social.
- f) El/la titular de la conselleria amb competències en agricultura, pesca, alimentació i aigua.
- g) El/la titular de la conselleria amb competències en turisme, cultura i esport.
- h) El/la titular de la conselleria amb competència en governació.
- i) El/la president/a de la Confederació d'Organitzacions Empresarials de la Comunitat Valenciana (Cierval).
- j) El/la president/a del Consell de Cambres Oficials de Comerç, Indústria i Navegació de la Comunitat Valenciana.
- k) Un/a rector/a de les universitats de la Comunitat Valenciana, en representació de totes aquestes, seguint un torn rotatori anual en funció de l'antiguitat d'aquestes.
- l) El/la president/a de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.
- m) El/la president/a de la Federació Valenciana de Caixes d'Estalvis.
- n) El/la president/a del Comitè Econòmic i Social.
- o) El/la president/a de l'Autoritat Portuària de València, en representació dels òrgans de direcció dels ports i aeroports de la Comunitat Valenciana.
- p) El/la president/a de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana.

2. Presidirà el Comitè Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana el/la titular de la Presidència de la Generalitat, qui pot delegar per a aquest fi el/la titular de la conselleria amb competències en matèria de territori i paisatge.

¹ Redacció que fa a l'article 2 el **DECRET 166/2011, de 4 de novembre**, del Consell, pel qual es modifica el Decret 1/2011, de 13 de gener, del Consell, pel qual es va aprovar l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana. (DOCV núm. 6645 de 07.11.2011) Ref. Base de dades 011268/2011.

3. Com a secretari/ària del Comité Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana actuarà el/la titular de la secretaria autonòmica amb competències en matèria de territori i paisatge.

4. El/la president/a del Comité Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana pot convocar representants dels diferents col·legis professionals de la Comunitat Valenciana en funció de les matèries que s'hagen de tractar.

5. Les funcions del Comité Estratègic de Política Territorial són les establides en les directrius de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana i en l'article 7 del Reglament dels Òrgans Territorials, d'Avaluació Ambiental i Urbanístics de la Generalitat, aprovat pel Decret 135/2011, de 30 de setembre, del Consell, així com el foment de la promoció dels valors territorials de la Comunitat Valenciana a escala nacional i internacional.

6. El Comité Estratègic de Política Territorial es reunirà, com a mínim, una vegada a l'any, a convocatòria del/la seu/a president/a, qui pot delegar per a aquesta atribució el/la titular de la conselleria amb competències en matèria d'ordenació del territori i paisatge.

7. En aquestes reunions el/la titular de la conselleria amb competències en matèria d'ordenació del territori i paisatge ha d'informar sobre l'evolució de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.

8. Les normes relatives a convocatòries, adopció d'acords i règim de funcionament seran les establides en la legislació reguladora del procediment administratiu.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Habilitació normativa

S'habilita el conseller competent en matèria de territori perquè desenvolupe, mitjançant una ordre, el que disposa aquest decret.

Segona. Entrada en vigor

Aquest decret entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana.

València, 13 de gener de 2011.

El President de la Generalitat,
FRANCISCO CAMPS ORTIZ

El Conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge,
JUAN GABRIEL COTINO FERRER

ANNEX

ESTRATÈGIA TERRITORIAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA

DIRECTRIUS

ÍNDEX

TÍTOL PRELIMINAR. DISPOSICIONS DE CARÀCTER GENERAL

TÍTOL I. EL GOVERN DEL TERRITORI

TÍTOL II. DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I TERRITORI

TÍTOL III. LA INFRAESTRUCTURA VERDA DEL TERRITORI

Capítol I. Definició i espais que la componen

Capítol II. El patrimoni natural

Capítol III. Els espais forestals

Capítol IV. La infraestructura verda i l'activitat agrícola i ramadera

Capítol V. El paisatge

Capítol VI. El patrimoni cultural

Capítol VII. Ús públic de la infraestructura verda

Capítol VIII. Els recursos hídrics

Capítol IX. Riscos territorials naturals i induïts

TÍTOL IV. OCUPACIÓ RACIONAL I SOSTENIBLE DEL SÒL

Capítol I. Àmbits territorials

Capítol II. El sistema de ciutats

Capítol III. Criteris de creixement per al sòl residencial

Capítol IV. Criteris de creixement del sòl per a activitats econòmiques

Capítol V. Creixements als municipis del sistema rural de la Comunitat Valenciana

Capítol VI. Els àmbits estratègics del territori

Capítol VII. L'habitatge protegit i el territori

TÍTOL V. INFRAESTRUCTURES I TERRITORI

Capítol I. Infraestructures de mobilitat

Capítol II. Infraestructures bàsiques

Capítol III. Implantació d'infraestructures al territori

TÍTOL VI. EL LITORAL

Capítol I. Disposicions d'aplicació general al litoral de la Comunitat Valenciana

Capítol II. Criteris d'índole sectorial

Capítol III. Sistema d'assentaments al litoral

TÍTOL PRELIMINAR. DISPOSICIONS DE CARÀCTER GENERAL

Directriu 1. Objecte i naturalesa jurídica

1. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana és l'instrument que estableix els objectius, les metes, els principis i les directrius per a l'ordenació del territori de la Comunitat Valenciana i la finalitat dels quals és la consecució d'un territori més competitiu en l'àmbit econòmic, més respectuós en l'aspecte ambiental i més integrador en l'àmbit social.

2. Defineix un model territorial de futur consensuat amb el conjunt d'agents socials públics i privats de la Comunitat Valenciana, que serà el marc de referència per a la presa de decisions que tinguen un reflex al territori.

3. És un instrument de dinamització territorial, que identifica i analitza les oportunitats que ofereix el territori i desenvolupa un conjunt de propostes i directrius per al seu aprofitament, des de la compatibilitat del desenvolupament econòmic amb la conservació i la millora dels valors ambientals, paisatgístics i culturals del territori.

4. Incorpora totes les actuacions sectorials de la Generalitat que tenen una projecció sobre el territori; les integra de forma adequada per a obtenir efectes sinèrgics de la visió conjunta, i les orienta cap a la consecució d'un major benefici col·lectiu i una millor eficiència en l'ús del territori.

5. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana es formula a l'empara del que estableixen els articles 37 i següents de la Llei 4/2004, de 30 de juny, de la Generalitat, d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge.

Directriu 2. Àmbit d'aplicació i desenvolupament

1. L'àmbit geogràfic de l'estratègia territorial és la totalitat del territori de la Comunitat Valenciana, sense perjudici que puguen proposar-se estratègies específiques per a àmbits territorials menors.

2. Pot ser desenvolupada mitjançant els plans d'acció territorial, els plans especials, els plans generals o directament, sense perjudici de la seua consideració per altres plans, programes o projectes de les administracions públiques.

Directriu 3. Visió i objectius generals de l'estratègia territorial

1. L'estratègia territorial té com a visió estratègica fer de la Comunitat Valenciana el territori amb més qualitat de vida de l'arc mediterrani europeu.

2. Els seus objectius generals se sintetitzen en els 25 següents:

Objectiu 1: Mantenir la diversitat i la vertebració del sistema de ciutats.

Objectiu 2: Situar l'àrea urbana de València dins del conjunt de les grans metròpolis europees.

Objectiu 3: Convertir l'àrea urbana d'Alacant i Elx en el gran node de centralitat del sud-est peninsular.

Objectiu 4: Desenvolupar tot el potencial metropolità de l'àrea urbana de Castelló.

Objectiu 5: Millorar les condicions de vida del sistema rural.

Objectiu 6: Gestionar de forma integrada i creativa el patrimoni ambiental.

Objectiu 7: Ser el territori europeu més eficient en la gestió dels recursos hídrics.

Objectiu 8: Reduir al mínim possible l'efecte dels riscos naturals i induïts.

Objectiu 9: Recuperar el litoral com a actiu territorial.

Objectiu 10: Impulsar el model turístic cap a pautes territorials sostenibles.

Objectiu 11: Protegir i valorar el paisatge com a actiu cultural, econòmic i identitari.

Objectiu 12: Aplicar de forma eficient els instruments d'equitat territorial.

Objectiu 13: Gestionar de forma activa i integrada el patrimoni cultural.

Objectiu 14: Preparar el territori per a l'adaptació i lluita contra el canvi climàtic.

Objectiu 15: Afavorir la posada en valor de les noves potencialitats energètiques del territori.

Objectiu 16: Convertir la Comunitat Valenciana en la principal plataforma logística del Mediterrani.

Objectiu 17: Crear un entorn territorial favorable per a la innovació i les activitats creatives.

Objectiu 18: Millorar les connectivitats externa i interna del territori.

Objectiu 19: Satisfer les demandes de mobilitat al territori de forma eficient i integradora.

Objectiu 20: Compatibilitzar la implantació d'infraestructures amb la protecció dels valors del territori.

Objectiu 21: Millorar la cohesió social al conjunt del territori.

Objectiu 22: Utilitzar la planificació territorial per a garantir l'accés a l'habitatge.

Objectiu 23: Definir unes pautes racionals i sostenibles d'ocupació de sòl.

Objectiu 24: Preveure en quantitat suficient i adequada sòl per a l'activitat econòmica.

Objectiu 25: Crear fórmules innovadores de governança territorial.

Directriu 4. Metes de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana

L'estratègia territorial desenvolupa els seus objectius mitjançant un conjunt de 100 metes que s'avaluaran mitjançant un sistema d'indicadors basats en registres estadístics públics, segons són definits en l'estratègia territorial. Aquestes metes i els corresponents indicadors poden ser actualitzats sempre que quede garantit el compliment dels objectius de l'estratègia territorial.

Directriu 5. Efecte

1. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana formula uns objectius i uns principis directors de l'ordenació del territori vinculants per al conjunt de les administracions públiques amb àmbit competencial a la Comunitat Valenciana. Per a la seua consecució es formulen unes directrius que han de ser tingudes en compte en totes les accions que tinguen incidència en el territori. Apartar-se del que estableixen les directrius requerirà una adequada justificació basada en el compliment dels objectius i principis directors.

2. Els objectius i els principis directors s'han d'incorporar des de l'inici de l'elaboració en tots els plans, programes i projectes del conjunt de les administracions públiques les actuacions dels quals tinguen una projecció sobre el territori de la Comunitat Valenciana.

3. L'administració local, o la competent si és el cas, han de tenir en compte les directrius en els instruments de planejament que desenvolupen l'estratègia territorial en totes les fases d'aquesta planificació, i adaptar-les a la realitat territorial de l'àmbit de planificació respectiu.

4. La consideració del contingut de les directrius no requereix nous informes o tramitacions administratives addicionals, i s'han d'integrar en el procés d'avaluació ambiental estratègica, i també en el mateix instrument de planejament i en els programes o projectes i documents per al seu desenvolupament que els acompanyen.

5. Per a la correcta aplicació en la planificació urbanística i territorial, la Generalitat ha d'elaborar guies, manuals o altres documents amb aquesta finalitat.

6. Les administracions estatal i europea han de prendre en consideració tots els continguts de l'estratègia territorial quan efectuen actuacions en matèria d'ordenació del territori que afecten la Comunitat Valenciana, sense perjudici del respecte als marcs competencials existents, al desenvolupament del principi de subsidiarietat i a les necessàries cooperació i coordinació entre administracions.

Directriu 6. Escala i aplicació de les determinacions gràfiques

1. El major detall de les determinacions gràfiques de l'estratègia territorial és el propi de l'escala 1:100.000. Com a conseqüència d'això, la seua representació és orientativa i no vincula directament la propietat del sòl. En tot cas, la interpretació de les determinacions gràfiques s'ha de fer en funció dels objectius, principis i directrius definits en la documentació de l'estratègia territorial.

2. La concreció de les determinacions gràfiques, quan es faça necessària la seua aplicació a una escala de major detall, la poden dur a terme els plans d'acció territorial, els plans especials, els plans generals o els informes del departament competent en matèria d'ordenació del territori, sense perjudici de la pormenorització que haja d'efectuar l'administració sectorial corresponent en els respectius plans, programes i projectes.

3. Els creixements urbans sostenibles proposats en aquestes directrius han de prendre com a referència la cartografia d'usos del sòl elaborada per l'Institut Cartogràfic Valencià seguint la metodologia determinada per l'Institut Geogràfic Nacional en el seu projecte de Sistema d'Informació d'Ocupació del Sòl a Espanya (SIOSE), o la que el substituïska.

Directriu 7. Documentació

L'estratègia territorial consta dels documents següents amb el contingut que se cita:

a) Dos primers documents que inclouen la visió estratègica proposada per a la Comunitat Valenciana, com també la metodologia i els resultats de la participació pública.

b) Vint-i-cinc documents, en correspondència amb els 25 objectius establits per l'estratègia territorial, els quals comprenen les metes i les propostes que els desenvolupen, a raó de 4 metes per objectiu i més de 1.500 propostes concretes per al desplegament i l'execució de l'estratègia territorial.

Cadascun dels documents esmentats es compon d'una introducció, els resultats de les anàlisis i identificació de les potencialitats, les tendències i reptes de futur, el diagnòstic estratègic DAFO (debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats), la definició de metes i indicadors i les propostes estratègiques.

c) L'informe de sostenibilitat ambiental i tota la documentació que el compon, elaborat d'acord amb la Llei 9/2006, de 28 d'abril, sobre l'Avaluació de l'Efecte de Determinats Plans i Programes en el Medi Ambient.

d) La memòria ambiental acordada amb l'òrgan competent en avaluació ambiental estratègica.

e) Un document que conté les directrius de l'estratègia territorial.

f) Un document en què es recopilen les estratègies i les oportunitats territorials per a cadascuna de les àrees funcionals del territori definides en l'estratègia territorial.

g) Un document que conté els annexos (estadístiques, glossari i bibliografia). Entre els annexos estadístics s'inclou: annex 1: àrees urbanes integrades; annex 2: àrees funcionals; annex 3: àrees de mercat local de treball; annex 4: àmbits territorials (cota 100, franja intermèdia i sistema rural); i annex 5: municipis del sistema rural.

Directriu 8. Actualització

1. L'actualització de l'estratègia territorial comprén la posada al dia de les dades i informacions de base utilitzades per a la seua elaboració, inclosa la representació cartogràfica, el

diagnòstic estratègic, les metes i els indicadors del seu compliment, com també les propostes de canvi en el territori que es poden veure afectades per aquesta actualització.

2. Correspon al conseller amb competències en matèria d'ordenació del territori l'actualització de l'estratègia territorial. Aquesta actualització s'ha d'efectuar periòdicament i s'ha de divulgar mitjançant la pàgina web de la conselleria corresponent.

Directriu 9. Modificació

1. Són modificacions els canvis en les directrius que no afecten els objectius i principis directors de l'estratègia territorial.

2. Correspon al conseller amb competències en ordenació del territori la iniciativa en les modificacions a proposta del Comitè Estratègic de Política Territorial. A aquest efecte, el Comitè ha d'emetre cada 2 anys com a mínim un dictamen sobre l'evolució de l'estratègia territorial. La modificació de l'estratègia territorial està subjecta al procediment establert per a l'aprovació en l'article 41 de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, tal com estableix l'article 42.3, i no requereix avaluació ambiental de plans i programes.

Directriu 10. Revisió

1. Són circumstàncies per les quals s'ha de revisar l'estratègia territorial, els canvis en els objectius i principis directors.

2. El departament competent en ordenació del territori o l'organisme que delegue, ha d'elaborar un informe de seguiment del desplegament i execució de l'estratègia territorial en què analitzi l'evolució de les 100 metes i dels seus indicadors de compliment, sense perjudici de la consideració d'altres indicadors exigits per l'òrgan ambiental.

3. Aquest informe s'ha de redactar com a mínim cada quatre anys i se n'ha de donar trasllat al Comitè Estratègic de Política Territorial perquè dictamine sobre la conveniència i l'oportunitat de la revisió, si és procedent, de l'estratègia territorial.

Directriu 11. Vigència

L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana i la vigència és indefinida, sense perjudici de l'horitzó final de les seues determinacions, que és l'any 2030.

TÍTOL I. EL Govern del Territori

Directriu 12. La planificació territorial i urbanística

El govern del territori ha d'organitzar-se entorn del planejament urbanístic i territorial, com a procediment de concertació entre els distints agents que actuen en el territori i l'aportació tecnocientífica que ha de racionalitzar el procés de construcció d'aquest, d'acord amb els objectius, principis i directrius que estableix l'estratègia territorial.

Directriu 13. Contingut estratègic dels plans d'acció territorial

1. Els plans d'acció territorial, i especialment els de naturalesa integrada, a més del seu contingut normatiu per a la planificació urbanística municipal, han d'incorporar continguts estratègics per a dinamitzar la realitat econòmica i social dels seus àmbits territorials d'aplicació.

2. Aquests plans han de definir, amb la participació del conjunt d'agents socials que actuen al territori, objectius estratègics que s'han de desenvolupar amb plans, programes i projectes.

Directriu 14. Comitès estratègics de política territorial

Per a l'impuls, el seguiment i l'avaluació de l'execució i desenvolupament de l'estratègia territorial es poden crear comitès estratègics de política territorial, que poden tenir àmbit regional o subregional, en els quals han de participar agents territorials representatius de l'administració i del món empresarial, universitari, financer, del treball i altres.

Directriu 15. Contingut estratègic dels plans generals

1. L'estratègia territorial recomana un model de pla general que combine una visió estratègica a llarg termini de les directrius estructurals, amb una altra a curt termini més conjuntural, susceptible de ser modificada per procediments més àgils.

2. L'horitzó de la planificació estratègica es recomana que siga a 20 anys aproximadament, i es fixen per a aquest període els objectius de sostenibilitat territorial del pla general.

Directriu 16. Coherència territorial

1. L'estratègia territorial i els altres instruments d'ordenació del territori han de ser coherents amb les determinacions, les estratègies i les decisions que adopten les administracions públiques d'àmbit territorial major (Unió Europea i administració general de l'estat), sense perjudici de les competències exclusives de la Generalitat en aquesta matèria.

2. Així mateix, és necessari que els instruments d'ordenació del territori siguen coherents amb les polítiques, els plans i els programes de la Generalitat actualment en execució o que s'aproven en el futur.

3. Els ajuntaments i la Generalitat, en l'elaboració, tramitació i aprovació dels plans generals han d'integrar en les seues previsions els continguts i les determinacions que permeten el desenvolupament i l'execució dels plans i programes continguts en l'estratègia territorial.

4. És un objectiu estratègic promoure la cultura de l'acord entre les distintes administracions, millorar la coordinació i la cooperació en les escales verticals i horitzontals de les administracions i promoure pactes i acords per a les qüestions transcendents que afecten el territori.

Directriu 17. Àmbits de planificació territorial

1. L'estratègia territorial defineix com a àmbits subregionals les àrees funcionals i altres definits en aquesta, i proposa un conjunt d'objectius, principis directores i directrius que han de ser considerats per a les seues planificacions urbanístiques i territorials en els termes que estableix la mateixa estratègia territorial i atenent al principi de coordinació des de l'escala regional.

2. Els àmbits territorials definits en l'estratègia territorial han de ser de necessària observança en les polítiques d'implantació d'equipaments i serveis per part de les administracions sectorials de la Generalitat.

Directriu 18. Entitats gestores de la planificació supramunicipal

1. Per a la gestió de la planificació supramunicipal es poden constituir, sota la fórmula jurídica de mancomunitats o consorcis, organismes per a liderar, en els àmbits supramunicipals definits per l'estratègia territorial, la formulació, elaboració, processos de participació pública i gestió dels programes i projectes que s'hi desenvolupen.

Així mateix, aquests ens han d'exercir una funció promotora de les iniciatives que es generen en aquests àmbits, com també el lideratge i la gestió de les interdependències del conjunt d'actors presents al territori. De forma preferent aquests ens s'han d'adaptar als àmbits supramunicipals definits en l'estratègia territorial.

2. Aquests ens no poden constituir cap estructura política ni desenvolupar grans aparells burocràtics. Han d'estar integrats per tots els municipis que de forma voluntària s'hi incorporen, una representació de la Generalitat i una altra de la diputació provincial o les diputacions provincials les quals han de prestar assistència tècnica a aquestes entitats.

3. En aquests ens les decisions s'han d'adoptar preferentment per consens, sense perjudici de l'establiment de fórmules i instruments que propicien les decisions per majories simples o qualificades.

4. Aquests ens supramunicipals poden exercir la funció d'interlocutors amb la Generalitat i amb l'administració general de l'Estat en les qüestions que afecten els respectius àmbits territorials.

5. Les fórmules de col·laboració i intervenció conjunta de les administracions territorials han d'aconseguir una especial rellevància en la gestió dels espais litorals dels respectius àmbits de planificació territorial.

6. L'àmbit i les funcions d'aquests ens territorials es regula en l'estratègia territorial, en els plans d'acció territorial, en la Llei de Règim Local de la Comunitat Valenciana i la resta de disposicions aplicables.

Directriu 19. Programes i projectes per als àmbits supramunicipals

1. Per a la consecució dels objectius establits en l'estratègia territorial, els ens supramunicipals corresponents a les àrees funcionals o altres àmbits supramunicipals definits en l'estratègia territorial han d'elaborar programes i projectes coherents i adequats a les directrius i pressupostos referits al seu àmbit territorial.

2. Tenint en compte que la delimitació de les àrees funcionals ha tingut molt present mantenir el necessari equilibri entre el medi rural i l'urbà, és per això que aquests àmbits subregionals es converteixen en els més apropiats perquè els plans, programes i projectes que es desenvolupen procuren una discriminació positiva a favor dels municipis del medi rural en benefici de l'equitat territorial.

3. Els projectes d'execució en el marc dels programes poden ser realitzats tant per les administracions públiques com per la iniciativa privada, o mitjançant modalitats mixtes.

4. Els programes han de contenir el conjunt de mesures que s'han de realitzar i assigna a cadascuna d'aquestes els objectius concrets que es pretenen aconseguir. Amb aquesta finalitat, identifica indicadors sobre la seua execució i eficàcia en relació amb els objectius de l'estratègia territorial.

Així mateix, els programes han d'assignar responsabilitats a les administracions públiques i al sector privat que participe en la seua execució sota fórmules de col·laboració públicoprivada.

Els programes elaborats i tramitats per les entitats d'àmbit supramunicipal han de ser aprovats per la Generalitat. Els projectes que es presenten per a l'execució de cadascun dels programes els ha d'aprovar l'ens gestor de la planificació supramunicipal.

5. El control de la correcta execució dels programes correspon en primera instància a l'administració municipal, i en segona instància, a la Generalitat.

6. L'entitat supramunicipal pot realitzar funcions de seguiment i assessorament als particulars i a les administracions municipals.

7. Una part dels fons assignats a les àrees funcionals del territori i altres àmbits supramunicipals definits en aquesta estratègia territorial s'ha de reservar per a actuacions d'àmbit íntegrament municipal.

Directriu 20. Assignació de recursos per al desenvolupament de les estratègies territorials i la consecució dels objectius

1. Els instruments d'ordenació territorial han de propiciar el finançament econòmic dels projectes des d'una pluralitat d'aportacions: la Unió Europea, mitjançant els diferents instruments de finançament que preveu per a les regions; els ajuntaments i les diputacions; l'administració general de l'Estat, i la Generalitat. També els particulars han de contribuir al finançament mitjançant acords de col·laboració públicoprivada.

2. La participació en el finançament dels projectes ha de comportar compromís, responsabilitat i eficàcia.

3. El Consell de la Generalitat ha d'habilitar recursos pressupostaris per al desenvolupament de les estratègies territorials i la consecució dels objectius previstos en aquestes, els quals han de ser gestionats per l'administració autonòmica que distribuirà els fons a càrrec de les línies pressupostàries assignades a les diferents administracions actuants en els àmbits supramunicipals definits.

4. S'han d'establir, així mateix intervals percentuals referents als imports que es destinaran a la consecució dels objectius o blocs d'objectius de l'estratègia territorial.

5. En la definició d'objectius del fons s'ha de tenir en compte la situació social i econòmica relativa de les distintes àrees funcionals del territori.

Directriu 21. Col·laboració entre administracions i públicoprivada

1. L'estratègia territorial, o els instruments que la desenvolupen, han d'establir les fórmules de relació funcional i econòmica entre les administracions afectades i amb la iniciativa privada, aplicant en l'adopció de decisions una combinació harmònica de les relacions horitzontals i verticals.

2. La Generalitat ha d'impulsar l'estratègia territorial o els instruments que la desenvolupen, i l'ha de supervisar des del seu àmbit de competències; li correspon la relació principal amb l'administració general de l'Estat i, d'acord amb el marc normatiu, amb la Unió Europea. A aquest respecte, s'ha de tenir en compte el que estableix la Llei 10/2009, de 20 de novembre, de Creació del Comité Valencià per als Assumptes Europeus.

3. La Generalitat ha de fer valer l'estratègia territorial mitjançant els instruments de participació, cooperació i coordinació amb totes les administracions públiques perquè es tinga en compte en les decisions, estratègies o directrius adoptades per aquestes.

4. S'han d'establir i reforçar els mecanismes que intensifiquen les relacions de la Comunitat Valenciana amb l'administració general de l'Estat i de la Unió Europea. Les conferències sectorials, els observatoris amb participació de totes les administracions públiques i altres fóruns, són mecanismes necessaris per a assolir els objectius a què es fa referència, sense perjudici del replantejament o la millora del funcionament actual.

En el cas concret de plans, programes i projectes de la competència de l'administració general de l'Estat que s'han d'executar al territori de la Comunitat Valenciana, es poden subscriure convenis de col·laboració per a concretar els aspectes que hagen de ser especificats de forma bilateral.

5. En l'àmbit autonòmic s'han de fomentar fòrums de participació entre les administracions públiques, tant a escala autonòmica com provincial, on les diputacions han de liderar aquests processos de participació tant entre les entitats locals com amb la resta d'institucions públiques del seu àmbit d'actuació, prenent en consideració el que disposa la Llei de Règim Local de la Comunitat Valenciana.

6. Des de la Generalitat i les diputacions provincials s'han de fomentar les associacions voluntàries de municipis o entitats mitjançant fórmules com ara les mancomunitats i els consorcis.

Directriu 22. Participació pública

1. La participació dels agents socials és un dels elements fonamentals del bon govern del territori. Mitjançant aquests es materialitza la participació pública en tot el procés d'ordenació del territori. Aquesta participació pública s'ha de produir en el marc legal vigent, i en particular d'acord amb el que estableix la Llei de Participació Ciutadana de la Comunitat Valenciana.

2. Perquè els ciutadans puguen exercir plenament el dret de participació en els processos d'ordenació del territori, cal que tinguen informació suficient, rellevant i accessible. Amb aquesta finalitat les administracions han d'articular els mecanismes necessaris perquè tots els ciutadans amb independència del seu nivell de formació puguen accedir-hi i comprendre la informació.

3. Sense perjudici del que prescriuen les normatives respecte de la participació pública, és recomanable realitzar tantes consultes públiques com siga pertinent per a aconseguir una major legitimitat dels instruments d'ordenació del territori. Aquesta participació ha de realitzar-se en totes les fases d'elaboració i posterior seguiment d'aquests instruments.

4. Els ens supramunicipals han d'establir fórmules que permeten garantir la participació efectiva dels ciutadans, sense perjudici de l'aplicació dels mecanismes ja existents com ara les juntes de participació de territori i paisatge regulades en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge de la Comunitat Valenciana, els requerits per l'avaluació ambiental estratègica, els estudis de paisatge, els estudis d'integració paisatgista, les agendes 21, i els previstos en la Llei de Participació Ciutadana de la Comunitat Valenciana, entre altres.

Directriu 23. Participació de la iniciativa privada en l'execució dels instruments d'ordenació territorial

1. A més de la participació de la iniciativa privada en la presa de decisions, els instruments d'ordenació del territori han de fomentar la participació d'aquella en la seua execució i seguiment. L'activitat de les empreses i dels particulars pot contribuir, i ha de fer-ho, de forma determinant en la consecució dels objectius de l'estratègia territorial.

2. Una fórmula específica de col·laboració publicoprivada que cal fomentar és la relativa a la construcció i la gestió d'infraestructures i equipaments, sempre en el marc d'una major eficàcia tant en l'aspecte inversor com en la qualitat del servei per al ciutadà.

TÍTOL II. Desenvolupament Econòmic i Territori

Directriu 24. Objectiu de l'estratègia territorial en relació amb el desenvolupament econòmic

1. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, seguint l'esquema plantejat per l'estratègia Europa 2020 de la Unió Europea, proposa un model de desenvolupament que permeta implantar una economia sostenible, intel·ligent i integradora.

2. La consecució d'aquest model està fortament condicionada per la sostenibilitat del territori, entesa com la compatibilitat entre el seu ús lligat a activitats econòmiques i la conservació i posada en valor dels actius ambientals, paisatgístics i culturals dels quals és portador.

3. El territori és l'únic actiu econòmic que no es pot deslocalitzar, i com a tal totes les accions que sobre aquest es produïsquen han de ser avaluades considerant els seu efecte econòmic, ambiental i social, tant actual com futur.

4. Aquest model econòmic, respectuós amb el territori, ha de procurar aconseguir taxes altes d'ocupació qualificada, d'una productivitat en constant increment i d'una elevada cohesió social al territori.

Directriu 25. Creixement sostenible

L'estratègia territorial ha de fomentar una economia verda i productiva que use de forma eficient els recursos naturals i energètics, i considere el territori com un factor clau de competitivitat econòmica.

Directriu 26. Eficiència en l'ús dels recursos

Les actuacions públiques en matèria de l'ús eficient de recursos han de dur a terme les estratègies següents:

- a) Deslligar la millora de la qualitat de vida del conjunt de la població de l'increment dels recursos utilitzats pel sistema productiu.
- b) Analitzar la viabilitat de la implantació d'instruments fiscals i de contractació pública orientats a adaptar els mètodes de producció i consum a una política d'estalvi de recursos.
- c) Fomentar el residu zero, el reciclatge de tots els subproductes de les cadenes productives i la valorització dels residus produïts.
- d) Fomentar l'ús de materials locals i de tècniques constructives que faciliten la reutilització.
- e) Promoure tecnologies i mètodes de producció que reduïsquen l'ús de materials i energia.
- f) Planificar els sistemes de recollida de residus buscant la màxima proximitat als generadors d'aquests.
- g) Millorar la cadena de valor de la producció reduint els embalatges.
- h) Fomentar un sistema productiu de baixa intensitat energètica, ecoeficient i de baix contingut en carboni.
- i) Aconseguir una diversificació energètica amb forta presència d'energies renovables i la menor dependència exterior possible.
- j) Potenciar els sistemes energètics distribuïts de forma descentralitzada.
- k) Reduir l'empremta ecològica al territori.
- l) Potenciar l'efecte sinèrgic de la introducció de les tecnologies de comunicació en el camp de les energies renovables.
- m) Desenvolupar les potencialitats de la Comunitat Valenciana per als cultius energètics i la transformació energètica de la biomassa, respectant la diversitat agrícola.
- n) Reduir en la mesura que siga possible els moviments de terra per motius d'eficiència energètica, contaminació i qualitat del paisatge.
- o) Promoure els sistemes de transport públic i els no motoritzats.
- p) Adaptar la morfologia urbana i les tipologies edificatòries a les condicions bioclimàtiques específiques del territori valencià.
- q) Fomentar la implantació dels vehicles verds als parcs motoritzats públics i privats.
- r) Potenciar sistemes eficients de l'ús de l'aigua en l'edificació i en les infraestructures.
- s) Explotar les tecnologies de captura, emmagatzemament i reciclatge del diòxid de carboni.
- t) Estudiar la viabilitat d'un instrument fiscal sobre el carboni, que servisca de referència per al conjunt de sectors econòmics.
- u) Analitzar el desplaçament de la fiscalitat sobre el treball cap a l'energia i el medi ambient, dins d'un marc de neutralitat fiscal.
- v) Millorar el balanç d'emissions de diòxid de carboni en la planificació urbana i territorial.

Directriu 27. Els actius del territori i la competitivitat econòmica

Les actuacions públiques en matèria de territori com a actiu de competitivitat econòmica han de dur a terme les estratègies següents:

- a) Situar la qualitat del paisatge i del territori en general com un dels eixos de les polítiques d'atracció de talents i d'inversions en tots els sectors de l'activitat econòmica.
- b) Definir una identitat territorial per a la Comunitat Valenciana basada en la qualitat de vida, la capacitat emprenedora dels valencians i la modernitat.
- c) Considerar el consum eficient de sòl, aigua i energia com indispensables per a aconseguir un desenvolupament sostenible del territori.
- d) Promoure el principi de proximitat territorial entre el treball i la residència, i de la producció respecte del consum.
- e) Considerar l'activitat agrària com estratègica per al territori per la funcionalitat econòmica, ambiental i social d'aquest.
- f) Fomentar un aprofitament racional i segur dels recursos miners com a matèria primera del sistema productiu i per a la implantació d'infraestructures.
- g) Donar suport a les agrupacions d'empreses de fort component territorial.
- h) Utilitzar el territori com a argument, suport i condicionant de l'activitat turística i dels nous productes turísticoresidencials.
- i) Considerar el paisatge i el patrimoni natural i cultural com a elements diferenciadors d'espais i destinacions turístiques.
- j) Internalitzar els costos ambientals i el valor dels serveis dels ecosistemes i la biodiversitat.

- k) Assegurar la restauració dels efectes negatius ocasionats pels impactes ambientals, la recuperació del capital natural i la seua funcionalitat.
- l) Realitzar projectes demostratius que siguen transformadors del territori i amb impactes positius en matèria econòmica, ambiental i social.
- m) Crear productes turístics basats en la cooperació territorial i en l'articulació d'ofertes complementàries.
- n) Garantir una bona qualitat de l'aigua, del sòl i de l'aire, i també del paisatge, com a elements fonamentals de la millora de la salut pública.
- o) Fomentar una cultura de la qualitat territorial, paisatgística i de la valoració dels seus elements identitaris.
- p) Garantir l'ús públic racional i sostenible del territori per a tots els col·lectius socials, evitant sobrepassar la capacitat de càrrega dels ecosistemes.
- q) Potenciar el paisatge i la diversitat urbana i territorial com a recurs de competitivitat econòmica.
- r) Garantir el sòl necessari per a la implantació d'activitats amb fort contingut innovador.
- s) Fomentar els processos d'innovació en el sistema rural i donar suport als lideratges transformadors en aquest.
- t) Fer xarxes de ciutats i pols d'innovació que s'integren en les grans regions mundials del coneixement.
- u) Desenvolupar les capacitats de la Comunitat Valenciana per a ser un territori en continu aprenentatge en matèria de creativitat, coneixement i innovació.
- v) Fomentar les ciutats tranquil·les, el comerç just, els productes locals, el comerç de proximitat i l'agricultura ecològica.
- w) Incorporar a la gestió administrativa, com a factor de competitivitat territorial, els principis d'agilitat, transparència, facilitació, priorització i avaluació.

Directriu 28. Creixement intel·ligent

L'estratègia territorial fomenta la consolidació del coneixement i la innovació com a impulsors del desenvolupament econòmic i social de la Comunitat Valenciana. Amb aquest fi, és prioritari dirigir els esforços cap a la millora de la qualitat de l'educació, el foment de la investigació, la millora de les condicions territorials que afavoreixen la innovació i el suport a les empreses.

Directriu 29. La millora de l'educació

Les actuacions públiques en matèria d'educació, des del punt de vista territorial, han de promoure la implantació d'estratègies tendents a:

- a) Fomentar la cultura de l'esforç, de la qualitat del treball i la formació en valors.
- b) Potenciar la formació i l'aprenentatge al llarg de la vida.
- c) Fomentar la formació professional connectada amb el sistema productiu en el marc d'acords amb els agents econòmics i socials.
- d) Promoure l'esperit emprenedor, la creativitat i la innovació en el currículum escolar.
- e) Difondre i incentivar els estudis tecnològics i científics en el conjunt de la societat.
- f) Fomentar l'ensenyament de les habilitats socials, per a reforçar les capacitats gerencials i de presa de decisions.
- g) Fomentar l'ensenyament trilingüe en tots els cicles educatius.
- h) Implantar fórmules d'estímul i reconeixement social per al professorat en tots els cicles formatius.
- i) Incrementar el nombre de titulats en les disciplines relacionades amb els sectors d'innovació de més potencial al territori.
- j) Augmentar la mobilitat nacional i internacional d'estudiants i aprenents.
- k) Implantar de forma progressiva les noves tecnologies en l'ensenyament.
- l) Incrementar els mòduls educatius referents a la valoració del territori i del paisatge i, en general, dels elements identitaris de la Comunitat Valenciana en tots els nivells de l'educació.
- m) Aconseguir un elevat domini dels idiomes estrangers i de les noves tecnologies en l'ensenyament universitari i professional.

Directriu 30. El foment de la investigació

Les actuacions públiques en matèria de foment de la investigació, des del punt de vista territorial, han de procurar l'aplicació d'estratègies tendents a:

- a) Desenvolupar un sistema públic d'investigació eficaç i orientat a la creació de valor.

- b) Disposar recursos suficients per a la investigació i la seua transformació en valor social i econòmic.
- c) Afavorir els fluxos de talents al territori, i establir polítiques de retenció i atracció dels talents utilitzant els actius del territori.
- d) Aprofitar la gran capacitat d'atracció d'estudiants estrangers de les universitats de la Comunitat Valenciana.
- e) Fomentar un sistema universitari competitiu, de qualitat, amb capacitat per a l'atracció de professors i investigadors estrangers i amb més flexibilitat quant a finançament i estudis.
- f) Potenciar la creació de campus d'excel·lència per a totes les universitats de la Comunitat Valenciana.
- g) Desenvolupar una agenda d'investigació centrada en els sectors de major potencialitat de creixement i de generació d'ocupació.
- h) Promoure l'accés universal a la banda ampla d'Internet, i evitar discriminacions personals i territorials.
- i) Incrementar la inversió en R+D+i de les empreses privades mitjançant incentius fiscals i altres instruments de naturalesa econòmica.
- j) Establir normatives favorables a la creació i el desenvolupament d'empreses d'elevat contingut innovador.

Directriu 31. Afavorir l'entorn territorial innovador

Les actuacions públiques en matèria de millora de l'entorn innovador han de fomentar la posada en marxa de les estratègies següents:

- a) Potenciar la cultura, el progrés científic i la innovació com a elements estructuradors de la societat.
- b) Afavorir que l'acció pública actue com a impulsora de les polítiques d'I+D+i que demane els seus productes.
- c) Promoure la innovació en tots els departaments de la Generalitat.
- d) Incentivar els instruments financers públics i privats que dinamitzen la innovació al territori.
- e) Afavorir l'acostament entre el sistema innovador, el sistema empresarial, el sistema financer i el sistema institucional.
- f) Incorporar agents i sistemes de mediació entre el sistema innovador i el sistema empresarial que tinguen una gran visió de les oportunitats del mercat.
- g) Promoure les noves tecnologies en les activitats quotidianes de les persones: administració electrònica, salut, llar intel·ligent i seguretat, entre altres.
- h) Fomentar un sector de serveis a les empreses potent i competitiu com a suport al conjunt dels sectors econòmics.
- i) Reforçar la xarxa d'instituts tecnològics integrats en el teixit productiu de la Comunitat Valenciana.
- j) Fomentar els parcs i les xarxes de transferència tecnològica.
- k) Facilitar l'accés a les infraestructures punteres en matèria d'investigació i innovació.
- l) Identificar i potenciar els espais amb majors possibilitats per a l'atracció de talents i establir processos d'innovació al territori.
- m) Relacionar la política d'implantació de parcs científics i tecnològics amb operacions de revitalització urbana i de qualificació del medi ambient i del paisatge.
- n) Fomentar el desenvolupament dels espais per a la innovació associats a altres usos industrials i terciaris de l'entorn.
- o) Prioritzar els dissenys urbanístics i edificatoris sostenibles, i integradors en el paisatge, en la construcció dels parcs científics i tecnològics.
- p) Afavorir els teixits urbans compactes, amables i d'elevada qualitat ambiental i paisatgística.
- q) Establir ordenances urbanes que permeten espais adaptats a les necessitats dels professionals creatius.
- r) Fomentar la creació de xarxes internacionals d'innovació.
- s) Fomentar les polítiques de tolerància i obertura cap a les persones i noves activitats que s'instal·len al territori.
- t) Reforçar les polítiques d'atracció de seus empresarials i inversions exteriors relacionades amb el coneixement i la innovació.

Directriu 32. Suport a l'empresa

Les accions públiques en matèria de suport a l'empresa han de procurar l'aplicació de les estratègies tendents a:

- a) Reforçar la projecció exterior i crear una marca de qualitat de la Comunitat Valenciana.
- b) Fomentar la internacionalització de les empreses mitjançant incentius econòmics i fiscals.
- c) Impulsar la cooperació empresarial en l'àmbit de la internacionalització.
- d) Fomentar la participació de les empreses de la Comunitat Valenciana en les licitacions internacionals.
- e) Impulsar la formació de capital humà per a la internacionalització empresarial.
- f) Recolzar les fusions, adquisicions o acords entre empreses per a guanyar massa crítica empresarial.
- g) Orientar l'estructura administrativa al servei de la competitivitat i la iniciativa emprenedora.
- h) Implantar l'ús generalitzat de les noves tecnologies en les tramitacions administratives.
- i) Promoure la innovació com a estratègia d'èxit empresarial.
- j) Donar suport, des del punt de vista tècnic i financer, als nous emprenedors.
- k) Identificar nous mercats emergents i donar suport a les empreses implicades en aquests.
- l) Promoure la captació d'inversions empresarials d'alt valor afegit.
- m) Establir polítiques de suport, tant a la millora dels productes i dels processos com al conjunt de la cadena de valor, incloent la innovació organitzativa i el màrqueting.
- n) Impulsar grups d'interés de la Comunitat Valenciana en els grans centres de decisió a escala nacional, europea i mundial.
- o) Potenciar la creació de grups empresarials líders en els seus sectors, com també l'agrupació d'aquests per a la defensa dels interessos de la Comunitat Valenciana en els àmbits nacional i internacional.
- p) Fomentar la cooperació internacional de les empreses amb fort contingut en I+D+i.
- q) Facilitar instruments adequats per a les empreses innovadores de forta base tecnològica.
- r) Potenciar accions de diversificació industrial que desenvolupen tecnologies noves amb fort impacte en aquest sector.

Directriu 33. Creixement integrador

L'estratègia territorial fomenta un creixement integrador a través d'una economia amb un alt nivell d'ocupació que promoga la cohesió econòmica, social i territorial. Per a aconseguir aquests objectius és prioritària la consecució de taxes d'ocupació elevades, garantir oportunitats per a tots els col·lectius ciutadans i millorar la cohesió territorial.

Directriu 34. Consecució d'una elevada taxa d'ocupació

Les actuacions públiques en matèria de consecució d'una elevada taxa d'ocupació han d'impulsar l'aplicació de les estratègies següents:

- a) Modernitzar els sistemes de protecció social a fi d'aconseguir un millor equilibri entre seguretat i flexibilitat.
- b) Prioritzar la protecció del treballador enfront de la protecció del lloc de treball.
- c) Afavorir el treball a temps parcial per a persones o col·lectius específics.
- d) Potenciar sectors i projectes territorials amb major impacte sobre la creació d'ocupació.
- e) Facilitar la mobilitat laboral entre territoris.
- f) Millorar l'adaptació de l'oferta i les demandes de treball.
- g) Vincular la regulació salarial a la productivitat.
- h) Crear fórmules de contractació estable més flexibles.
- i) Afavorir un sistema productiu més diversificat i resistent davant de les conjuntures de crisi econòmica.
- j) Reforçar el diàleg social per a la resolució de conflictes.
- k) Reduir la segmentació del mercat laboral i facilitar les transicions dins d'aquest.
- l) Fomentar les polítiques de conciliació entre la vida familiar i laboral.
- m) Promoure polítiques d'envelliment actiu.
- n) Recolzar les iniciatives relacionades amb l'economia social, especialment en els sectors de l'agricultura, turístic i de serveis socials.
- o) Impulsar la rehabilitació d'habitatges com a sector creador d'ocupació.
- p) Fomentar l'habitatge en règim de lloguer en relació amb la major mobilitat laboral al territori.
- q) Recolzar la cultura emprenedora i l'autoocupació.

Directriu 35. Oportunitats per a tots els col·lectius ciutadans

Les actuacions públiques en matèria de consecució d'oportunitats per a tots els col·lectius ciutadans han de procurar l'aplicació de les estratègies tendents a:

- a) Millorar la lluita contra les distintes formes de discriminació.
- b) Garantir la sostenibilitat dels sistemes de protecció social.
- c) Incrementar els nivells de capital social del territori.
- d) Facilitar la integració social i laboral dels col·lectius immigrants.
- e) Reduir al màxim possible la bretxa digital entre persones i territoris.
- f) Reduir al màxim possible les taxes de fracàs escolar.
- g) Promoure actuacions d'integració escolar per a col·lectius específics com ara persones amb discapacitat i emigrants.
- h) Incorporar la perspectiva de gènere en totes les actuacions que es realitzen al territori.
- i) Incorporar l'experiència de les persones grans en la gestió del territori.
- j) Millorar les condicions de treball i reduir l'ocupació irregular.
- k) Establir mesures preventives en matèria d'inclusió social.
- l) Millora el finançament de les prestacions socials al territori.
- m) Desenvolupar la responsabilitat social corporativa de les empreses.
- n) Implantar programes de formació i ocupació per als col·lectius més vulnerables.
- o) Facilitar la participació en els processos públics amb independència de la condició econòmica i de formació dels ciutadans.

Directriu 36. Millora de la cohesió territorial

Les actuacions públiques en matèria de cohesió territorial han de dur a terme les estratègies següents:

- a) Garantir l'accés universal als serveis bàsics del territori.
- b) Reduir les diferències de renda entre persones i territoris.
- c) Reduir les desigualtats d'ocupació en el territori.
- d) Evitar discriminar el territori quant a la dotació d'infraestructures socials, bàsiques i de mobilitat.
- e) Fomentar l'accés al gaudi del paisatge com a element de benestar individual, social i de millora de la salut pública.
- f) Incrementar el parc públic d'habitatges socials en lloguer.
- g) Potenciar polítiques d'habitatge protegit que afavorisquen els processos d'inclusió social.
- h) Fomentar l'associacionisme i reservar espais per a entitats sense ànim de lucre.
- i) Integrar les polítiques d'habitatge en la millora de la cohesió social i la lluita contra la pobresa.
- j) Consolidar el sector de l'energia sostenible com a oportunitat de creixement econòmic i creació d'ocupació qualificada i factor d'equilibri territorial.
- k) Desenvolupar polítiques laborals per a la fixació de la població als entorns rurals.
- l) Mantenir les activitats econòmiques en els teixits urbans dels nuclis antics.
- m) Mantenir les fites urbanes que són elements de referència per als seus habitants.
- n) Establir fórmules territorials de compensació entre el món urbà i el món rural.
- o) Incloure la variable territorial en les polítiques públiques de cohesió social.
- p) Aplicar mecanismes d'equitat territorial en àmbits surramunicipals.

TÍTOL III. La Infraestructura Verda Del Territori**CAPÍTOL I. Definició i espais que la componen****Directriu 37. La infraestructura verda del territori**

1. L'Administració del Consell ha de definir un sistema territorial d'espais oberts o infraestructura verda, tal com aquesta ha sigut establida en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge de la Comunitat Valenciana. Aquest sistema territorial ha d'incloure els espais amb valors ambientals, paisatgístics i patrimonials, com també les connexions entre aquests, que resulten necessaris per a mantenir els processos ecològics bàsics del territori, a fi de millorar la qualitat de vida dels ciutadans i orientar els futurs desenvolupaments urbans i territorials.

2. La infraestructura verda s'ha de definir a diferents escales en el marc del planejament urbanístic i territorial, i ha de ser ordenada de manera que quede garantida la seua funció territorial, paisatgística, ambiental i cultural, podent-se dur a terme les actuacions que s'autoritzen, si és el cas, en les condicions i circumstàncies que les normes establisquen.

Directriu 38. Espais que integren la infraestructura verda de la Comunitat Valenciana

En execució i desenvolupament del que estableix l'article 19 bis de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, la infraestructura verda de la Comunitat Valenciana està integrada per:

- a) Els espais que constitueixen la Xarxa Natura 2000 a la Comunitat València, designats o declarats de conformitat amb el que estableix la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i la Biodiversitat.
- b) La xarxa que comprén els espais naturals protegits declarats com a tals de conformitat amb la Llei 11/1994, de 27 de desembre, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana, incloent-hi, si és el cas, les àrees d'esmoreïment d'impactes.
- c) Les àrees protegides formalment designades per instruments internacionals, assenyalades en l'article 49 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i la Biodiversitat.
- d) Les zones humides catalogades i les cavitats subterrànies incloses en el corresponent catàleg, tal com es preveu en la Llei 11/1994, de 27 de desembre, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.
- e) Les forests de domini públic i d'utilitat pública o protectors que es troben incloses en el corresponent catàleg, com també els terrenys que siguen classificats com a àrees de sòl forestal de protecció en el Pla general d'ordenació forestal de la Comunitat Valenciana formulat en desenvolupament de la Llei 3/1993, Forestal de la Comunitat Valenciana, o instrument d'ordenació que el substitueixca.
- f) Els espais litorals d'interés ambiental i cultural que no es troben inclosos en cap dels supòsits anteriors.
- g) Els espais d'interés cultural a què es refereix l'article 21.3, de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, segons la redacció donada per la Llei 12/2009, de 23 de desembre, de Mesures Fiscals, de Gestió Administrativa i Financera, i d'Organització de la Generalitat.
- h) Les zones que es troben sotmeses a risc d'inundació, d'acord amb el que estableix al respecte del Pla d'acció territorial de caràcter sectorial sobre prevenció del risc d'inundació a la Comunitat Valenciana i les modificacions i revisions.
- i) Les zones que presenten un risc significatiu d'erosió o contaminació d'aqüífers, definides i delimitades d'acord amb els criteris i normes establides en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge i, si és el cas, per un pla d'acció territorial confeccionat a l'efecte.
- j) Les zones crítiques respecte a qualsevol risc natural i induït significatiu, definides i delimitades d'acord amb els criteris i normes establides en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge i, si és procedent, per un pla d'acció territorial confeccionat a l'efecte.
- k) Les àrees en què el planejament territorial, ambiental i urbanístic, en desplegament de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge i de les respectives normatives sectorials, establisca explícitament com a adequades per a la incorporació a la infraestructura verda esmentada, pel seu interès per a la conservació i el gaudi del paisatge, per a la protecció de terrenys que tenen especials valors agraris la preservació dels quals és convenient per al medi rural o per a la protecció d'espais naturals que, sense haver sigut declarats expressament com a protegits, reunisquen valors naturals mereixedors de protecció o es troben profundament transformats, i en els quals calga establir mesures de rehabilitació destinades a disminuir els impactes paisatgístics existents.
- l) Els espais de la zona marina, tenint en compte que la delimitació, l'ordenació i la gestió d'aquests ha de fer-se de forma conjunta amb els terrenys litorals a què es troben associats.
- m) Les àrees, espais i elements que garantisquen l'adequada connectivitat territorial i funcional entre els diversos elements constitutius de la infraestructura verda, amb especial referència a les àrees fluvials i els connectors ecològics i territorials.

Directriu 39. Infraestructura verda del territori i desenvolupament de l'estratègia territorial

Tots els instruments que desenvolupen l'estratègia territorial, com també els previstos en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, han de definir la infraestructura verda del territori del seu àmbit d'actuació amb caràcter previ al disseny de les actuacions transformadores del territori que s'hi proposen.

Directriu 40. Pla d'acció territorial de la infraestructura verda

El Consell de la Generalitat ha d'elaborar un pla d'acció territorial de la infraestructura verda en què:

- a) S'han d'identificar les àrees i els elements que han de formar part de la infraestructura verda.
- b) S'hi han de concretar els mecanismes d'incorporació de nous espais i àrees territorials.
- c) S'han establir els criteris integrats de gestió que hagen d'aplicar-se al conjunt de la infraestructura verda, sense detriment del que disposen la legislació i les normes sectorials que regulen cadascun dels seus elements constitutius, amb els quals en tot cas han de coordinar-se.

CAPÍTOL II. El patrimoni natural**Directriu 41. Principis directors del patrimoni natural**

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de patrimoni natural els principis directors següents:

- a) Incorporar la política de protecció del patrimoni natural en el marc general de la política d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, mitjançant la infraestructura verda de la Comunitat Valenciana.
- b) Millorar progressivament la integració d'aquesta política en el marc normatiu de la Unió Europea, mitjançant el desenvolupament de la Xarxa Natura 2000.
- c) Garantir la conservació activa dels espais naturals, amb els seus ecosistemes, hàbitats, espècies, paisatges, elements geològics i béns culturals materials i intangibles.
- d) Assegurar l'adequada aplicació de les mesures de protecció del patrimoni natural en les distintes polítiques i estratègies sectorials, amb especial atenció a la gestió dels recursos naturals, a l'activitat urbanística i a la dotació d'infraestructures.
- e) Promoure l'aprofitament sostenible dels recursos naturals, de forma responsable i ordenada sota criteris de solidaritat i equitat intrageneracional i intergeneracional.
- f) Impulsar la implicació de la societat civil en la gestió de les àrees protegides.
- g) Promoure la posada en valor dels valors ambientals amb finalitat social, i permetre'n la conservació compatible amb l'aprofitament ordenat dels recursos naturals i amb la seua funció com a recurs científic, educatiu, cultural, estètic i recreatiu de primer ordre.
- h) Impulsar l'establiment de vies administratives per a la coordinació i la concurrència d'iniciatives entre les distintes administracions implicades en la conservació i l'ús i el gaudi públic del patrimoni natural.

Directriu 42. Criteris per a la gestió territorial del patrimoni natural

1. Establir mecanismes de coordinació, administratius i gestors, per a la incorporació efectiva de la xarxa d'espais naturals de la Comunitat Valenciana a la infraestructura verda, en el marc de les polítiques generals sobre ordenació i gestió del territori, el paisatge i els recursos naturals. Aquesta xarxa està formada pels elements següents:

- a) Espais naturals protegits: reserva natural, parc natural, paisatge protegit, monument natural i paratge natural municipal.
- b) Espais protegits de la Xarxa Natura 2000: llocs d'importància comunitària (LIC), zones especials de conservació (ZEC) i zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA)
- c) Àrees protegides per instruments internacionals.
- d) Zones humides catalogades i cavitats subterrànies catalogades.
- e) Zones perifèriques de protecció dels espais naturals protegits.
- f) Connectors ecològics.

2. Impulsar la coordinació administrativa per a assegurar la integració efectiva en l'estratègia territorial de les polítiques tendents a conservar, créixer i regenerar la diversitat dels ecosistemes, els paisatges, les espècies i el medi geològic.

3. Aplicar i desenvolupar la Xarxa Natura 2000 a la Comunitat Valenciana, mitjançant la declaració pel Consell de les zones especials de conservació (a partir dels llocs d'importància comunitària), i l'aprovació i posterior aplicació i desenvolupament de les normes de gestió dels espais d'aquesta xarxa.

4. Establir mecanismes tècnics i administratius adreçats a mantenir els processos i les relacions ecològiques que permeten el funcionament dels ecosistemes, i tenir en compte així els aspectes dinàmics del patrimoni natural. Incorporar aquests mecanismes en la planificació i la gestió d'aquest patrimoni, i també en l'avaluació ambiental dels plans i projectes que l'afecten.

5. Establir mecanismes tècnics i administratius per a incorporar adequadament a la planificació territorial i a l'avaluació ambiental els elements del patrimoni natural que, per raó de les normatives europea, estatal i autonòmica, han de considerar-se àmbits genèrics de protecció encara que no estiguen inclosos en la xarxa d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana. Estan en aquest cas els hàbitats naturals i les espècies d'interès comunitari europeu, com també les zones humides i les cavitats subterrànies no catalogades.

6. Promoure la integració, en les distintes polítiques sectorials, dels requisits derivats de la conservació i l'ús sostenible del patrimoni natural, amb especial referència a les estratègies d'ordenació del territori i desenvolupament sostenible de la Comunitat Valenciana.

7. Promoure l'ús generalitzat del principi de precaució en les actuacions sobre el territori i els recursos naturals, tant públiques com privades, susceptibles d'afectar substancialment els valors ambientals.

8. Garantir, en els termes establits per la legislació ambiental, la prevalença de la protecció dels valors naturals significatius sobre altres estratègies sectorials que puguen entrar en conflicte amb aquesta protecció, especialment en matèria d'ordenació territorial i gestió dels recursos naturals.

9. Fomentar models innovadors de desenvolupament rural basats en l'ús sostenible dels recursos ambientals, entesos com a motor de l'activitat socioeconòmica de les comunitats locals.

10. Impulsar, davant de les distintes administracions competents, l'establiment i el desenvolupament d'incentius per a la conservació del patrimoni natural, mitjançant programes de foment i dinamització de l'activitat econòmica, prioritització de l'execució d'actuacions públiques i altres iniciatives públiques, privades o mixtes.

11. Impulsar la implicació dels agents socials i econòmics en la conservació dels recursos ambientals. En particular, fomentar la iniciativa privada en la gestió de les àrees protegides, mitjançant mecanismes com ara la delegació en entitats privades d'aspectes concrets de la gestió, les iniciatives de custòdia del territori, les activitats de voluntariat ambiental, el suport a determinades iniciatives privades i el foment del patrocini i el mecenatge en relació amb la conservació i l'ús sostenible del patrimoni natural.

12. Garantir l'accés a la informació en els processos de planificació i de gestió del patrimoni natural, en particular a les àrees protegides. Millorar els mecanismes de participació pública durant totes les fases d'aquests processos.

13. Establir mecanismes administratius i gestors per a mantenir i acréixer l'accés als serveis ambientals derivats dels ecosistemes, tant materials com immaterials, entesos com a recurs necessari per al benestar humà. En aquests s'ha de prestar especial atenció a la investigació, l'ensenyament i el gaudi ordenat del medi natural.

14. Impulsar la implicació, la cooperació i la coordinació de les administracions públiques responsables de les distintes polítiques sectorials i territorials, en la conservació d'aquest patrimoni.

Directriu 43. Connectors biològics i territorials d'escala regional

1. L'estratègia territorial defineix un conjunt de corredors biològics i territorials d'escala regional. Aquests i els que puguen definir els instruments de desenvolupament de l'estratègia territorial, com també els derivats de la legislació ambiental, tenen com a funció garantir la permeabilitat del territori en el seu conjunt, connectant espais naturals protegits i altres àmbits de gran valor ambiental i paisatgístic.

2. Aquests corredors han de tenir una amplària variable en funció dels ecosistemes que connecten, i dels fluxos de matèria, energia i informació que canalitzen; l'ample mínim recomanat és de 500 metres, llevat d'excepcions degudament justificades en la realitat territorial.

3. El planejament urbanístic i territorial ha d'establir una adequada ordenació i regulació dels usos del sòl i activitats per a garantir la permeabilitat i la connectivitat dels corredors biològics i territorials, amb aquesta finalitat:

a) Ha de concretar el traçat dels corredors biològics i territorials, i ajustar-los a límits reconoscibles del territori, i identificar els punts conflictius que requerisquen accions per a la permeabilització.

b) Ha de definir altres corredors biològics i territorials de menor escala territorial que completen la xarxa d'àmbit regional proposada per l'estratègia territorial, els seus instruments de desenvolupament i la legislació ambiental.

c) Ha d'identificar els instruments de gestió que han de desenvolupar-se per al necessari manteniment d'aquesta funció de connexió, especialment a les zones crítiques d'interacció del corredor biològic i territorial amb el teixit urbà.

d) Ha d'establir una classificació i qualificació dels terrenys tenint en compte la funció concreta que tenen dins de la finalitat connectora atribuïda al corredor, i els usos i les característiques d'aquests.

Directriu 44. Criteris d'implantació d'usos en els connectors biològics i territorials

1. Als espais identificats com a connectors biològics i territorials s'ha de donar prioritat a l'aprofitament sostenible dels recursos naturals, paisatgístics i agrícoles i als usos del sòl compatibles amb la conservació de les funcions ecològiques i territorials dels connectors.

2. Els desenvolupaments urbanístics en aquests espais han de ser excepcionals, i convenientment justificats de ser la millor alternativa en la realitat territorial existent i a no generar un impacte significatiu en les funcions de connectivitat que realitzen aquests espais. En aquests casos s'han d'observar els criteris d'ordenació següents:

a) Les zones verdes i els espais oberts s'han de situar preferentment en els connectors biològics i territorials, i limitar les edificacions i els creixements del sòl impermeabilitzat.

b) Les infraestructures lineals que s'instalen als corredors territorials han de minimitzar l'efecte barrera, per a això cal procurar la continuïtat de la xarxa de camins i sendes; executar mesures correctores de permeabilitat amb un disseny adequat a la seua finalitat, i adoptar criteris de manteniment de la connectivitat ecològica i territorial en totes les fases de planificació, construcció i gestió de les infraestructures.

3. Els trams dels corredors fluvials urbans han de ser tractats amb el major grau de naturalització possible, en aquest sentit cal plantejar:

a) Actuacions de revegetació amb espècies de ribera fluvial semblants a les existents aigües amunt i avall del nucli urbà, i reduint al mínim possible la presència de mobiliari urbà.

b) La no-construcció d'edificacions a menys de 20 metres de la ribera del llit. Quan aquests connectors transcórreguen per sòls urbanitzables i no urbanitzables aquesta franja es pot elevar fins a 50 metres.

4. S'admeten camps de golf en l'àmbit dels corredors biològics i territorials sempre que no se n'altere substancialment la funcionalitat connectora, i s'hi han d'utilitzar espècies vegetals semblants a les de la zona, i emplaçar-les de manera que s'assegure la màxima continuïtat possible respecte a les masses vegetals de l'entorn del camp.

CAPÍTOL III. Els espais forestals

Directriu 45. Principis directors dels espais forestals

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'espais forestals els principis directors següents:

a) Procurar la conservació, la millora i la reconstrucció de la coberta vegetal natural dels terrenys forestals a fi d'aconseguir les formacions vegetals potencials en la mesura que siga possible.

b) Potenciar les masses forestals des del punt de vista de la defensa del sòl contra l'erosió, de la reducció del risc d'inundació i de la millora de la seua funció en la lluita contra el canvi climàtic.

c) Regular l'aprofitament ordenat de les forests com a font de recursos naturals renovables, fent-ho compatible amb la protecció del medi natural i l'ús social.

d) Desenvolupar accions de silvicultura preventiva que protegissen i milloren la coberta vegetal contra incendis, plagues, contaminació atmosfèrica i altres agents nocius.

e) Determinar les activitats de primera transformació dels productes de la forest que fomenen el desenvolupament rural i la creació d'ocupació.

Directriu 46. El Pla d'acció territorial forestal

El Pla d'acció territorial forestal de la Comunitat Valenciana constitueix el marc de la planificació i gestió dels espais forestals en aquesta Comunitat. El pla ha de desenvolupar les estratègies següents:

a) Establiment d'un marc d'objectius i criteris de gestió forestal, amb capacitat per a adaptar-se a la dinàmica rural, des del punt de vista socioeconòmic i ambiental.

b) Creació i foment de models de governança forestal participatius i adaptats a les diferents realitats i estructures de la propietat.

c) Aclariment del marc normatiu i simplificació del marc procedimental, facilitant la seua aplicabilitat i proximitat de cara al ciutadà.

d) Foment de la participació dels agents territorials que integren el sector.

Directriu 47. Criteris territorials per a la gestió dels espais forestals

1. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana reconeix la contribució del silvicultor al manteniment i la millora de les masses forestals de la Comunitat Valenciana, les quals presten uns serveis ambientals de gran valor per al conjunt de la societat.
2. En el marc del Pla d'acció territorial forestal de la Comunitat Valenciana s'han d'establir els adequats sistemes de compensació territorial mitjançant fórmules com el pagament per serveis ambientals o altres.
3. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana proposa un conjunt d'àmbits territorials que han de ser observats per a la planificació i gestió dels espais forestals.
4. És prioritària la recuperació de les zones agrícoles abandonades enfront de la seua conversió en terrenys forestals i, en alguns casos, fomentar la reversió de terrenys forestals a l'anterior ús agrícola, especialment a l'interior de la Comunitat Valenciana on la seua presència és fonamental per a la millora de la biodiversitat i la protecció enfront dels riscos.
5. S'han de fomentar les actuacions sobre les masses forestals en sòl no urbanitzable del litoral, de forma especial en les que disten menys de 15 quilòmetres de la costa i les dels voltants dels grans corredors d'infraestructures.
6. S'han de prioritzar les actuacions en matèria de correcció hidrologicoforestal que tinguen impacte directe en la reducció del risc d'inundació i sobre els sòls de més risc d'erosió, actual i potencial, i de menor aptitud agrícola.
7. Cal analitzar la viabilitat econòmica, ambiental i social de la implantació d'una xarxa territorial d'instal·lacions d'aprofitament de la biomassa pròxima als espais forestals.
8. La caça i la pesca fluvial, en tant que sectors d'importància econòmica i territorial, s'han d'ordenar de forma racional, i donar prioritat a les espècies cinegètiques i piscícoles autòctones.

CAPÍTOL IV. La infraestructura verda i l'activitat agrícola i ramadera**Directriu 48. Principis directors de la infraestructura verda i l'activitat agrícola i ramadera**

Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'activitat agrícola i ramadera els principis directors següents:

- a) Contribuir al manteniment de l'activitat agrícola i ramadera des d'un punt de vista multifuncional i, en especial, en relació amb la producció d'aliments, la fixació de la població en el territori i la salvaguarda del paisatge.
- b) Conservar com a actiu territorial estratègic la major part possible de sòl agrícola d'alta capacitat agrològica, orientant els desenvolupaments urbanístics cap als sòls que no tinguen aquesta consideració.
- c) Conservar i posar en valor els mosaics agroforestals, espais agropecuaris i horts, ja que són espais d'elevada biodiversitat, valor estètic i interès interpretatiu de la contribució humana sobre el paisatge.
- d) Desenvolupar la transformació dels productes agropecuaris i la investigació alimentària formant agrupacions d'empreses competitives i assentades al territori.
- e) Fomentar el consum de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana, especialment a col·legis, hospitals, restaurants i altres centres públics o privats de pública concurrència.

Directriu 49. Compatibilitat entre la infraestructura verda i l'activitat agrícola i ramadera

1. L'activitat agropecuària ocupa una gran part del territori de la Comunitat Valenciana i es caracteritza per ser una activitat multifuncional. Més enllà de les tasques productives i de la dimensió econòmica d'aquesta activitat, l'agricultor i el ramader, com a agents fonamentals de la gestió sostenible de la seua explotació, tenen una responsabilitat insubstituïble en la salvaguarda dels valors ambientals i paisatgístics del territori.
2. És una prioritat estratègica per a la Comunitat Valenciana el manteniment de l'activitat agropecuària, i amb aquest fi:
 - a) S'ha de promoure la implantació de parcs agraris, entesos com a figures que combinen de forma harmònica els objectius de rendiment econòmic de les explotacions amb la preservació dels valors ambientals i paisatgístics d'aquestes.
 - b) S'ha de fomentar la col·laboració publicoprivada en el manteniment d'explotacions agropecuàries i la recuperació dels sòls i cultius abandonats.

- c) S'ha de fomentar la conservació i la posada en valor de les espècies autòctones agrícoles i ramaderes.
- d) S'han d'impulsar les actuacions de cultiu i explotació en comú mitjançant les associacions de productors i les cooperatives agràries.
- e) S'han de promoure els canvis estructurals necessaris, des de la producció fins al consum, per al manteniment de les activitats agropecuàries i un nivell de renda adequat per a l'agricultor i el ramader.
3. S'ha de fomentar la producció agrícola i ramadera de qualitat, i també l'agricultura i ramaderia sostenible i integrada, i s'ha d'afavorir la implantació de models d'eficiència energètica i l'ús d'energies alternatives.
4. Cal concretar en els documents de planificació urbanística i territorial els sòls d'alta capacitat agrològica i aquells imprescindibles per a la viabilitat de productes agrícoles i ramaders de reconeguda excel·lència.
5. S'han de posar en valor els elements culturals de suport a l'activitat agrícola i ramadera, com ara l'arquitectura de pedra seca, o les infraestructures d'aprofitament de l'aigua, entre altres, per a obrir noves vies de desenvolupament rural relacionades amb el turisme cultural. Una d'aquestes vies és la promoció de l'agroturisme com una oportunitat de complementarietat econòmica per al manteniment de les explotacions familiars agropecuàries en actiu.
6. S'ha de fomentar el pasturatge tradicional i els sistemes de ramaderia extensiva com a instrument de gestió forestal i prevenció d'incendis.
7. Cal donar valor afegit als productes primaris de les zones agropecuàries mitjançant estratègies de valoració del paisatge, diferenciació del tipus de producció i el foment de la gastronomia autòctona.
8. Cal mantenir la vocació agropecuària de les àrees que envolten els espais protegits per la seua funció d'àrees de contacte, i establir franges de transició i connectivitat.
9. Les transformacions i moviments de terra que es realitzen a les explotacions agrícoles han de respectar al màxim la topografia del lloc i els materials utilitzats han de ser coherents amb els valors paisatgístics de l'entorn.
10. El tractament dels teixits urbans disseminats en el sòl no urbanitzable ha de compatibilitzar la viabilitat de les explotacions agràries i la connectivitat amb la resta de la infraestructura verda del territori.

CAPÍTOL V. El paisatge

Directriu 50. Marc d'actuació i objectius de la política de paisatge

En el marc del Conveni europeu del paisatge, i d'acord amb el que estableix la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, s'estableixen els grans objectius de la política de paisatge de la Comunitat Valenciana següents:

- Protegir i posar en valor els paisatges més valuosos i socialment apreciats de la Comunitat Valenciana.
- Salvaguardar, gestionar i millorar els valors del paisatge en els processos de planificació territorial i urbanística, amb l'objectiu d'incrementar-ne la qualitat a tota la Comunitat Valenciana, tant als espais naturals i rurals, com als urbans i periurbans.
- Coordinar l'actuació de les distintes administracions públiques en matèria de paisatge, mitjançant la definició de criteris i objectius de qualitat paisatgística concrets.

Directriu 51. Principis directors per al desenvolupament de la política de paisatge de la Comunitat Valenciana

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de política de paisatge els principis directors següents:

- Promoure i impulsar el coneixement del paisatge com a base de la política paisatgista de la Generalitat, fomentant l'estudi, la divulgació i la sensibilització de la població en aquesta matèria.
- Garantir la protecció i l'adequada gestió dels conjunts paisatgístics de la Comunitat Valenciana, especialment dels definits com de rellevància regional, atenent als seus valors intrínsecs, a la integritat del seu caràcter, a la seua singularitat i a l'estima social que mereixen.
- Definir i ordenar la infraestructura verda de la Comunitat Valenciana com a sistema continu i integrat de les àrees de major valor ambiental i paisatgístic, que afavoreix, entre altres aspectes, el gaudi del paisatge.

d) Salvaguardar la riquesa i la diversitat dels paisatges lligats a l'aigua, al seu ús i aprofitament, considerant en la planificació el paper determinant de les xarxes hídriques i dels seus elements associats, tant naturals com artificials, en la configuració del paisatge.

e) Conservar, millorar i posar en valor el paisatge del litoral, i vetlar per l'alternança d'espais edificats i no edificats, tractant amb especial atenció els fronts marítims i requalificant ambientalment i paisatgísticament els assentaments turístics.

f) Conservar i fomentar la diversitat i multifuncionalitat del paisatge rural, en particular dels espais agraris amb major significat històric, patrimonial i identitari, com les hortes, les vinyes tradicionals, les oliveres i els paisatges de pedra seca.

g) Promoure, a través de la política forestal de la Comunitat Valenciana, la incorporació de criteris i objectius paisatgístics en l'ordenació, la gestió i l'ús públic de les forests, i reconèixer, si escau, la remuneració de les externalitats ambientals i paisatgístiques positives dels terrenys forestals.

h) Promoure la integració dels béns d'interés cultural en una xarxa territorial i paisatgística, considerant especialment el cas dels béns amb major significat perceptiu, impulsant la salvaguarda i ordenació dels seus entorns visuals, funcionals i interpretatius.

i) Incorporar criteris i objectius de qualitat en la planificació dels creixements urbans, procurant la integració dels nous teixits en la trama urbana preexistent, mantenint les fites i escenes urbanes més característiques, la qualitat de les noves vores urbanes i procurant la transició entre el paisatge de la ciutat i el seu entorn.

j) Promoure i prioritzar les accions de recuperació o de creació de nous valors paisatgístics en les àrees deteriorades, especialment als entorns urbans i periurbans, als accessos a la poblacions i, en general, a les àrees més visibles del territori.

k) Impulsar la integració en el paisatge, o la requalificació, si és procedent, de les àrees destinades a albergar les principals activitats econòmiques, com ara els polígons industrials, els pols energètics i les àrees logístiques i comercials.

l) Impulsar la integració paisatgística de les infraestructures bàsiques i de mobilitat, com també de les instal·lacions vinculades a les d'obtenció d'energies renovables, considerant com a referències paisatgístiques rellevants la topografia natural, la vegetació existent i l'organització visual del paisatge.

m) Promoure i potenciar l'accés públic a la contemplació, la interpretació i el gaudi dels paisatges més valuosos, mitjançant la creació d'itineraris i rutes de paisatge i d'una xarxa de miradors des dels quals es puguen contemplar les principals fites i vistes de la Comunitat Valenciana.

Directriu 52. Criteris paisatgístics per a la implantació de noves actuacions al territori

La planificació urbanística i territorial ha de preservar i potenciar la qualitat dels distints paisatges que configuren el territori de la Comunitat Valenciana. Amb aquest fi, les noves actuacions han de tenir en compte els criteris següents:

1. Respectar la topografia i la vegetació del lloc. S'ha de considerar la topografia integrant els seus elements més significatius, naturals i artificials, i respectant en qualsevol cas les seues funcions com a referències visuals del territori i espais de gaudi escenogràfic. Així mateix, s'ha d'integrar la vegetació i l'arbratge existents que siguen determinants del caràcter i la singularitat dels paisatges.

2. Definir adequadament les vores urbanes i els espais de transició entre usos. Per a aconseguir la integració dels nuclis de població en el paisatge de l'entorn s'ha de propiciar una estructura urbana adequada i definir els espais de transició, les vores urbanes i la seua silueta, atenent a les particularitats de cadascun.

3. Tractar adequadament els accessos a municipis i la seua seqüència visual. S'han de protegir i ordenar les vistes cap als recursos paisatgístics, des dels accessos i vies de comunicació, i preservar amb aquest fi franges d'afecció que s'han de definir en funció de la conca visual de les infraestructures esmentades, i de les principals vistes cap als recursos que s'obtenen des d'aquestes.

4. Integrar paisatgísticament i visualment les noves implantacions al territori quant a volumetries, materials i colors. Qualsevol excepció a aquest criteri s'ha de justificar adequadament en el marc de l'estratègia territorial.

5. Preservar les vistes cap als paisatges de més valor. S'han de considerar les vistes cap als recursos paisatgístics des dels principals punts d'observació. Cal garantir que la planificació, els creixements i les infraestructures mantinguen les condicions de visibilitat pròpies dels paisatges de major valor, procurant la seua localització en àrees de menor exposició visual o prèviament

alterades per altres motius, i escollir les alternatives que presenten un major potencial d'integració paisatgística.

6. Ubicar les àrees per a activitats econòmiques, de forma preferent, a zones d'ombra visual. Cal prioritzar la ubicació d'aquestes àrees a les zones de menor exposició visual i, en especial, fora dels principals accessos als nuclis urbans respectant franges d'afecció visual de com a mínim 100 metres en aquestes àrees, i dotant-les d'un adequat tractament paisatgístic.

7. Potenciar el paisatge del municipi zonificant de manera adequada el sòl no urbanitzable. S'han de limitar les activitats que puguen alterar la percepció del paisatge, i s'han de proposar mesures que incentiven el manteniment d'aquest. S'han de valorar, per a la inclusió en la infraestructura verda, les àrees que s'hagen de preservar per a protegir el patró ecològic, millorar el paisatge visual del nucli o preservar zones de transició física i visual entre distints usos i activitats.

8. Afavorir l'accés i el gaudi als paisatges de major valor en un marc de mobilitat sostenible. La planificació territorial i urbanística ha de contribuir a la consecució de la mobilitat sostenible, tractant-la de manera conjunta amb els usos al territori, tendint al consum de recursos pròxims, a la reducció del model dispers, de l'empremta ecològica i de les emissions de diòxid de carboni, i incrementant la participació del transport públic i del no motoritzat. La potenciació de la mobilitat sostenible ha de comportar la millora de l'accessibilitat, funcional i visual, als paisatges de major valor, compatibilitzant qualsevol proposta amb la infraestructura verda del territori.

Directriu 53. Paisatges de rellevància regional de la Comunitat Valenciana

1. A l'efecte d'aquesta estratègia territorial es consideren de rellevància regional aquells paisatges que compleixen les condicions següents:

a) Tenen una dimensió i escala territorial d'àmbit supramunicipal, i expressen el caràcter i la identitat d'una determinada part del territori.

b) Són representatius de la diversitat dels paisatges de la Comunitat Valenciana.

c) Presenten importants valors i es troben en bon estat de conservació.

d) Tenen una elevada estima social per la seua representativitat i pels seus valors.

e) Són considerats singulars, per ser excepcionals i únics en el conjunt de la regió.

2. A la Comunitat Valenciana s'han identificat 40 paisatges de rellevància regional (PRR), agrupats en 14 grans conjunts paisatgístics, per les seues similituds morfològiques, funcionals i de continuïtat. Sense perjudici que l'estratègia territorial pugua identificar-ne d'altres. De nord a sud, són els següents:

a) Els paisatges agroforestals de l'interior de Castelló

- PRR 01, entorn del Forcall i riera del Bergantes

- PRR 02, entorn de la Pobla i monestir de Benifassà. Entorn de Morella

- PRR 03, el Bovalar, la Menadella, el Turmell

- PRR 04, paisatge de la pedra seca i entorn d'Ares, Castellfort, Vilafranca, Culla i Benassal

- PRR 05, Benassal. Massís del Penyagolosa i entorn de Vistabella

- PRR 06, Alt Millars

b) Corredors prelitorals de Castelló

- PRR 07, oliverars de Sant Rafel

- PRR 08, entorn de Sant Mateu, Tírig i la Salzadella.

c) Serres litorals de Castelló

- PRR 09, serra d'Irta i Peníscola

- PRR 10, Desert de les Palmes.

d) Serres d'Espadà i Calderona

- PRR 11, serra d'Espadà

- PRR 12, serra Calderona

e) Alt Túria

- PRR 13, entorn d'Ademús i savinars de la Pobla de Sant Miquel

- PRR 14, planures d'Alpont i Titaigües i serra d'Andilla

- PRR 15, goles del Túria i entorn de Xera

f) Paisatges associats al corredor del Xúquer

- PRR 16, les gorges del Cabriol, la mola de Cortes i el massís del Caroig

- PRR 17, secans i serres de l'entorn de Carcelén i Alpera.

g) Montdúver-Benicadell

- PRR 18, Montdúver

- PRR19, Benicadell

h) Foies, serres i valls de l'interior d'Alacant

- PRR 20, serres de l'interior d'Alacant, Mariola, el Maigó i Penya Roja
- PRR 21, foies d'Alcoi i Castalla, i la vall de Bocairent
- i) Muntanya d'Alacant
 - PRR 22, vall de Guadalest i serres de d'Aitana, la Serrella i de la Xortà
 - PRR 23, depressions i serres des de Gallinera a Castell de Castells
- j) Litoral de la Marina
 - PRR 24, el Montgó
 - PRR 25, penya-segats del cap de la Nau i cap d'Or
 - PRR 26, serra Gelada
 - PRR 27, penyal d'Ifac i terrasses litorals de Benissa i Teulada
- k) Paisatges culturals de les vinyes de l'interior
 - PRR 28, vinyes d'Utiel-Requena
 - PRR 29, vinyes de les Alcusses i els Alforins
 - PRR 30, vinyes d'Alacant (Novelda, el Pinós).
- l) Aiguamolls del litoral valencià i sistemes agraris pròxims
 - PRR 31, el Prat de Cabanes
 - PRR 32, l'Albufera i arrossars de València
 - PRR 33, la Marjal de Pego-Oliva
 - PRR 34, els aiguamolls d'Elx i Santa Pola
 - PRR 35, les Salines de la Mata i Torrevella
- m) Hortes de la Comunitat Valenciana
 - PRR 36, horta de la Plana de Castelló
 - PRR 37, horta de València
 - PRR 38, ribera del Xúquer
 - PRR 39, horta del Baix Segura
- n) Illes de la Comunitat Valenciana
 - PRR 40, illes Columbretes i de Tabarca

CAPÍTOL VI. El patrimoni cultural

Directriu 54. Sistema territorial del patrimoni cultural

1. El sistema territorial del patrimoni històric i cultural constitueix una xarxa d'enclavaments estratègics caracteritzats pels seus valors patrimonials i culturals units per un conjunt de connectors que poden tenir valor cultural per si mateixos.

2. Són elements integrants d'aquest sistema:

- a) El patrimoni arqueològic lligat a jaciments, coves i pintures rupestres.
- b) El patrimoni arquitectònic civil, militar i religiós (palaus, cases senyoriales, nuclis urbans històrics, alqueries, barraques, masies, corrals, sistemes de bancals, cementeris, castells, fortalleses, trinxeres, torres de vigilància, ermites, esglésies, catedrals, calvaris, entre altres) que estiga declarat bé d'interés cultural o forme part de l'Inventari general de patrimoni cultural valencià.
- c) El patrimoni hidràulic vinculat a la gestió de les aigües superficials i subterrànies per al desenvolupament d'una agricultura de regadiu o per a l'abastiment humà, que estiga inclòs en l'Inventari general de patrimoni cultural: salines, pous de neu, molins, fàbriques de llum, siderúrgies o magatzems, entre altres.
- d) El substrat territorial i immoble a què es vinculen els costums, les tècniques agrícoles de cultiu, les tècniques industrials, cants, receptes culinàries, llegendes, processons, romeries, festes, entre altres.
- e) Les vies de comunicació: canals, assegadors, senderes, camins agrícoles i sendes amb interès cultural, entre altres.

Directriu 55. Principis directors de planificació i gestió del sistema territorial del patrimoni cultural

Les administracions públiques s'han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de patrimoni cultural als principis directors següents:

- a) Integrar el sistema territorial del patrimoni cultural dins de la infraestructura verda del territori, establint una planificació, gestió i valoració conjunta del patrimoni ambiental, paisatgístic i cultural.
- b) Definir perímetres de protecció dels béns culturals de rellevància local i regional, per a una millor integració d'aquests amb l'entorn ambiental i paisatgístic.

c) Promoure el coneixement i el gaudi de la dimensió social, històrica, espiritual i simbòlica del patrimoni arquitectònic i dels paisatges culturals agraris.

d) Definir itineraris, rutes i xarxes tematitzades d'escala regional que incloguen actius ambientals, culturals, històrics i paisatgístics, cooperant amb altres territoris per a evitar-ne la ruptura temàtica per límits administratius.

Directriu 56. Perímetres de protecció dels béns d'interés cultural

La planificació urbanística i territorial per a protegir els béns de valor cultural en relació amb el seu entorn, sense perjudici del que preveu la legislació en matèria de protecció del patrimoni històric, han de definir un perímetre de protecció que permeta regular els usos en funció de les característiques del bé catalogat. Amb aquest fi, cal elaborar un estudi visual que establisca jerarquies de protecció en funció de la proximitat i la vinculació a les estructures paisatgístiques a què l'element patrimonial estiga lligat.

Directriu 57. Les rutes històriques i culturals

La Generalitat ha de definir rutes històriques i culturals per a la posada en valor del patrimoni ambiental i cultural del territori. En particular, pel seu àmbit territorial i rellevància històrica per a la identitat dels valencians, l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana recomana desenvolupar rutes d'aquesta naturalesa al voltant de la figura del rei Jaume I, la Via Augusta i la Ruta dels Monestirs, entre altres.

Directriu 58. Criteris de protecció dels paisatges culturals agraris

La planificació urbanística i territorial respecte dels paisatges culturals agraris com a paisatges de rellevància regional ha d'adoptar els criteris següents:

1. Definir directrius generals per a la protecció, conservació i millora d'aquests paisatges en cadascuna de les àrees funcionals, o dels àmbits paisatgisticopatrimonials que s'identifiquen, com a referència per a la planificació territorial del patrimoni cultural i establiment d'objectius per a aquests paisatges.

2. Definir els criteris i les mesures que, amb l'objecte de mantenir els elements estructurants del paisatge cultural agrari, hagen d'adoptar els plans amb incidència territorial.

3. Delimitar els àmbits de valor singular a fi d'establir per a aquests mesures concretes per a la conservació o millora del paisatge.

4. Protegir els paisatges agraris locals de valor extraordinari quant a les seues característiques productives o estètiques mitjançant el manteniment i la millora dels seus elements estructurants.

5. Incorporar en les mesures de política agrària la presa en consideració de les característiques del paisatge rural, impulsant mesures i programes que, a partir de mesures agroambientals, influïsqen positivament en la pervivència d'aquests paisatges.

6. Fomentar la creació de parcs agraris com a elements de conservació activa d'aquestes grans mostres del patrimoni cultural.

7. Integrar en el planejament urbanístic i territorial, per a la seua conservació, els camins tradicionals que tinguen un reconeixement cultural i articulen el territori com ara els assegadors reials, els camins de ronda i els camins històrics, entre altres.

8. Reutilitzar i rehabilitar edificacions ja existents en aquests paisatges culturals a l'hora d'instal·lar equipaments públics o privats o altres activitats que impulsen el desenvolupament econòmic de forma compatible i complementària amb l'entorn.

9. Procurar que els materials que conformen els paisatges agraris de gran valor cultural siguen respectuosos amb els elements del medi natural i coherents amb els valors paisatgístics de l'entorn.

10. Potenciar les actuacions de custòdia del territori i la participació de les administracions locals en la gestió de tots aquests espais.

CAPÍTOL VII. Ús públic de la infraestructura verda

Directriu 59. Principis directors de l'ús públic de la infraestructura verda

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'ús públic de la infraestructura verda els principis directors següents:

- a) Definir i desenvolupar un conjunt de xarxes d'itineraris principals com a elements estructurants de l'ús públic de la infraestructura verda que connecten els paisatges i elements de més valor ambiental, cultural i visual del territori.
- b) Fomentar el coneixement i respecte dels valors ambientals, paisatgístics i culturals del territori de la Comunitat Valenciana.
- c) Implantar els equipaments necessaris per a permetre un ús públic racional en tota la xarxa d'espais que constitueix la infraestructura verda.
- d) Incorporar a la gestió de l'ús públic sostenible de la infraestructura verda la població rural de la Comunitat Valenciana.

Directriu 60. Criteris territorials i paisatgístics per a l'ús públic de la infraestructura verda

1. Els usos terciaris i recreatius que estiguen vinculats als espais naturals i que puguen afectar els valors objecte de la protecció, han d'integrar-se paisatgísticament, emplaçar-se preferentment en la zona d'esmoreïment d'impactes o zonificació equivalent i ser compatible, si escau, amb el pla d'ús públic de l'espai natural protegit permetent el gaudi de la naturalesa pel públic en general sense amenaçar les característiques del sistema.
2. Són elements estructurants de l'ús públic de la infraestructura verda, entre altres, la ruta cultural i paisatgística de Jaume I, la Via Litoral, la Via Augusta, la Ruta dels Monestirs, els camins ramaders principals i els camins de l'aigua.
3. S'han de crear connexions blanques que permeten integrar els espais verds urbans amb els paisatges de valor en l'entorn de les ciutats, i facilitar el seu recorregut per sistemes de transport no motoritzat.
4. Les edificacions, instal·lacions i infraestructures que s'autoritzen en la infraestructura verda del territori han de ser qualificadores del medi natural, cultural o econòmic on s'ubiquen, o de conformitat amb el que estableix l'estratègia territorial i la legislació vigent.
5. S'han d'establir miradors i itineraris i s'han d'identificar els trams des d'on la percepció del paisatge siga més suggeridor.
6. S'ha de procurar que els itineraris connecten edificis d'interés, miradors, centres d'interpretació, parcs periurbans i àrees recreatives, organitzant-se en forma de xarxa.
7. Als miradors i itineraris s'han de fomentar les actuacions necessàries de condicionament, senyalització, manteniment i difusió a fi de facilitar la percepció dels valors del paisatge, i evitar una artificialitat excessiva.
8. Per a la millora de la percepció del paisatge s'ha de procurar evitar la presència d'elements situats en primera línia que irrompen negativament en el camp visual dels miradors i itineraris.
9. A fi de millorar la percepció dels recursos paisatgístics s'han d'adoptar estratègies d'harmonització, mimesi, ocultació o, fins i tot, supressió dels elements de major impacte.
10. S'ha de fomentar la restauració dels camins i itineraris paisatgístics amb tècniques de revegetació, i utilitzar espècies representatives dels ecosistemes on s'ubiquen.

CAPÍTOL VIII. Els recursos hídrics

Directriu 61. Principis directors de la planificació i gestió dels recursos hídrics

Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de gestió de recursos hídrics, els principis directors següents:

- a) Garantir la seguretat hídrica a llarg termini, desenvolupant una gestió integral dels recursos hídrics, basada en l'ús racional i sostenible d'aquests i exigir l'aplicació del dret de redistribució dels sobrants d'aigua de les conques excedentàries.
- b) Satisfer les demandes de recursos hídrics en quantitat, qualitat i temporalitat necessària per al consum humà, l'activitat econòmica i les demandes de cabal ambiental.
- c) Protegir la qualitat de totes les aigües continentals i dels ecosistemes aquàtics a llits i aiguamolls que en depenen, com també dels ecosistemes terrestres associats. Aquesta protecció s'ha d'estendre a les aigües del litoral.
- d) Mantenir els sistemes històrics d'explotació com a base territorial per a l'adequada gestió dels recursos hídrics.
- e) Preservar els paisatges de l'aigua de la Comunitat Valenciana com a elements de gran valor ambiental i cultural, garantint la seua connectivitat i desenvolupar xarxes de camins, itineraris i altres elements paisatgístics que permeten un ús racional.

Directriu 62. Seguretat hídrica per al territori

1. La planificació hidrològica ha de tenir com a objectiu satisfer les demandes socials, econòmiques i ambientals, actuals i futures, de la Comunitat Valenciana en el marc d'una gestió racional i sostenible dels recursos hídrics.
2. La gestió de la demanda s'ha de basar en l'estalvi, l'eficiència i l'adequada contribució dels usos de l'aigua a la recuperació de costos, i garantir la sostenibilitat financera.
3. L'eficiència energètica i la sostenibilitat ambiental han de ser les bases per a la definició de subministraments hídrics addicionals, una vegada adoptades totes les mesures preventives de gestió de la demanda.
4. En el marc de les competències de la Generalitat, les actuacions en matèria hídrica han de fomentar la interconnexió de les diferents fonts de recursos i sistemes, per a aconseguir un sistema hídric més robust enfront de les situacions de sequera i escassetat d'aigua.
5. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana recomana, amb les necessàries cautes ambientals, la interconnexió entre els sistemes hidràulics per a la totalitat del territori nacional com a forma més adequada de garantir la seguretat hídrica conjunta.
6. Prenent com a base les restriccions ambientals i mantenint l'abastiment com a prioritari, ha d'establir-se una prioritització de la resta de demandes amb criteris socials i econòmics.

Directriu 63. Increment dels recursos hídrics de la Comunitat Valenciana

1. En un marc de gestió eficaç de la demanda, i tenint en compte la situació d'escassetat d'aigua a la Comunitat, la Generalitat ha de realitzar les actuacions necessàries per a incrementar el volum de recursos hídrics disponibles. Amb aquest fi s'ha de procurar la reutilització de l'aigua regenerada, la garantia del manteniment de les aportacions externes vigents i l'obtenció de nous recursos de conques nacionals excedentàries, com també de recursos no convencionals, en un marc d'eficiència energètica i sostenibilitat ambiental i financera.
2. S'han de preveure tots els sistemes possibles d'obtenció de recursos externs sempre que siguin viables des del punt de vista econòmic, ambiental i social.

Directriu 64. Gestió racional dels recursos hídrics

1. L'Administració de la Generalitat ha de protegir els regadius amb valors culturals, paisatgístics o econòmics. Amb aquest fi ha de continuar fomentant-ne la modernització i rehabilitació, en la mesura que això proporcione millores ambientals, d'estalvi hídric i de productivitat.
2. És recomanable el manteniment de l'actual superfície regable amb les excepcions degudament justificades quant a disponibilitat de recursos hídrics i els seus efectes econòmics, ambientals i socials.
3. Cal promoure i millorar l'ús social dels rius i masses d'aigua, com ara les zones de bany, zones de pesca controlada, trams navegables, entre altres, i les làmines d'aigua, com a zones d'interés social per a itineraris lúdics i pedagògics.
4. Les administracions públiques amb competència en matèria d'ordenació del territori, urbanisme i edificació han d'impulsar sistemes d'eficiència hídrica en els àmbits urbans, encaminats a reduir consums, minorar les pèrdues i fomentar la reutilització i el reciclatge.
5. L'Administració ha de disposar els sistemes de control i tractament necessaris per a garantir la qualitat del nostre litoral, zones de bany i zones protegides, fomentar la reutilització per a evitar abocaments i procurar els sistemes de tractament més adequats.
6. La recuperació integral dels costos econòmics i ambientals dels serveis relacionats amb l'aigua s'ha d'aplicar de forma progressiva modulant aquest procés en funció de les seues repercussions territorials i tenint en compte les excepcions previstes en la legislació vigent.

CAPÍTOL IX. Riscos territorials naturals i induïts**Directriu 65. Principis directors de la planificació i gestió dels riscos naturals i induïts**

- Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de riscos naturals i induïts els principis directors següents:
- a) Orientar els futurs desenvolupaments urbanístics i territorials cap a les zones exemptes de risc o, en cas d'adequada justificació, cap a les zones de menor risc, sempre que es permeten els assentaments d'acord amb el conjunt de directrius, principis directors, objectius i metes de l'estratègia territorial; es tracte de creixements eficients tenint en compte l'afectació dels terrenys per riscos naturals i induïts i la necessitat d'adoptar mesures correctores del risc, i, en el cas en particular d'usos del sòl per a activitats econòmiques, que responga a criteris de concentració supramunicipal.

- b) Evitar la generació d'altres riscos induïts al mateix lloc, o a altres àrees, derivades de les actuacions sobre el territori.
- c) Incloure els efectes derivats del canvi climàtic en la planificació territorial dels riscos naturals i induïts.
- d) Aplicar estrictament el principi de precaució als territoris amb elevats riscos naturals i induïts.
- e) Delimitar de manera preferent les «zones de sacrifici per risc» enfront d'altres actuacions amb fort impacte econòmic, ambiental i social.
- f) Gestionar la infraestructura verda per a desenvolupar al màxim la seua capacitat de protecció de la població enfront de riscos naturals i induïts.
- g) Adequar les actuacions en matèria de riscos per a afavorir els processos naturals sempre que siguen viables des del punt de vista econòmic, ambiental i social.

Directriu 66. Planificació sobre riscos territorials naturals i induïts

1. Les recomanacions i criteris d'aquesta estratègia territorial en matèria de riscos naturals i induïts s'han d'aplicar fins al moment de l'aprovació del pla d'acció territorial del risc corresponent. En concret, la Generalitat ha de formular i aprovar, o revisar, plans d'acció territorial referits com a mínim als riscos següents:

- a) Pla d'acció Territorial sobre Prevenció del Risc d'Inundació a la Comunitat Valenciana (PATRICOVA) que preveja les afeccions de l'elevació del nivell del mar per temporals i canvi climàtic.
- b) Pla d'Acció Territorial de Prevenció i Actuació sobre el Risc per Regressió Costanera.
- c) Pla d'Acció Territorial contra el Risc Sísmic (previst en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge de la Comunitat Valenciana).
- d) Pla d'Acció Territorial sobre el Risc de Sequera, que preveja mesures de reducció i gestió del risc des de la perspectiva de l'ordenació del territori.
- e) Pla d'Acció Territorial sobre el Risc de Lliscament que preveja mesures de reducció i gestió del risc dels moviments de vessants.
- f) Pla d'Acció Territorial del Risc d'Incendis Forestals que preveja mesures de reducció d'aquest risc des de l'ordenació del territori, que pot ser subsumit en el Pla d'Acció Territorial Forestal.

g) Pla d'Acció Territorial dels Riscos Induïts, incloent-hi les catàstrofes tecnològiques.

2. Aquests plans han d'incloure mesures de reducció del risc, tant estructurals com d'ordenació del territori, gestió d'emergències, comunicació i conscienciació pública.

3. Complementàriament als plans d'acció territorial referits en l'apartat 1 d'aquesta directriu, la Generalitat ha de millorar les cartografies de riscos com a eina d'acreditació legal del nivell de perillositat i vulnerabilitat d'un territori davant d'un episodi de rang extraordinari. Els mapes de risc, convenientment actualitzats, han de formar part dels continguts dels plans d'ordenació urbana i territorial.

4. Així mateix, la Generalitat ha d'elaborar un pla de divulgació de la informació sobre els riscos existents al territori a diferents escales: regional, comarcal i local, amb la participació del conjunt d'agents socials que actuen al territori.

Directriu 67. Riscos derivats del canvi climàtic

1. En relació amb la gestió dels riscos derivats del canvi climàtic, els plans generals i els plans d'acció territorial han d'adoptar les mesures següents:

- a) Han d'evitar, excepte justificació suficient i amb l'adopció de les adequades mesures correctores, nous desenvolupaments urbanístics per davall de la cota d'un metre sobre el nivell mitjà del mar en sòls no urbanitzables. En el cas que siguen sòls urbanitzables, sense el corresponent programa aprovat, els terrenys situats per davall d'aquesta cota poden formar part de la xarxa primària d'espais oberts i zones verdes. Aquestes prescripcions s'han d'aplicar als nous campaments de turisme o instal·lacions semblants o equiparables.
- b) Han de reflectir, en la documentació corresponent al procediment d'avaluació ambiental estratègica, l'estat actual i previsible de les emissions de gasos d'efecte hivernacle en l'àmbit de cada pla; proposar escenaris de baixes emissions d'aquest tipus de gasos; fomentar models compactes i estalviadors de sòl, aigua i energia; aplicar la mobilitat sostenible; primar l'economia de proximitat, i potenciar l'arquitectura sostenible, els sistemes energètics descentralitzats i d'altres d'anàlegs.
- c) S'ha de tendir a l'increment zero de les emissions de diòxid de carboni en els nous desenvolupaments urbanístics i territorials. En tot cas, l'increment d'aquestes emissions de diòxid

de carboni ha de tenir com a límit màxim les establides en la legislació sectorial, i és recomanable el corresponent a la taxa de creixement de població prevista. Les emissions s'han de justificar en la documentació del pla.

2. L'ordenació urbanística del territori ha d'establir també mesures sobre la ciutat i el patrimoni edificat adequades a les seues característiques, entre les quals s'han de considerar:

a) La protecció de les zones verdes urbanes. En el desenvolupament de noves zones verdes i en el condicionament de les existents, s'ha de promoure l'ús de vegetació autòctona i s'ha de prioritzar la capacitat d'aquesta per al processament de diòxid de carboni i el baix consum d'aigua.

b) L'elaboració d'una norma tècnica sobre eficiència i estalvi energètic en l'enllumenat públic.

c) La definició en plans i ordenances de determinacions que fomenten l'arquitectura bioclimàtica i la utilització d'energies renovables de forma adequada a les condicions climàtiques de la Comunitat Valenciana i a l'ús dels edificis.

d) El foment d'actuacions d'augment de l'eficiència energètica en edificis antics i històrics o en altres edificacions de baixa eficiència energètica, mitjançant subvencions o incentius, i en les infraestructures urbanes.

TÍTOL IV. Ocupació Racional i Sostenible Del Sòl

CAPÍTOL I. Àmbits territorials

Directriu 68. Els grans àmbits territorials de la Comunitat Valenciana: Plana Litoral, Franja Intermèdia i Sistema Rural

1. Els grans àmbits territorials de la Comunitat Valenciana són zones geogràfiques de la Comunitat que sintetitzen el conjunt d'elements urbans, ambientals i paisatgístics que configuren el territori. Són la Plana Litoral, també denominat Cota 100, format pels municipis que de manera aproximada se situen per davall d'aquesta altitud sobre el nivell del mar; el Sistema Rural, format per municipis de l'interior amb uns atributs especials, precisament definits en l'estratègia territorial, i la resta del territori, denominat la Franja Intermèdia.

2. A l'efecte d'una major vertebració i eficiència territorial del conjunt de la Comunitat Valenciana, aquests tres àmbits territorials han de ser tinguts en compte a l'hora d'establir els nous desenvolupaments urbanístics i territorials. Els municipis integrants de cadascun d'aquests grans àmbits territorials estan especificats en la documentació de l'estratègia territorial.

Directriu 69. Les àrees funcionals del territori

1. Les àrees funcionals són àmbits territorials intermedis entre l'espai regional i el municipal, definits en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge com els adequats per a la gestió i la planificació territorial supramunicipal, capaces d'articular el territori de manera efectiva i delimitades d'acord amb criteris que reflecteixen la funcionalitat del territori, com ara els desplaçaments obligats i no obligats, els processos d'expansió urbana, l'optimització de les àrees de prestació de serveis supramunicipals i els corredors de transport públic.

2. En el marc de les àrees funcionals es poden desenvolupar plans o estratègies territorials que compreguen àmbits geogràfics menors respectant les determinacions que l'estratègia territorial proposa per a les àrees funcionals respectives.

3. L'estratègia territorial proposa les següents àrees funcionals:

- a) Àrea funcional dels Ports-Baix Maestrat
- b) Àrea funcional de Castelló
- c) Àrea funcional de la vall del Palància
- d) Àrea funcional de València
- e) Àrea funcional de Requena-Utiel
- f) Àrea funcional de la Ribera del Xúquer
- g) Àrea funcional de Xàtiva
- h) Àrea funcional de la Safor
- i) Àrea funcional de la vall d'Albaida
- j) Àrea funcional de la Marina Alta
- k) Àrea funcional d'Alcoi
- l) Àrea funcional de la Marina Baixa
- m) Àrea funcional del Vinalopó
- n) Àrea funcional d'Alacant-Elx

o) Àrea funcional del Baix Segura
Integren cadascuna de les àrees funcionals esmentades, els municipis enumerats en l'annex corresponent de l'estratègia territorial.

Directriu 70. Modificació de les àrees funcionals del territori

Els instruments que desenvolupen l'estratègia territorial i, en particular, els plans d'acció territorial, poden ajustar la delimitació de les àrees funcionals del territori.

CAPÍTOL II. El sistema de ciutats

Directriu 71. Les àrees urbanes integrades

1. Les àrees urbanes integrades són àmbits territorials formats per agrupacions de municipis definits per criteris morfològics, de mobilitat, d'activitat econòmica i mercat de treball, entre altres, que poden considerar-se, amb independència dels seus límits administratius, com a cèl·lules urbanes de funcionament conjunt.

Les àrees urbanes integrades de la Comunitat Valenciana i els municipis que les componen, estan identificats en l'annex corresponent de l'estratègia territorial, sense perjudici que la seua delimitació pugui ser ajustada per un pla d'acció territorial.

2. Aquests àmbits constitueixen el primer nivell de la planificació supramunicipal i són els espais adequats per a l'ordenació, entre altres, dels sistemes de transport públic, la infraestructura verda, els bulevards metropolitans, els processos de conurbació, els equipaments supramunicipals, l'habitatge amb algun tipus de protecció pública i les fórmules de cooperació i govern intermunicipal.

Directriu 72. El sistema nodal de referència

El sistema nodal de referència està format per aquells municipis i àrees urbanes integrades que creen polaritat territorial respecte a les prestacions de béns i serveis al conjunt del territori i han de ser utilitzats com a referència per a la planificació supramunicipal.

L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana classifica aquest sistema nodal distingint els tipus següents: sistema nodal de referència dels sistemes urbans metropolitans, Sistema Nodal de Referència de Ciutats Mitjanes i nodes de suport al sistema rural.

Directriu 73. Sistema nodal de referència dels sistemes urbans metropolitans

1. El sistema nodal de referència dels sistemes urbans metropolitans està format per les àrees urbanes integrades de Castelló, València i Alacant-Elx. Comprenen una gran quantitat de municipis i tenen masses crítiques suficients per a implantar sistemes de transport públic supramunicipal.

2. Les ciutats d'Alacant, Castelló, Elx i València han d'acollir de forma preferent equipaments d'elevat grau de qualificació, sent recomanable no continuar implantant equipaments supramunicipals de caràcter bàsic, una vegada que s'assolisquen les dotacions necessàries respecte a la seua població, i derivar aquests equipaments a altres municipis de l'àrea urbana integrada.

3. Sense perjudici que tots els municipis de l'àrea urbana integrada tenen el mateix valor a l'efecte de la ubicació d'equipaments supramunicipals, és recomanable identificar polaritats dins de l'àrea urbana integrada amb l'objectiu de crear i potenciar la policentralitat d'aquesta.

4. La planificació territorial ha d'identificar centres de polaritat metropolitana en municipis de l'àrea urbana integrada que exercisquen, o que puguen exercir, polaritat sobre altres de la mateixa àrea, o de fora d'aquesta, per tal de donar prioritat en aquests la ubicació d'equipaments supramunicipals bàsics.

Directriu 74. Sistema nodal de referència de ciutats mitjanes

1. El Sistema Nodal de Referència de Ciutats Mitjanes està format per municipis o àrees urbanes integrades de poblacions aproximades entre els 20.000 i 150.000 habitants, i disposa d'una sèrie d'atributs favorables per a polaritzar els municipis del seu entorn. L'estratègia territorial en proposa dos tipus: els centres de polaritat principal i els centres de polaritat complementària, identificats en la documentació de l'estratègia territorial.

2. Els centres de polaritat principal són municipis o àrees urbanes integrades que exerceixen una forta polaritat sobre el conjunt de la seua àrea funcional i són àmbits idonis per a ubicar equipaments de caràcter supramunicipal vertebradors del territori. Quan el node urbà de referència estiga constituït per més d'un municipi, aquests equipaments es poden localitzar en

qualsevol d'aquests municipis, sense perjudici dels necessaris criteris de racionalitat quant a l'accessibilitat respecte del conjunt de l'àrea funcional.

3. Els centres de polaritat complementària són municipis o àrees urbanes integrades que exerceixen polaritat territorial sobre municipis de la seua àrea funcional, i han d'albergar almenys un equipament supramunicipal vertebrador del territori la localització del qual ha de seguir els criteris expressats respecte dels centres de polaritat principal.

Directriu 75. Nodes de suport al sistema rural

1. Els nodes de suport al sistema rural són aquells municipis o àrees urbanes integrades que disposen d'atributs favorables per a polaritzar els municipis constituents d'aquest sistema. L'estratègia territorial en proposa dos tipus: els centres de polaritat comarcal i els centres de polaritat comarcal complementaris.

2. Els centres de polaritat comarcal són municipis o àrees urbanes integrades que exerceixen polaritat territorial sobre un àmbit ampli de municipis del sistema rural respecte a la prestació de béns i serveis. Aquests municipis han d'acollir els equipaments de caràcter supramunicipal de suport al sistema rural.

3. Els centres de polaritat comarcal complementaris són municipis o àrees urbanes integrades que exerceixen polaritat sobre algun municipi del sistema rural respecte de la prestació de béns i serveis. Aquests municipis han d'acollir almenys un equipament de caràcter supramunicipal de suport al sistema rural.

Directriu 76. Tipologies de nuclis urbans del litoral

1. L'estratègia territorial considera quatre tipus de municipis litorals:

a) Tipus A, format per municipis litorals els teixits del nucli urbà dels quals, definit segons la metodologia SIOSE, disten menys de 1.000 metres de la línia de costa i el percentatge d'habitatges secundaris està per sota de la mitjana de la Comunitat Valenciana.

b) Tipus B, format per municipis litorals els teixits de nucli urbà dels quals, definit segons metodologia SIOSE, disten menys de 1.000 metres de la línia de costa i el percentatge d'habitatges secundaris supera la mitjana de la Comunitat Valenciana.

c) Tipus C, format per municipis litorals els teixits de nucli urbà dels quals, definit segons metodologia SIOSE, disten més de 1.000 metres de la línia de costa i el percentatge d'habitatges secundaris està per sota de la mitjana de la Comunitat Valenciana.

d) Tipus D, format per municipis litorals els teixits de nucli urbà dels quals, definit segons metodologia SIOSE, disten més de 1.000 metres de la línia de costa i el percentatge d'habitatges secundaris supera la mitjana de la Comunitat Valenciana.

2. Els municipis del litoral integrants de cadascuna de les tipologies descrites estan especificats en el document de l'estratègia territorial corresponent a l'objectiu 23: «Definir unes pautes racionals i sostenibles d'ocupació de sòl».

CAPÍTOL III. Criteris de creixement per al sòl residencial

Directriu 77. Objectiu dels criteris de creixement per al sòl residencial

1. L'estratègia territorial proposa un conjunt de criteris de creixement de sòl per a ús residencial, i de les dotacions que l'acompanyen, amb la finalitat d'orientar els municipis cap a la consecució d'unes pautes d'ocupació racional i sostenible del sòl per a aquests usos.

2. Aquests criteris han de ser considerats en el procés d'elaboració i aprovació de la planificació urbana i territorial.

3. El sòl és un recurs no renovable a escala humana i portador de valors ambientals i culturals i, com a tal, el seu desenvolupament ha de ser compatible amb la conservació i millora d'aquests valors.

Directriu 78. Principis directors de l'ocupació racional i sostenible de sòl per a ús residencial

1. Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'ocupació de sòl per a ús residencial els principis directors següents:

a) Compatibilitzar el creixement urbanístic amb el manteniment de la funcionalitat de la infraestructura verda del territori.

b) Integrar el creixement dels usos residencials en el paisatge considerant la seua localització al territori, ordenació detallada i qualitat arquitectònica de manera que es preserve la identitat i els valors del paisatge on s'ubiquen.

c) Donar suport als creixements urbans en el sistema de ciutats, reforçant les polaritats dels nodes que produïsquen una vertebració territorial més eficient.

d) Reforçar el caràcter polinuclear de la Comunitat Valenciana i la seua diversitat urbana.

e) Aconseguir masses crítiques en els teixits urbans que permeten rendibilitzar els sistemes de transport públic i els equipaments de cohesió social.

f) Procurar la creació de cinturons verds al voltant dels nuclis urbans, que poden estar formats pels paisatges agrícoles habituals de cada zona, afavorint la singularitat física i visual.

g) Afavorir la diversitat urbana mitjançant la mescla d'usos, de tipologies, de rendes, de comunitats, i d'un model urbanístic que preserve i estenga la ciutat mediterrània tradicional.

h) Evitar els continus urbans i conurbacions no desitjades, afavorint models compactes discontinus basats en l'estructura urbana existent.

i) Considerar l'oferta d'habitatges sense ocupar i el sòl urbà vacant a l'hora de planificar nous desenvolupaments.

j) Fer excepcional les noves peces urbanes al territori prioritant la consolidació i extensió dels teixits urbans existents.

k) Harmonitzar el creixement dels nous desenvolupaments urbanístics amb el creixement de la població al territori.

l) Garantir la correcta integració en el paisatge dels desenvolupaments dels municipis rurals preservant-ne la silueta tradicional i les característiques i el paisatge de l'entorn.

m) Potenciar el desenvolupament del territori en xarxa, de manera que les ciutats siguen nodes d'una densa malla de relacions generadora d'un major valor afegit al conjunt del territori.

n) Estendre la infraestructura verda del territori als teixits urbans, connectant i integrant paisatgísticament els espais verds urbans amb els elements d'aquesta infraestructura a l'exterior d'aquests teixits.

o) Desenvolupar itineraris de vianants i carrils bici per a comunicar els nuclis urbans entre si i aquests amb altres implantacions al territori.

p) Preservar les vistes principals cap als elements i paisatges més significatives evitant-ne l'ocultació per noves edificacions, i en especial en els accessos als municipis.

q) Fomentar la reconversió d'espais urbans degradats o obsolets, adaptant-los a nous usos més qualificats.

2. Aquests principis directores s'han de tenir en compte en la formulació i aprovació del planejament urbanístic i territorial, sense perjudici de disposicions normatives més específiques.

Directriu 79. Infraestructura verda i creixement de sòl per a ús residencial

1. El primer condicionant dels nous desenvolupaments residencials és la capacitat d'acollida del territori, determinada en funció de la conservació dels valors ambientals, paisatgístics, econòmics i culturals, i la integritat dels processos associats a aquests, materialitzats en la infraestructura verda.

2. La planificació territorial i urbanística ha de definir la infraestructura verda amb caràcter previ a l'anàlisi i la determinació de les necessitats de sòl per a futurs desenvolupaments residencials.

Directriu 80. Índex d'ocupació de sòl per a ús residencial

1. En desplegament del que estableixen l'article 13.4 de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, i article 45.1 de la Llei 16/2005, de 30 de desembre, de la Generalitat, Urbanística Valenciana, el planejament ha de determinar l'índex màxim d'ocupació de sòl per a ús residencial.

La classificació de nous sòls urbans o urbanitzables d'ús prioritari residencial pel planejament urbanístic i territorial ha d'atendre aquest índex, que ha d'adoptar com a primer criteri per a la determinació el creixement previsible de la població en l'horitzó temporal que preveuen aquests instruments d'ordenació.

2. El creixement previsible de la població en l'horitzó temporal del pla, com a criteri per a la determinació de l'índex màxim d'ocupació de sòl racional i sostenible per a ús residencial, s'ha de corregir prenent en consideració els tres factors següents:

a) Un factor determinat per la distinta grandària dels municipis.

b) Un factor determinat pels objectius de vertebració territorial.

c) Un factor determinat per la flexibilització del sòl residencial.

Directriu 81. Marc de referència per al càlcul de la taxa de creixement de població anual

1. L'estratègia territorial preveu, en funció dels escenaris demogràfics que s'han tingut en compte, una taxa anual de creixement global de la població de la Comunitat Valenciana. Aquesta taxa es pot actualitzar en funció de les distintes conjuntures socioeconòmiques.

2. L'estratègia territorial dóna compte, així mateix, d'unes taxes de creixement demogràfic anual per a cada comarca, segons les defineix l'Institut Valencià d'Estadística, taxes que han de tenir en compte els municipis en les revisions i modificacions dels planejaments urbanístics. Aquestes taxes de creixement de població per comarques tenen caràcter orientatiu i es poden consultar en el document de l'estratègia territorial corresponent a l'objectiu 23: «Definir unes pautes racionals i sostenibles d'ocupació de sòl».

3. Aquestes taxes anuals de creixement demogràfic -la global de la Comunitat Valenciana i la taxa per comarques-, que poden ser concretades pels plans d'acció territorial, són el marc de referència per al càlcul de la taxa de creixement demogràfic anual municipal. Com que són anuals, s'acumulen pel nombre d'anys a què cada pla estén el període de vigència. Es recomana l'adopció de períodes màxims de 20 anys.

Directriu 82. Fórmula per al càlcul de l'índex d'ocupació de sòl per a usos residencials

L'índex màxim d'ocupació de sòl per a satisfer les demandes municipals i territorials per a ús residencial proposat per l'estratègia territorial s'ha de calcular d'acord amb la següent fórmula empírica:

$$\text{IMOS} = \text{TCD} \times \text{FCDM} \times \text{FCVT}$$

Sent IMOS l'índex màxim d'ocupació de sòl per a ús residencial; TCD la taxa de creixement demogràfic; FCDM el factor de correcció per dimensió municipal, i FCVT el factor de correcció per vertebració territorial.

Directriu 83. El factor de correcció per dimensió municipal

La taxa de creixement demogràfic s'ha de corregir, a l'efecte de calcular l'índex màxim d'ocupació de sòl, per un factor que reflectisca la dimensió municipal que s'ha de calcular d'acord amb la fórmula següent:

$$\text{FCDM} = -0,1914 \times \text{Ln}(X) + 3,007$$

Sent X la població actual del municipi i Ln (X) el logaritme neperià de X.

Directriu 84. El factor de correcció per vertebració territorial

1. La taxa de creixement demogràfic s'ha de corregir igualment amb un factor de vertebració territorial aplicable als nuclis urbans constituents del sistema nodal de referència, previstos per l'estratègia territorial en els termes següents:

- a) Als nuclis urbans situats en l'àmbit de la Pla litoral - cota 100 s'ha d'aplicar un increment del 10 per cent.
- b) Als nuclis urbans situats en l'àmbit de la franja intermèdia del territori s'ha d'aplicar un increment del 25 per cent.
- c) Als nuclis urbans pertanyents al sistema rural s'ha d'aplicar un increment del 50 per cent.

2. Per tal de determinar el factor de correcció per vertebració territorial en el cas del sistema nodal de referència dels sistemes urbans metropolitans cal tenir en compte el que estableix l'estratègia territorial, en el sentit que el seu creixement no ha de ser potenciat més enllà del que els correspon pels criteris demogràfics i econòmics.

Directriu 85. Sòl computable a l'efecte de l'aplicació de l'índex d'ocupació de sòl per a ús residencial

1. L'índex màxim d'ocupació de sòl resultant de la ponderació dels factors de creixement demogràfic, dimensió municipal i vertebració territorial s'ha d'aplicar prenent com a base de càlcul els teixits urbans en què predomine la categoria de centre històric i eixample definit segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià, incloent-hi la superfície d'infraestructures, zones verdes urbanes, equipaments i dotacions integrades en aquestes trames urbanes. Aquest sòl és l'existent a la data d'aprovació de l'estratègia territorial.

2. Com a marge de seguretat per al càlcul del sòl computable a l'efecte de l'aplicació de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a ús residencial, es recomana el traçat d'una envolupant al sòl corresponent a les categories de centre històric i eixample definit segons la cartografia SIOSE,

de 500 metres d'ample, comptabilitzant els teixits urbans residencials existents corresponents a qualsevol categoria de les definides segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià en aquest perímetre, incloent-hi la superfície d'infraestructures, les zones verdes urbanes i els equipaments i les dotacions integrades en la trama urbana.

El sòl computat d'acord amb la regla anterior, dins de l'envolupant de 500 metres, no podrà augmentar en més d'un 50 per cent el sòl resultant de l'aplicació de la regla establida en l'apartat primer.

3. Els municipis que tinguen diversos nuclis urbans han de computar la superfície d'aquests i poden aplicar els mateixos criteris que al nucli principal.

4. Als municipis del litoral se'ls aplica un factor de correcció específic en funció de la tipologia d'aquests, definida en donar compte del sistema de ciutats en aquest títol, d'acord amb els criteris següents:

a) Als municipis litorals del tipus A se'ls han d'aplicar els criteris generals definits en les directrius anteriors.

b) Als municipis litorals del tipus B, als teixits urbans residencials de la franja de 500 metres de la línia de costa, se'ls ha d'aplicar un coeficient de ponderació d'1 si és teixit de nucli urbà, de 0,50 si és teixit d'eixample i 0,25 si és teixit urbà discontinu.

c) Als municipis litorals dels tipus C i D, en els teixits urbans residencials de la franja de 500 metres de la línia de costa, se'ls ha d'aplicar un coeficient de 0,25 al teixit d'eixample i un 0,10 al teixit urbà discontinu.

Directriu 86. Factor de correcció de flexibilitat del sòl residencial

1. Els resultats que done el càlcul de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a ús residencial d'acord amb les regles anteriors es pot incrementar fins a un 25 per cent en funció de les necessitats de cada municipi o àmbit territorial específic, per a evitar rigideses en el mercat de sòl i l'aparició de processos especulatius sobre aquest.

El factor de correcció de flexibilitat del sòl residencial es pot utilitzar entre altres finalitats per a satisfer increments de població no previstos, cobrir les possibles variacions de la mitjana familiar i l'efecte d'això en les demandes d'habitatge, o atendre la demanda d'habitatge secundari.

2. De forma justificada, aquest factor de correcció pot arribar fins al 50 per cent als municipis localitzats a la franja intermèdia del territori, i augmentar fins al 100 per cent als municipis que no superen una taxa de sòl segellat del 2,5 per cent de la superfície del terme municipal, definit segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià.

3. El coeficient corrector de flexibilitat del sòl residencial a què fan referència els apartats anteriors no és aplicable als municipis de la Comunitat Valenciana la taxa de sòl segellat dels quals, definit segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià, supere el 10 per cent de la superfície del seu terme municipal.

Directriu 87. Estudis de demanda de sòl amb més precisió

1. La planificació municipal i territorial pot proposar justificadament l'evolució de les seues demandes de sòl residencial amb més precisió.

2. Els estudis que es realitzen han de seguir els principis directors de l'estratègia territorial i, en tot cas, els criteris següents:

a) S'ha d'analitzar el sòl urbanitzat no edificat, els instruments de planejament aprovats i no executats i el parc d'habitatges buits a fi d'avaluar-ne l'oferta actual i el potencial d'habitatges i la seua consideració en les futures demandes.

b) Els resultats de les previsions demogràfiques o de demandes d'habitatges han d'expressar-se en quantitat de sòl o en índex màxim d'ocupació d'aquest.

c) El sòl urbà edificat i urbanitzat que es justifique a l'efecte de còmput per a l'aplicació de l'índex màxim d'ocupació de sòl determinat per al municipi ha d'excloure els teixits urbans residencials amb densitats inferiors als 25 habitatges per hectàrea o aquells que superant aquesta densitat no disposen de dotacions mínimes d'equipaments sanitaris i educatius per a la població potencial que poden albergar.

d) Les metodologies que s'utilitzen han de tenir en compte els processos socials i econòmics dels últims 20 anys.

e) Els càlculs de les demandes d'habitatge secundari (segons la definició de l'Institut Nacional d'Estadística) han de respondre a expectatives racionals, i han de justificar de forma rigorosa l'increment de sòl per a aquesta tipologia d'habitatge.

Directriu 88. Altres creixements

La planificació municipal i territorial pot plantejar una ocupació de sòl per a ús residencial superior al resultant de l'aplicació dels preceptes anteriors, sempre que es justifique adequadament en un o més dels motius següents:

- a) Tancament de trames urbanes i racionalitat del creixement.
- b) Previsió d'habitatge protegit.
- c) Localització d'equipaments de caràcter supramunicipal.
- d) Dotacions qualificadores del municipi o àmbit territorial.
- e) Actuacions estratègiques definides com a tals en l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.
- f) Processos urbanístics de compactació d'assentaments urbans de baixa densitat.
- g) Altres motius d'interès públic.

Directriu 89. Les noves peces urbanes aïllades d'ús residencial

La implantació de noves peces urbanes aïllades dels teixits existents, i d'ús residencial monofuncional, ha de ser una excepció, i es desaconsella expressament quan el municipi tinga més d'un 10 per cent del sòl artificial segons la cartografia de l'Institut Cartogràfic Valencià elaborada segons la metodologia SIOSE, i el sòl artificial pertanyent a la categoria d'urbà discontinu supere la suma de les categories de centre històric i eixample segons l'esmentada cartografia.

No obstant això, s'exceptuen les actuacions estratègiques definides com a tals en l'estratègia territorial, en els seus instruments de desenvolupament o en la planificació sectorial corresponent.

En tot cas, aquestes peces aïllades dels teixits existents han de seguir els criteris següents:

- a) Ordenació d'acord amb un cert grau de diversitat, és a dir, d'integració d'usos i activitats compatibles.
- b) Compatibilitat amb la infraestructura verda del territori.
- c) Possibilitat d'integració física i funcional amb la trama urbana existent.
- d) Previsió de connexions amb la trama urbana existent mitjançant sistemes no motoritzats, i en transport públic quan la dimensió de la població ho necessite.

Directriu 90. Criteris per a evitar les conurbacions al territori

Els plans territorials i urbanístics han d'establir, com a mínim, una franja de sòl no urbanitzable de 500 metres entre els sòls urbans i urbanitzables d'uns nuclis urbans amb els altres, sempre que la realitat física i ambiental ho permeta.

CAPÍTOL IV. Criteris de creixement del sòl per a activitats econòmiques**Directriu 91. Objectiu dels criteris de creixement del sòl per a activitats econòmiques**

L'estratègia territorial proposa un model de creixement de sòl per a activitats econòmiques, industrials i terciàries a fi d'orientar els municipis cap a la consecució d'unes pautes d'ocupació racional i sostenible del sòl per a aquests usos.

La definició de sòl per a activitats econòmiques ha de compatibilitzar la màxima eficiència de les activitats econòmiques amb el respecte als valors, ambientals, culturals i paisatgístics del territori.

Directriu 92. Principis directores de l'ocupació racional i sostenible del sòl per a activitats econòmiques

1. Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques els principis directores següents:

- a) Compatibilitzar el creixement del sòl per a activitats econòmiques amb el manteniment de la integritat de la infraestructura verda del territori.
- b) Incentivar la promoció i gestió mancomunada de polígons per a activitats econòmiques a fi de minimitzar l'ocupació del sòl i la fragmentació paisatgística.
- c) Reduir el nombre i la distància dels desplaçaments per motius de treball mitjançant l'equilibri entre la localització de la població i el treball.
- d) Compatibilitzar, quan siga possible, els usos residencials amb els del sòl per a activitats econòmiques.

- e) Concentrar les actuacions estratègiques en matèria de sòl per a activitats econòmiques en emplaçaments d'elevada accessibilitat i disponibilitat de sistemes de transport intermodal.
 - f) Fomentar la integració paisatgística dels desenvolupaments del sòl per a activitats econòmiques preservant en la mesura que es puga els elements propis i de valor singular del paisatge on s'ubiquen, com també els accessos a aquests.
 - g) Procurar condicions d'urbanització i dissenys arquitectònics de qualitat a les àrees d'activitat econòmica que tenen especial incidència en els fronts visibles des de les carreteres.
 - h) Evitar com a regla general els continus urbanitzats i la formació de cinturons urbans d'usos del sòl industrials i terciaris.
 - i) Desenvolupar els nous creixements de sòl per a activitats econòmiques partint dels teixits existents i procurant evitar la dispersió d'aquests usos al territori.
 - j) Facilitar la connexió d'aquests sòls amb les zones residencials mitjançant sistemes de transport públic i formes no motoritzades.
 - k) Permetre creixements adaptats a les necessitats i característiques dels municipis integrants del sistema rural.
 - l) Reubicar els teixits industrials i terciaris obsolets o de localització inadequada.
 - m) Afavorir el subministrament de matèries primeres minerals per a activitats econòmiques bàsiques o estratègiques sense menyscabar els valors ambientals i paisatgístics del territori.
 - n) Considerar l'oferta d'instal·lacions per a activitats econòmiques sense ocupar i el sòl urbà vacant a l'hora de planificar nous desenvolupaments.
 - o) Fomentar la rehabilitació i la integració paisatgística dels teixits industrials i terciaris en desús i orientar-los cap a funcions d'acord amb la nova realitat econòmica.
2. Aquests principis directors, en absència de disposicions normatives més específiques, han de ser incorporats al planejament urbà i territorial.

Directriu 93. Infraestructura verda i increment de l'ocupació de sòl per a activitats econòmiques

1. La capacitat d'acollida del territori en funció de la conservació dels valors ambientals, paisatgístics, econòmics i culturals de la infraestructura verda i de la integritat dels seus processos és el primer condicionant dels nous desenvolupaments dels usos industrials i terciaris al territori.
2. La planificació territorial i urbanística ha de definir aquesta infraestructura verda en els documents de planificació amb caràcter previ a l'anàlisi i determinació de les necessitats de sòl per a futurs desenvolupaments per a activitats econòmiques.

Directriu 94. La gestió compartida del sòl per a les activitats econòmiques

L'estratègia territorial proposa l'aplicació de fórmules de gestió mancomunades o consorciades per a les actuacions en matèria de sòl per a activitats econòmiques previstes en aquesta que tinguen abast supramunicipal.

La participació dels municipis en aquestes fórmules de gestió serà voluntària, sense perjudici que el Consell la fomenti en les seues iniciatives de planificació i gestió d'aquest tipus de sòl.

Qualsevol fórmula de gestió que s'aplique ha de tenir com a punt de partida el repartiment equitatiu de les càrregues i els beneficis entre les entitats que hi participen.

Directriu 95. Índex d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques

1. En desplegament del que estableixen l'article 13.4 de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, i article 45.1 de la Llei 16/2005, de 30 de desembre, de la Generalitat, Urbanística Valenciana, el planejament ha de determinar l'índex màxim d'ocupació de sòl per a usos econòmics.

La classificació de nous sòls urbans o urbanitzables per a usos industrials i terciaris del planejament urbanístic i territorial s'ha d'ajustar a aquest índex, el qual ha d'adoptar com a primer criteri per a la seua determinació el creixement previsible de les ocupacions dels sectors industrial i terciari en l'horitzó temporal que prevegen aquests instruments d'ordenació.

2. El creixement de l'ocupació en els sectors industrial i terciari s'ha de corregir prenent en consideració els tres factors següents:

- a) Un factor relacionat amb el nombre d'ocupacions actuals del municipi.
- b) Un factor relacionat amb els objectius de vertebració territorial.
- c) Un factor relacionat amb la flexibilització del sòl per a activitats econòmiques.

Directriu 96. Marc de referència per al càlcul de la taxa de creixement de l'ocupació industrial i terciària anual

1. L'estratègia territorial preveu, en funció dels escenaris econòmics tinguts en compte, una taxa anual de creixement global de l'ocupació industrial i terciària a la Comunitat Valenciana.

Aquesta taxa es pot revisar en funció de les distintes conjuntures socioeconòmiques.

2. L'estratègia territorial dóna compte, així mateix, d'unes taxes de creixement de l'ocupació anual en els sectors industrial i terciària per a cada comarca, segons les defineix l'Institut Valencià d'Estadística, taxes que han de tenir en compte els municipis en les revisions i modificacions dels seus planejaments urbanístics. Aquestes taxes de creixement de l'ocupació per comarques tenen caràcter orientatiu i es poden consultar en el document de l'estratègia territorial corresponent a l'objectiu 24: «Preveure sòl per a l'activitat econòmica en quantitat suficient i adequada».

3. Aquestes taxes anuals de creixement de l'ocupació industrial i terciària -global de la Comunitat Valenciana i per comarques-, que poden ser concretades pels plans d'acció territorial, són el marc de referència per al càlcul de la taxa de creixement de l'ocupació anual municipal. En ser anuals s'han d'acumular pel nombre d'anys a què cada pla estenga el seu període de vigència. Es recomana l'adopció de períodes màxim de 20 anys.

Directriu 97. Fórmula per al càlcul de l'índex d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques

L'índex màxim d'ocupació de sòl per a satisfer les demandes municipals i territorials per a l'exercici d'activitats econòmiques proposat per l'estratègia territorial es calcula d'acord amb la fórmula següent:

$$\text{IMOSE} = \text{TCO} \times \text{FCOA} \times \text{FCVT}$$

Sent IMOSE l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques; TCO la taxa de creixement de l'ocupació industrial i terciària; FCOA el factor de correcció per ocupacions municipals actuals, i FCVT el factor de correcció per vertebració territorial.

Directriu 98. El factor de correcció pel nombre d'ocupacions industrials i terciàries actuals del municipi

La taxa de creixement de l'ocupació s'ha de corregir, a l'efecte de determinar l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques, per un factor que reflectisca les ocupacions municipals actuals, factor que es calcula d'acord amb la fórmula següent:

$$\text{FCOA} = -0,2957 \times \text{Ln}(X) + 3,9719$$

Sent X les ocupacions en els sectors industrial i terciària del municipi actualment existents i Ln(X) el logaritme neperià de X.

Directriu 99. El factor de correcció per vertebració territorial per a activitats econòmiques

1. La taxa de creixement de l'ocupació industrial i terciària s'ha de corregir igualment amb un factor de vertebració territorial aplicable en el càlcul de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques en els termes següents:

a) Als nuclis urbans situats en l'àmbit del Pla litoral - cota 100 s'aplica un increment del 10 per cent.

b) Als nuclis urbans situats en l'àmbit de la franja intermèdia del territori s'aplica un increment del 25 per cent.

c) Als nuclis urbans pertanyents al sistema rural s'aplica un increment del 50 per cent.

2. A l'efecte de determinar el factor de correcció per vertebració territorial aplicable al càlcul de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques, en el cas del sistema nodal de referència dels sistemes urbans metropolitans cal tenir en compte el que estableix aquesta estratègia territorial, en el sentit que el seu creixement no deu ser potenciat més enllà del que els correspon pels criteris demogràfics i econòmics.

Directriu 100. Sòl computable a l'efecte de l'aplicació de l'índex d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques

L'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques resultant de la ponderació dels factors de creixement de l'ocupació en els sectors industrial i terciària, nombre d'ocupacions municipals actuals en aquests sectors i vertebració territorial, s'ha d'aplicar prenent com a base de càlcul tot el sòl industrial i terciària determinat segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià en la data d'aprovació de l'estratègia territorial corresponent a cada municipi o

àmbit territorial específic, incloent-hi la superfície d'infraestructures, zones verdes i equipaments integrats en la trama urbana en què l'ús prioritari siga l'industrial o terciari.

Directriu 101. Factor de correcció de flexibilitat del sòl per a activitats econòmiques

1. Als resultats que done el càlcul de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques d'acord amb les regles anteriors es pot afegir un increment de fins a un 25 per cent en funció de les necessitats de cada municipi, o àmbit territorial específic, per a evitar rigideses en el mercat de sòl i l'aparició de processos especulatius sobre aquest.

2. De forma justificada aquest factor de correcció pot arribar fins al 50 per cent als municipis localitzats a la franja intermèdia del territori, i augmentar fins al 100 per cent als municipis que no superen una taxa de sòl artificial del 2,5 per cent de la superfície del seu terme municipal.

3. Aquest coeficient no serà aplicable als municipis de la Comunitat Valenciana la taxa de sòl segellat dels quals, definit segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià, supere el 10 per cent de la superfície del seu terme municipal.

Directriu 102. Municipis sense sòl per a activitats econòmiques

Els municipis que no tinguen sòl industrial i terciari definit segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià, a considerar com a base per al càlcul de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques, poden preveure sòl per a aquests usos en una extensió que no supere el 20 per cent del nou sòl total planificat.

Directriu 103. Estudis de demanda de sòl per a activitats econòmiques amb més precisió

1. La planificació municipal i territorial pot proposar justificadament l'evolució de les seues demandes de sòl per a activitats econòmiques amb més precisió.

2. Els estudis que es realitzen han de seguir els principis de l'estratègia territorial i, en tot cas, els criteris següents:

a) Cal analitzar el sòl terciari i industrial urbà i urbanitzat vacant als seus municipis, o àmbits territorials específics, per a la consideració en les futures demandes.

b) Les metodologies que s'utilitzen per a preveure el nombre d'ocupacions, quan consideren situacions passades, han de tenir en compte els processos econòmics i socials dels últims 20 anys.

c) S'ha d'estimar la proporció de les ocupacions localitzades en els teixits urbans residencials del municipi i als polígons d'activitats econòmiques.

d) S'han d'aplicar estàndards reconeguts de metre quadrat de sostre per treballador als polígons industrials i terciaris, tenint en compte els distints sectors, la seua evolució en el futur, i tenint en compte la màxima eficiència en l'ús del sòl.

e) S'ha de calcular el pas de metres quadrats de sostre a metres quadrats de sòl necessari per a satisfer aquesta demanda de sòl per a activitats econòmiques.

Directriu 104. Altres creixements per a usos econòmics

La planificació municipal i territorial pot plantejar una ocupació de sòl per a activitats econòmiques superior al que resulta de l'aplicació dels preceptes anteriors sempre que es justifique adequadament d'acord amb la regulació continguda en aquestes directrius per als àmbits estratègics.

Directriu 105. Sòl per a activitats econòmiques i mobilitat sostenible

1. Els nous desenvolupaments de sòl per a activitats econòmiques, sempre que el tipus d'activitat i la integració paisatgística ho permeten, han de tendir a ubicar-se pròxims als teixits urbans residencials per a facilitar la mobilitat i l'accés mitjançant mitjans de transport no motoritzat.

Aquest condicionant es pot modular en el cas d'ampliacions de teixits existents o quan la realitat física ho demane.

2. Cal preveure l'existència d'una connexió en transport públic a menys de 500 metres de l'accés principal a les àrees de sòl per a activitats econòmiques generadores d'una elevada mobilitat, i és especialment exigible a les d'implantació de més de 500 treballadors, a les que generen més de 5.000 viatges al dia o a les que prescriga l'administració sectorial competent.

3. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana recomana l'elaboració de plans de mobilitat sostenible per a les implantacions industrials i terciàries, especialment per a les d'àmbit o abast supramunicipal.

Directriu 106. Implantació de grans superfícies comercials d'impacte supramunicipal

1. A l'efecte de l'estratègia territorial es defineixen com a grans superfícies comercials d'impacte territorial supramunicipal les implantacions de sòl terciari d'ús predominantment comercial de més de 2.500 metres quadrats de superfície de venda o les que així considere un futur Pla d'Acció Territorial de l'Activitat Comercial a la Comunitat Valenciana.

2. Com que tenen un caràcter vertebrador del territori, aquestes grans superfícies s'han de localitzar preferentment als municipis o àrees urbanes integrades que constitueixen els sistemes urbans metropolitans com també els centres de polaritat principal i polaritat complementària del Sistema Nodal de Referència de Ciutats Mitjanes.

3. En els sistemes urbans metropolitans s'ha de valorar el pes d'aquestes implantacions comercials en la creació de nous nodes de centralitat supramunicipal per a reforçar el caràcter polinuclear de les àrees metropolitanes de la Comunitat Valenciana.

4. Aquestes instal·lacions, a les quals en general s'han d'aplicar els criteris de sòl per a activitats econòmiques, s'han de localitzar preferentment al costat de corredors o punts centrals dels sistemes de transport públic d'alta capacitat i prestacions.

5. La implantació de noves superfícies comercials amb independència de la seua dimensió reforçarà el model urbà proposat per l'estratègia territorial, els seus àmbits estratègics i en particular la convivència de totes les opcions comercials.

6. El Pla d'Acció Territorial de l'Activitat Comercial a la Comunitat Valenciana ha de modular aquestes determinacions i criteris en funció de les condicions específiques dels diferents àmbits territorials de la Comunitat Valenciana.

Directriu 107. Aprofitament sostenible dels recursos naturals minerals

1. Són objectius bàsics de l'aprofitament sostenible dels recursos naturals minerals els següents:

a) La ponderació i conciliació dels interessos públics ambientals, territorials, paisatgístics i miners.

b) La millora de la infraestructura geologicominera i investigació i planificació sectorial que identifique recursos i necessitats.

c) L'aprofitament racional i segur dels recursos minerals integrant la gestió dels residus miners.

d) L'aprofitament òptim i integral de jaciments minerals, amb preferència per l'ampliació de les explotacions existents, fins i tot la posada en marxa d'explotacions abandonades, enfront de l'obertura de noves activitats extractives.

e) L'exigència de capacitat i solvència tècnica, econòmica i financera a les empreses mine-res.

f) La integració i coordinació dels treballs d'explotació i de restauració amb el menor desfament temporal tècnicament viable.

g) La connexió de l'explotació minera amb les compensacions als municipis on s'ubica.

h) L'optimització de les distàncies entre les zones d'extracció i les de consum o transformació, en particular en el cas dels àrids.

i) L'extensió de sistemes de logística avançada i de R+D+i a les distintes fases del cicle vital d'aquests productes.

j) La millora de la gestió d'estèrils miners, potenciant la valorització dels residus i del reciclatge per a disminuir la necessitat d'extracció de matèries primeres d'origen natural.

k) El desenvolupament de plans d'integració dels espais miners abandonats i degradats, la seua integració en la infraestructura verda i la reconversió d'aquests, especialment de les explotacions mineres pròximes als nuclis urbans, espais naturals protegits i al litoral.

l) La selecció de models d'explotació sostenible que produïsquen efectes demostratius d'eficiència minera i sostenibilitat ambiental.

m) La limitació de noves autoritzacions d'explotació d'activitats extractives en espais i paisatges singulars del territori de la Comunitat Valenciana, que en cap cas podran establir-se en el planejament urbanístic municipal amb caràcter general.

n) La definició de plans d'acció territorial de caràcter sectorial per a facilitar l'explotació ordenada i racional dels recursos, la garantia dels subministraments, la seua prioritització com també la regeneració i incorporació a la infraestructura verda del territori. Igualment es poden elaborar i aprovar plans especials amb aquestes finalitats o altres de major detall. El planejament territorial i urbanístic ha de tenir en compte les peculiaritats de cada classe de recurs mineral, en particular, el marbre, les argiles ceràmiques i els àrids.

o) L'elaboració d'una guia metodològica respecte del procediment per a desenvolupar l'activitat extractiva i respecte de la corresponent documentació que s'ha d'elaborar, i també l'objectivació de criteris que s'han d'aplicar.

2. Els anteriors objectius bàsics seran aplicables també a l'aprofitament de les aigües mine-roindustrials i termals, adaptats a les condicions específiques.

CAPÍTOL V. Creixements als municipis del sistema rural de la Comunitat Valenciana

Directriu 108. Criteris de creixement de l'ocupació de sòl residencial i per a activitats econòmiques als municipis del sistema rural de la Comunitat Valenciana

1. Els municipis integrants del sistema rural de la Comunitat Valenciana tindran com a creixement màxim de referència el 0,5 per cent quant a la població i el 0,6 per cent quant a l'ocupació per a definir els seus futurs creixements en l'ocupació de sòl per a ús residencial i per a activitats econòmiques respectivament, amb independència de les comarques en què estiguen ubicats.

2. Als municipis integrants del sistema rural s'han d'analitzar, amb caràcter previ, totes les possibilitats d'activació dels habitatges desocupats, i les estratègies de planificació han d'atendre, de forma prioritària, el manteniment i la regeneració de les trames urbanes existents i les tipologies arquitectòniques de l'entorn.

3. Els desenvolupaments proposats per a aquests municipis han de tenir en compte la disposició dels nuclis urbans respecte al seu entorn rural, de manera que els creixements no trenquen aquest conjunt harmònic. S'han de preveure distintes alternatives de creixement, incloent-hi el model compacte discontinu separat del nucli principal però connectat funcionalment amb aquest.

4. Les noves extensions urbanes, contigües als teixits urbans existents, en cap cas han de menyscar el caràcter rural d'aquests nuclis, i han de mantenir una proporció coherent amb aquests de manera que la seua implantació no reduïsca els valors culturals i paisatgístics de l'entorn.

5. Aquestes noves peces urbanes de creixement contigu als teixits urbans existents als nuclis del sistema rural no han de superar la tercera part de la superfície del sòl segellat, i poden arribar fins a la meitat d'aquest sòl si les condicions d'urbanització fa inviable l'actuació en els termes de la condició primera.

6. Si les necessitats de creixement exigeixen una superfície més gran, les noves peces urbanes han d'incorporar-se de forma successiva, i fins que no es consolide el 75 per cent de la urbanització i l'edificació de la primera peça no es podran desenvolupar les següents.

7. El desenvolupament d'aquestes noves peces urbanes successives requereix, prèviament a la programació, unes condicions d'integració paisatgística respecte al total del conjunt edificat que inclou l'estudi d'emplaçaments alternatius i l'elecció del que millor satisfaga la incorporació física i funcional amb el conjunt i amb l'entorn ambiental i paisatgístic.

8. En el cas de nous teixits urbans separats del nucli urbà principal cal procurar-ne la connexió mitjançant sistemes de transport no motoritzat.

9. Els criteris desenvolupats per als municipis del sistema rural poden ser aplicats totalment o en part als municipis o nuclis urbans que, sense formar part d'aquest àmbit territorial, tinguen conjunts urbans de gran interès cultural, paisatgístic o patrimonial.

10. La resta de criteris aplicables als municipis del sistema rural són els de caràcter general per a tots els municipis de la Comunitat Valenciana.

CAPÍTOL VI. Els àmbits estratègics del territori

Directriu 109. Definició i classes d'àmbits estratègics del territori

1. L'estratègia territorial defineix com a àmbits estratègics aquells el desenvolupament la regeneració o la qualificació dels quals són prioritàris per al compliment dels objectius i les metes d'aquest instrument d'ordenació territorial.

2. Aquests àmbits territorials es caracteritzen per acollir usos i activitats que generen un impacte ambiental, econòmic i social positiu, que va més enllà d'un sol municipi, i que es poden desenvolupar en tots aquests actuacions d'iniciativa pública i privada.

3. L'estratègia territorial localitza de forma aproximada alguns d'aquests àmbits estratègics, sense perjudici que altres puguin ser declarats com a tals per complir els principis i criteris de l'estratègia territorial.

4. L'estratègia territorial diferencia entre àmbits estratègics per a la qualificació del teixit urbà i aquells altres relacionats amb la implantació d'activitats econòmiques al territori.

Directriu 110. Els àmbits estratègics de qualificació urbana

L'estratègia territorial defineix àrees de nova centralitat, àrees d'oportunitat, àrees d'intensificació d'usos, àrees de regeneració, bulevards metropolitans i àrees de dinamització del medi rural:

a) Les àrees de nova centralitat són aquelles que actualment o potencialment disposen de bona accessibilitat d'escala supramunicipal i facilitat d'integració amb els teixits urbans preexistents, i són idònies per a albergar equipaments d'escala comarcal o regional, com també activitats residencials i econòmiques generadores de grans fluxos de transport.

b) Les àrees d'oportunitat són aquelles el desenvolupament de les quals està hipotecat per usos urbans o infraestructures obsoletes i d'escassa viabilitat, però que posseeixen una elevada renda de situació que els permeten ser suport d'actuacions estratègiques per a qualificar el territori.

c) Les àrees d'intensificació d'usos són aquelles d'ús residencial de baixa densitat que, per la proximitat a teixits urbans compactes o per la transformació en primers habitatges, permeten operacions d'increment de densitat o dotacions per a millorar-ne la qualitat urbana. També poden ser inclosos en aquesta tipologia els àmbits pròxims a punts nodals de càrrega de transport de passatgers.

d) Les àrees de regeneració són aquelles amb diverses problemàtiques socials, com ara dèficit d'equipaments i espais públics, habitatges de baixa qualitat, entre altres, que requereixen d'intervencions urbanes amb caràcter integral per a la seua restauració i integració amb la resta de teixits urbans.

e) Els bulevards metropolitans i els seus entorns són aquells àmbits l'eix central dels quals correspon a un viari que ha perdut la funcionalitat original, però que posseeix una gran capacitat per a articular teixits urbans o acollir elements de centralitat urbana i sistemes de transport col·lectiu.

f) Les àrees de dinamització del medi rural són aquelles amb aptitud per a acollir desenvolupaments urbans selectius de qualitat, d'elevada integració paisatgística i compatibilitat amb la infraestructura verda.

Directriu 111. Els àmbits estratègics per a les activitats econòmiques al territori

L'estratègia territorial defineix nodes d'activitat econòmica, parcs comarcals d'innovació i polígons industrials i terciaris al medi rural.

a) Els nodes d'activitat econòmica són aquells àmbits territorials de superfície normalment superior a les 150 hectàrees que combinen diversos usos industrials, logístics, comercials, parcs científics, incubadores d'empreses, parcs de proveïdors, equipaments i centres de serveis públics entre altres, que tenen la possibilitat d'estar dotats amb sistemes internodals de transport.

b) Els parcs comarcals d'innovació són aquells àmbits territorials de superfície normalment inferior a les 100 hectàrees, que poden estar continguts en els àmbits anteriors, i que poden incloure els mateixos usos que l'àmbit anterior encara que amb una orientació molt marcada cap a les activitats innovadores i, si és procedent, la compatibilitat amb els teixits residencials.

c) Els polígons industrials i terciaris al medi rural són aquells àmbits territorials, implantats a l'interior de la Comunitat Valenciana, la finalitat dels quals és la racionalització de les demandes supramunicipals de sòl per a activitats econòmiques en punts del medi rural amb elevada accessibilitat i compatibilitat amb la protecció dels valors ambientals del territori.

Directriu 112. Altres àmbits estratègics

L'estratègia territorial inclou com a àmbits estratègics els sòls no urbanitzables de la franja litoral de 500 metres des de la línia interior de la ribera del mar, els quals es regeixen per les directrius sobre el litoral.

Directriu 113. Gestió dels àmbits estratègics del territori

1. Els criteris de limitació de creixement, distància o integració en els teixits urbans existents no són aplicables als municipis inclosos en actuacions públiques o privades en àmbits estratègics prèviament definits encara que siga de forma aproximada en l'estratègia territorial, o posteriorment mitjançant el desenvolupament d'aquesta.

Aquestes actuacions d'iniciativa pública o privada poden tenir caràcter d'interès públic i acollir-se als règims preferents quant a tramitació, avantatges fiscals, exempcions de càrregues urbanístiques i altres, previstes en l'actual legislació vigent o les seues modificacions.

2. Els parcs comarcals d'innovació i els polígons industrials i terciaris al medi rural han de ser gestionats de forma preferent per sistemes mancomunats o consorciats, sense que la ubicació d'aquests en un únic municipi implique cap avantatge respecte a la distribució de càrregues i beneficis.

3. En tot cas, totes les actuacions descrites han de ser compatibles amb la preservació, millora i posada en valor de la infraestructura verda del territori.

Directriu 114. Els projectes territorials estratègics

1. Són projectes territorials estratègics aquelles actuacions excepcionals d'iniciativa pública o privada que, malgrat no estar previstes en l'estratègia territorial, presenten un elevat interès per al desenvolupament del territori dins del marc dels objectius, principis directors i criteris de l'estratègia territorial.

2. Per a la incorporació als règims preferents previstos en la directriu anterior, i iniciar-ne la tramitació, han de tenir l'informe del municipi o municipis afectats, l'informe de compatibilitat amb els objectius de l'estratègia territorial emés pel departament competent en ordenació del territori i l'acord del Consell.

Es pot crear un organisme d'experts per a dictaminar des d'un punt de vista tècnic i científic la viabilitat i l'adequació a les característiques del territori dels projectes territorials estratègics.

3. Els projectes territorials estratègics, per a poder ser classificats com a tals, han de complir els requisits següents:

a) Una dimensió i uns requeriments que justifiquen una localització al marge de les pautes establides per la planificació urbanística i territorial.

b) Un impacte supramunicipal positiu i permanent des del punt de vista econòmic, ambiental o social.

c) Una compatibilitat amb els objectius, principis directors i criteris de l'estratègia territorial especialment pel que fa a creació d'ocupació, generació de valor afegit i qualificació del territori.

d) L'actuació ha de ser un model demostratiu d'una òptima integració territorial, ambiental i paisatgística en la infraestructura verda del territori.

e) Aquests projectes s'han d'ubicar prioritàriament a la franja intermèdia del territori.

4. En aquestes actuacions l'habitatge ha de ser una excepció, si bé es poden admetre com a complement o per raons d'interès públic. En qualsevol cas ha de quedar limitat a un 25 per cent del total del sostre edificable de l'actuació.

CAPÍTOL VII. L'habitatge protegit i el territori

Directriu 115. Principis directors de l'habitatge amb algun tipus de protecció pública

Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'habitatge protegit els principis directors següents:

a) Fer efectiu el dret de tots els ciutadans al gaudi d'un habitatge digne i adequat a les seues necessitats.

b) Adaptar els instruments legislatius en matèria d'urbanisme i territori per a satisfer els objectius de les polítiques públiques en matèria d'habitatge.

c) Integrar les actuacions en matèria d'habitatge amb algun tipus de protecció pública a les polítiques de millora de la cohesió social al territori.

d) Inscriure les polítiques d'habitatge en els objectius de sostenibilitat ambiental, com ara l'accessibilitat, l'ús racional dels recursos i la reducció de les emissions contaminants.

e) Col·laborar amb les polítiques d'habitatge protegit al desenvolupament econòmic del sector, potenciant la innovació en aquest i les actuacions que generen una gran demanda de llocs de treball.

Directriu 116. Criteris territorials en matèria d'habitatge amb algun tipus de protecció pública

1. Les necessitats d'habitatge protegit, sense perjudici de les competències de l'administració local, s'han d'analitzar des d'un àmbit supramunicipal, sent recomanables els àmbits de les àrees urbanes integrades i les àrees funcionals del territori.

2. Adequar les polítiques d'habitatge protegit a les pautes de mobilitat al territori, i acostar, en la mesura que es puga, els usos residencials i els relacionats amb l'activitat econòmica al territori.

3. Mitjançant la planificació urbana i territorial s'ha de promoure la diversitat d'usos urbans, les formes de tinença i les tipologies d'habitatge protegit, a fi de fomentar la mescla de grups socials i la lluita contra la segregació urbana.

4. Utilitzar la planificació urbana i territorial per a equilibrar adequadament la distribució de l'habitatge protegit al territori i la seua connexió amb els equipaments i serveis.

5. Les polítiques d'habitatge amb algun tipus de protecció han de reforçar els objectius en matèria de sostenibilitat ambiental, en particular els referits a les energies renovables i el confort bioclimàtic.

6. Utilitzar les polítiques d'habitatge protegit per a reforçar els àmbits estratègics del territori definits en l'estratègia territorial.

7. En àmbits concrets de la Comunitat Valenciana s'ha de procurar activar el parc d'habitatges no principals per a la conversió en habitatges amb algun tipus de protecció pública

8. L'habitatge protegit ha de contribuir a la millora del paisatge urbà i al respecte del patrimoni de valor historicocultural, al manteniment de centres històrics com a teixits urbans vius i diversos i a les polítiques de retenció i atracció de joves talents i professionals creatius.

9. Cal connectar les polítiques d'habitatge protegit amb els processos d'innovació en el sector de l'edificació residencial, i desenvolupar nous materials, la domòtica, l'habitatge com a productor d'energia i els edificis intel·ligents, entre altres.

10. Considerar la ciutat existent com a aportació fonamental a la sostenibilitat territorial, i fomentar actuacions de rehabilitació d'edificis i habitatges.

TÍTOL V. Infraestructures i Territori

CAPÍTOL I. Infraestructures de mobilitat

Directriu 117. Definició i objectius del sistema d'infraestructures de mobilitat

1. El sistema d'infraestructures de mobilitat comprén la xarxa viària, la xarxa ferroviària, la xarxa de plataformes reservades de transport públic, la xarxa de vies de transport no motoritzat, els ports, els aeroports i altres instal·lacions fixes. També inclou la xarxa logística i els intercanviadors modals associats amb el conjunt de modes descrit.

2. Aquest sistema té com a objectiu satisfer les demandes de mobilitat de les persones i de les mercaderies en coherència amb els objectius d'ordenació del territori i en condicions adequades d'equitat social i compatibilitat amb la infraestructura verda del territori.

Directriu 118. Principis directors en matèria d'infraestructures de mobilitat

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'infraestructures de mobilitat els principis directors següents:

a) Contribuir a la vertebració territorial del sistema de ciutats de la Comunitat Valenciana reforçant el sistema nodal de referència proposat per l'estratègia territorial.

b) Vincular l'accessibilitat als nous usos al territori, tant als sòls d'ús residencial com als sòls per a l'activitat econòmica.

c) Potenciar els sistemes de transport no motoritzats i fomentar l'ús del transport públic per a tots els col·lectius ciutadans, i adequar-lo a les demandes territorials específiques.

d) Incloure la infraestructura verda en les polítiques de mobilitat sostenible, connectant els centres de mobilitat del transport públic amb vies verdes, itineraris paisatgístics i sendes adaptats a sistemes de transport no motoritzats i de vianants.

e) Fomentar sistemes de transport cada vegada més eficients des del punt de vista del consum energètic i de la disminució dels nivells de soroll i emissions atmosfèriques amb efectes negatius sobre la salut i el benestar de les persones.

f) Fomentar els teixits urbans que milloren la mobilitat no motoritzada, recuperar el carrer per al vianant i integrar en la seua trama, de forma prioritària, els equipaments i els serveis generadors d'un gran nombre de desplaçaments.

g) Desenvolupar plans de mobilitat per a municipis, àrees urbanes integrades i àrees funcionals del territori i fomentar la creació d'ens de coordinació del transport per al desenvolupament dels esmentats plans.

h) Prioritzar la millora de la gestió de l'actual parc d'infraestructures de mobilitat i, si és procedent, els desdoblaments de les vies actuals enfront de la construcció de noves vies.

Directriu 119. Les tipologies de la xarxa viària

1. L'estratègia territorial i els instruments que la desenvolupen han d'establir la tipologia següent sense perjudici de la seua titularitat o de les classificacions que, si escau, establisquen altres administracions públiques:

a) Xarxa de carreteres de vertebració externa. Connecten els grans centres urbans del sistema nodal de referència amb l'exterior de la Comunitat Valenciana. Han de tenir criteris de disseny corresponent a autovia o autopista (120 km/h): calçades separades, limitació d'accessos a les propietats limítrofes i absència d'encreuaments a nivell. Aquests requisits poden limitar-se per condicionants ambientals o paisatgístics.

b) Xarxa de carreteres de vertebració interna. Distingim entre les de primer i de segon ordre:

- Les de primer ordre connecten les capçaleres del sistema nodal de referència corresponents als sistemes urbans metropolitans i de ciutats mitjanes, amb disseny d'autovia (120 km/h) o via ràpida (100 km/h), condicions que poden limitar-se per motius ambientals o paisatgístics.
- Les de segon ordre connecten els punts de suport al sistema rural de l'esmentat sistema nodal de referència, encara que poden incloure trams de carreteres que exerceixen una funció molt important des del punt de vista de la vertebració territorial. Els criteris de disseny d'aquestes vies s'han d'adaptar a les característiques específiques de cada tram i a la màxima compatibilitat amb la infraestructura verda del territori.

2. Els plans d'acció territorial i els plans generals completen aquesta estructura amb la definició d'altres vies que permeten garantir el dret d'accessibilitat en condicions d'equitat per a tota la població.

3. Les vies pròpies del medi rural, com ara camins agrícoles, pistes forestals o camins ramaders, s'han de preveure i incloure en els documents de planificació urbanística i territorial.

Els camins rurals amb rellevància social i cultural constitueixen un element estructurant i un actiu de primera magnitud, per això se'n recomana la preservació i posada en valor. La planificació territorial ha d'inventariar aquesta xarxa, garantir-ne la funcionalitat i conservació, i compensar els trams desafectats per motius urbanístics, territorials o sectorials amb nous trams amb característiques i funcionalitat semblant.

4. Els projectes de noves vies han de tenir una integració paisatgística correcta i considerar la seua funció com a itineraris de percepció del territori.

5. Les noves infraestructures viàries de vertebració interna de primer ordre, com també les que connecten municipis dins d'una àrea urbana integrada o els bulevards metropolitans han d'analitzar la viabilitat d'incorporar en la secció transversal plataformes reservades de transport públic i mitjans no motoritzats en tot o part del seu recorregut.

6. L'estratègia territorial proposa en la seua documentació un esquema orientatiu de les vies de vertebració externa i interna de la Comunitat Valenciana.

Directriu 120. Tipologia de xarxa ferroviària

L'estratègia territorial i els instruments que la desenvolupen han d'establir per a la xarxa ferroviària la tipologia següent, sense perjudici de la seua titularitat o de les classificacions que, si escau, establisquen altres administracions públiques:

a) Xarxa ferroviària d'altres prestacions. Està formada prioritàriament per vies d'ample internacional (UCI) amb característiques que permeten aconseguir grans velocitats i ha de ser utilitzada de forma preferent per al trànsit de passatgers. Aquesta xarxa permetrà les connexions de la Comunitat Valenciana amb l'exterior, i la vertebració interior dels principals nuclis urbans mitjançant el sistema denominat Alta Velocitat Regional.

b) Xarxa ferroviària de mercaderies. Està formada per vies d'ample divers dedicades al transport de mercaderies compatibles amb el trànsit de passatgers, sense perjudici de la consolidació d'una xarxa exclusiva de mercaderies a llarg termini.

Aquesta xarxa ha de permetre la circulació de trens de 750 metres de longitud i ha de disposar de canviadors d'ample quan existisquen diferents amplituds de via. Així mateix, és recomanable que la xarxa estiga electrificada i que s'analitze en cada cas la possibilitat d'augmentar la longitud dels trens (superior a 750 metres).

c) Xarxa ferroviària de rodalia i regional. Està formada per la xarxa, que en l'actualitat disposa d'ample ibèric, dedicada al trànsit de passatgers compatible amb el tràfic de mercaderies, sense perjudici de la conversió a llarg termini, totalment o parcialment, en via d'ús exclusiu per al transport de viatgers, podent adoptar altres amplituds de via.

d) Xarxa de metro, metro lleuger i tramvia. Està formada per una xarxa de plataformes sobre les quals circulen vehicles ferroviaris en els àmbits urbà o metropolità de les àrees urbanes integrades d'Alacant-Elx i València.

Directriu 121. La xarxa de plataformes reservades de transport públic

La xarxa de plataformes reservades de transport públic està formada per una xarxa de plataformes sobre la qual circulen vehicles de transport públic no ferroviaris, amb mitjans fixos de captació d'energia o sense. En condicions excepcionals, en l'àmbit urbà, determinats trams d'aquestes plataformes poden ser compartides amb el trànsit privat però sempre mantenint amb caràcter general la circulació reservada al transport públic. Aquests mitjans de transport són recomanables per a satisfer les demandes de mobilitat de l'Àrea Urbana Integrada de Castelló, com també per a determinades relacions a les ciutats mitjanes i per a complementar l'oferta de transport públic a les àrees urbanes integrades d'Alacant-Elx i València.

Directriu 122. La xarxa d'intercanviadors de transport públic de passatgers

1. La xarxa d'intercanviadors de transport inclou les estacions i baixadors de la xarxa ferroviària definida anteriorment, com també els baixadors i parades d'altres mitjans de transport públic, i integra els aparcaments dissuasoris de l'entorn per a possibilitar i facilitar l'intercanvi.

2. La planificació territorial i urbana ha de procurar en les àrees de baixa densitat la interconnexió d'aquests teixits amb els intercanviadors de transport públic, i pot, de forma raonada, augmentar les densitats urbanes residencials als voltants d'aquests intercanviadors de transport per a optimitzar els recursos del transport públic.

Directriu 123. La xarxa de vies de transport no motoritzat de la Comunitat Valenciana

1. La xarxa de vies de transport no motoritzat de la Comunitat Valenciana està formada pel conjunt de rutes per al transport ciclista, de vianants o a cavall proposades per les distintes administracions i institucions que actuen a la Comunitat Valenciana.

2. Aquesta xarxa forma part de la infraestructura verda del territori i connectarà amb altres rutes definides en l'estratègia territorial com ara la Via Litoral, la Via Augusta i la ruta de Jaume I, entre altres.

3. La xarxa de vies de transport no motoritzat s'ha de complementar amb instal·lacions adequades per a la contemplació del paisatge, com ara punts d'accés, miradors i àrees de servei.

Directriu 124. Els ports de la Comunitat Valenciana

1. El sistema portuari de la Comunitat Valenciana està integrat pel conjunt de ports i instal·lacions nàutiques ubicades al seu territori. La jerarquia i la tipologia de les instal·lacions portuàries a la Comunitat Valenciana s'han de definir en els plans d'acció territorial sectorial sobre les instal·lacions portuàries de la Comunitat Valenciana.

2. Les actuacions públiques en matèria portuària, des del punt de vista de l'ordenació territorial, han d'adequar les actuacions a les estratègies següents:

a) Potenciar les línies de trànsit transoceàniques amb els territoris més dinàmics en el context econòmic mundial.

b) Prioritzar el trànsit de cabotatge per a les relacions comercials dels ports de la Comunitat Valenciana.

c) Integrar els ports amb els teixits urbans per a permetre l'ús públic del front litoral i fomentar la implantació d'usos terciaris i els relacionats amb les noves tecnologies en els espais desafectats de l'activitat portuària convencional.

d) Evitar les actuacions que impliquen un menyscabament de la qualitat del front litoral per la gran importància estratègica d'aquest.

e) Aprofitar al màxim l'espai portuari construït i donar prioritat a l'ampliació de les instal·lacions enfront de les de nova construcció.

f) Implantar als ports accessos terrestres adequats als teixits urbans i amb la xarxa d'infraestructures de mobilitat, incloent-hi les àrees logístiques.

g) Potenciar els ports com a instruments de dinamització de l'activitat turística. Aquestes demandes d'ús s'han de satisfer dins del marc de la preservació ambiental i paisatgística de l'entorn.

h) Mantenir l'activitat pesquera tradicional i millorar les seues instal·lacions, serveis i els aspectes ambientals que aquesta activitat comporta.

Directriu 125. Els aeroports de la Comunitat Valenciana

1. El sistema aeroportuari de la Comunitat Valenciana està integrat pel conjunt d'aeroports i altres instal·lacions aeronàutiques ubicades al seu territori. La jerarquia i tipologia d'aquestes instal·lacions es defineixen en els plans d'acció territorial sectorial d'instal·lacions aeronàutiques de la Comunitat Valenciana.

2. Les actuacions públiques en matèria aeronàutica, des del punt de vista de l'ordenació territorial, han d'adequar les seues actuacions a les estratègies següents:

- a) Procurar que els models de gestió aeroportuària tinguen una major participació de la Generalitat, especialment en la definició de rutes estratègiques per als interessos del sistema productiu de la Comunitat.
- b) Integrar els aeroports en el sistema intermodal de transport de la Comunitat Valenciana mitjançant la connexió amb la xarxa viària i ferroviària.
- c) Potenciar les funcions econòmiques i logístiques de les instal·lacions aeronàutiques de la Comunitat Valenciana.
- d) Fomentar l'ampliació dels espais aeroportuaris enfront de la construcció de nous aeroports, sense perjudici d'altres instal·lacions aeronàutiques com els aeròdroms i els heliports.
- e) Augmentar les connexions aeroportuàries directes amb les ciutats europees, nord-africanes i les àrees metropolitanes més dinàmiques del context mundial.

Directriu 126. La xarxa logística de la Comunitat Valenciana

1. La xarxa logística de la Comunitat Valenciana està formada per les instal·lacions definides com a tals en els plans i programes del departament de la Generalitat competent en aquesta matèria.

2. Les actuacions públiques en matèria d'activitats logístiques, des del punt de vista de l'ordenació territorial, han d'adequar les actuacions a les estratègies següents:

- a) Garantir un nivell de servei òptim per als sectors productius de la Comunitat Valenciana i una elevada accessibilitat a la xarxa viària d'alta capacitat, ports, aeroports i especialment a la xarxa ferroviària de mercaderies.
- b) Prioritzar en el conjunt d'instal·lacions logístiques les plataformes intermodals de transport que permeten el canvi de mode carretera-ferrocarril.
- c) Configurar les instal·lacions de la xarxa logística de la Comunitat Valenciana com a elements de suport als grans nodes d'activitat econòmica d'escala regional i nacional.
- d) Prestar una atenció preferent a la distribució de les mercaderies a les àrees urbanes de la Comunitat Valenciana pel seu gran impacte ambiental i territorial.
- e) Desenvolupar la investigació, la innovació i l'aplicació de les noves tecnologies a l'activitat logística.

CAPÍTOL II. Infraestructures bàsiques**Directriu 127. Definició del sistema d'infraestructures bàsiques**

1. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana defineix com el sistema d'infraestructures bàsiques les energètiques, hidràuliques, gestió de residus i telecomunicacions. Aquestes infraestructures són necessàries per a millorar la qualitat de vida de la població, la competitivitat del conjunt del territori i el desenvolupament sostenible d'aquest.

2. Les infraestructures hidràuliques, per la forta relació amb la infraestructura verda del territori, s'han previst en el títol III d'aquestes directrius.

Directriu 128. Principis directors sobre les infraestructures bàsiques

Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'infraestructures bàsiques els principis directors següents:

- a) Garantir un sistema global de gestió de residus adequat en quantitat i qualitat per a la població i les activitats productives que tinga com a principis bàsics l'autosuficiència i la proximitat.
- b) Contribuir a la prevenció de la generació de residus, implantant el residu zero com a horitzó estratègic i, per aquest ordre, la reutilització, el reciclatge, la valorització i l'eliminació d'aquests.
- c) Aplicar el principi del contaminant-pagador en la gestió dels residus i, en general, de totes les formes de contaminació amb efecte sobre la salut de les persones i la integritat dels ecosistemes.
- d) Aconseguir una estructura energètica diversificada que procure el màxim aprofitament dels recursos autòctons.

e) Garantir un abastiment energètic, adequat en quantitat i qualitat, per a la població i les activitats econòmiques, i reduir les emissions d'efecte hivernacle procedents de la seua producció, distribució i consum.

f) Assegurar l'accés universal als serveis de telecomunicacions, en especial als municipis que constitueixen el sistema rural de la Comunitat Valenciana i a les zones urbanes amb problemes de risc o marginalitat.

g) Afavorir la xarxa mallada i les màximes connexions amb les xarxes externes de subministrament per a evitar situacions d'excessiva dependència territorial.

h) Utilitzar sistemes de distribució secundària o instal·lacions descentralitzades, com és recomanable al medi rural, quan la rendibilitat d'un projecte d'extensió de xarxes no siga viable des del punt de vista econòmic o ambiental.

CAPÍTOL III. Implantació d'infraestructures al territori

Directriu 129. Principis directors de la implantació d'infraestructures al territori

Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'implantació d'infraestructures al territori els principis directors següents:

a) Fixar des de la planificació urbanística i territorial les reserves de sòl per les quals han de discórrer les infraestructures bàsiques i de mobilitat des del màxim respecte a la protecció dels valors ambientals, paisatgístics i culturals del territori i a la mitigació dels riscos naturals i induïts.

b) Integrar les infraestructures bàsiques i de mobilitat en el paisatge, respectant en la mesura que es puga la topografia i la vegetació preexistents, l'organització visual del paisatge i evitant una excessiva fragmentació del territori.

c) Prioritzar els corredors o les reserves ja delimitats per a la implantació de noves infraestructures, però si és necessària una nova reserva o un nou corredor d'infraestructures cal atènyer-se al possible ús d'aquest per a tot tipus d'infraestructures.

d) Aplicar les mesures correctores necessàries sobre els impactes negatius sobre el territori als projectes d'implantació de noves infraestructures o d'ampliació de les existents, en particular sobre:

- Les àrees urbanes i les seues extensions.
- Els espais amb valor ambiental, cultural o agrícola.
- Els elements i estructures relacionades amb l'activitat agrícola reconeguts com a elements configuradors del paisatge com ara la geometria del parcel·lari o els marges de pedra seca, entre altres.
- La fragmentació del territori.
- La topografia del terreny.
- Les vies integrades en el territori.
- Xarxes de camins o altres elements històrics d'interés.
- L'efecte barrera procurant la continuïtat dels vials i mantenint la funcionalitat de la connectivitat ecològica i territorial.
- El cicle hidrològic.
- L'erosió del sòl.
- La intrusió visual.

e) Considerar en la integració paisatgística de les infraestructures els impactes des de les vies de comunicació i la visió panoràmica llunyana, la conca visual afectada per la intervenció i el grau de visibilitat des de les visuals més freqüents o rellevants.

f) Posar especial èmfasi en la disposició sobre el territori de les noves infraestructures tenint en compte criteris d'ordre i composició de volums, materials i tractament cromàtic, entre altres, que han de ser coherents amb el paisatge preexistent.

g) Integrar les infraestructures obsoletes en la imatge paisatgística del territori, aprofitant les oportunitats que ofereixen aquests espais restaurats per a millorar la qualitat i l'ús i gaudi del territori i del paisatge.

Directriu 130. La cartografia de compatibilitat de les infraestructures amb el territori

1. L'estratègia territorial proposa una cartografia de compatibilitat de les infraestructures amb el territori a escala regional, i una proposta de corredors de pas d'aquestes infraestructures.

El grau de compatibilitat té tres nivells:

a) Compatibilitat alta: on les característiques del territori permeten albergar corredors d'infraestructures sense que implique un dany significatiu als valors ambientals i culturals del territori.

b) Compatibilitat mitjana: on les característiques del territori presenten alguna dificultat sense requerir una normativa específica de protecció, però requereixen solucions tècniques que eviten danys als valors ambientals i culturals del territori.

c) Compatibilitat baixa: on les característiques del territori desaconsellen la implantació de noves infraestructures. Només en el cas d'absència d'alternatives viables des del punt de vista ambiental, econòmic i social, es podran implantar infraestructures en aquests àmbits i sempre amb els condicionants de la normativa de protecció i adoptant les mesures preventives i correctores necessàries per a minimitzar-ne l'afecció.

2. Aquesta cartografia de compatibilitat de les infraestructures amb el territori està continguda en la documentació de l'estratègia territorial, i podrà ser concretada des del punt de vista territorial per la planificació territorial i urbana sent de necessària observança per a ambdues planificacions.

Directriu 131. Criteris per a la integració paisatgística i territorial de les infraestructures de mobilitat

1. Els traçats d'infraestructures de mobilitat i els elements hi relacionats han de dissenyar-se amb mesures d'integració paisatgística dimensionades a l'escala dels elements del paisatge, i participar dels valors i del caràcter dels paisatges on s'ubiquen.

2. Els projectes de les infraestructures lineals han d'adoptar solucions adequades per a minimitzar o reduir la seua presència en el paisatge rural a excepció dels casos en què existisquen elements de qualitat que reforcen la monumentalitat del paisatge.

3. Per a la millora de la permeabilitat territorial s'ha de fomentar la construcció de túnels, falsos túnels i viaductes que permeten els intercanvis de massa, energia i informació dels ecosistemes.

4. S'ha d'evitar la fragmentació física, visual i social dels itineraris paisatgístics no motoritzats, i habilitar els passos necessaris en el disseny de les noves infraestructures.

Directriu 132. Criteris per a la integració paisatgística i territorial de les infraestructures de residus

1. Les administracions públiques han de fomentar el consens i la participació activa del conjunt dels agents socials i econòmics en la gestió dels residus, coordinant-la adequadament amb l'ordenació territorial i urbanística, i aplicant el principi de cohesió territorial en la implantació i gestió de les plantes de tractament.

2. Amb caràcter general s'han d'establir perímetres de limitació d'usos en l'entorn de les plantes de tractament de residus. Són recomanables distàncies no inferiors als 500 metres.

3. S'ha de preveure la integració paisatgística de les plantes de tractament de residus i la restauració dels abocadors segellats, i integrar-los en la imatge paisatgística del territori.

4. S'han de fixar criteris territorials per a la localització de les infraestructures de gestió i tractament de residus tenint en compte, entre altres: la compatibilitat amb la infraestructura verda, la distància a nuclis habitats, els règims de vents i els terrenys amb riscos naturals o induïts significatius.

Directriu 133. Criteris per a la integració paisatgística i territorial de les infraestructures energètiques

1. Les administracions públiques han d'avaluar l'efecte dels nous creixements sobre el consum energètic i l'augment dels gasos d'efecte hivernacle, incloure mesures per a contrarestar aquestes emissions, i prioritzar els models urbans i territorials que afavorisquen l'estalvi energètic i la reducció d'emissions.

2. Cal promoure mecanismes que permeten revertir els beneficis d'aquestes instal·lacions en la millora i la restauració dels paisatges que els envolten, i contribuir al desenvolupament rural i a la necessària cohesió territorial.

3. S'han d'establir criteris territorials per a la localització de les infraestructures energètiques, tenint en compte, entre altres: la compatibilitat amb la infraestructura verda; els corredors determinats pel planejament urbanístic i territorial, i tenir en compte el desenvolupament rural.

4. Les instal·lacions energètiques han d'evitar la fragmentació visual del territori i minimitzar l'exposició visual i l'afectació als fons escènics més emblemàtics i singulars de la Comunitat Valenciana.

5. Sempre que siga possible cal procurar el soterrament de les línies d'alta tensió al seu pas per nuclis urbans i espais naturals protegits.

6. S'ha de procurar l'autoabastiment mitjançant sistemes individuals de producció en implantacions territorials aïllades. Aquestes instal·lacions han de dissenyar-se de manera que queden integrades en l'edificació i produïsquen la mínima afecció al paisatge.

Directriu 134. Criteris per a la integració paisatgística i territorial de les infraestructures de telecomunicacions

1. Les administracions públiques han de fomentar l'ús compartit de les infraestructures de telecomunicació per a reduir-ne els impactes en el territori. Per a això, s'han d'establir condicions per a les noves ubicacions o l'agrupament d'instal·lacions de telecomunicacions al territori, de manera que s'instal·len en un sol suport i que s'ubiquen lluny dels edificis i els fons escènics més singulars i emblemàtics.

2. S'ha d'evitar la instal·lació d'antenes o altres elements semblants als espais naturals i culturals de major valor, i assegurar el tractament estètic de les antenes i dels edificis de manera que s'integren de la millor forma possible en els fons escènics.

TÍTOL VI. El Litoral

CAPÍTOL I. Disposicions d'aplicació general al litoral de la Comunitat Valenciana

Directriu 135. Principis directores de la planificació i gestió del litoral

1. Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de planificació i gestió del litoral els principis directores següents:

a) Integrar els espais naturals protegits del litoral i els de major valor ambiental, paisatgístic i territorial en la infraestructura verda del territori.

b) Garantir la preservació d'aquesta infraestructura verda al litoral, el manteniment dels seus processos, la connexió entre ecosistemes marins i terrestres i d'aquests amb la resta del territori.

c) Considerar estratègics els sòls no urbanitzables de la franja litoral i la seua posada en valor, quan siga procedent, mitjançant projectes qualificadors del territori.

d) Mantenir la biodiversitat i els recursos pesquers de les aigües litorals de la Comunitat Valenciana.

e) Reduir els riscos naturals i induïts amb atenció especial a les inundacions, l'erosió, l'estabilització de la costa i els derivats del canvi climàtic.

f) Protegir i propiciar un ús sostenible de les platges en funció de la capacitat d'acollida que tenen.

g) Mantenir la identitat del paisatge, la tipologia i les pautes compositives del front litoral formada per assentaments històrics.

h) Afavorir els consums moderats de sòl a la franja litoral i establir el marc adequat per a la seua regeneració i condicionament com a zona d'elevat valor ambiental, paisatgístic i econòmic.

i) Fomentar l'ús i gaudi del litoral per a la millora de la qualitat de vida, tant dels residents a la Comunitat Valenciana com dels visitants i turistes.

j) Propiciar una estructura econòmica diversificada del litoral, desincentivant activitats poc compatibles amb els actius ambientals i paisatgístics del territori.

k) Prioritzar les ampliacions de les infraestructures nàutiques i portuàries enfront de la construcció de noves instal·lacions.

l) Gestionar de forma integrada el territori de la franja litoral, coordinant el conjunt d'actuacions i fomentant la participació dels agents territorials que actuen al litoral.

m) Adaptar les propostes d'actuació sobre el litoral a les característiques específiques de cada àmbit diferencial d'aquest.

2. Sense perjudici de l'aplicabilitat directa dels principis esmentats, per a la seua aplicació detallada i adaptada a les característiques concretes de la franja litoral s'ha de formular i aprovar un pla d'acció territorial del litoral de la Comunitat Valenciana.

3. Les administracions públiques han de realitzar campanyes d'informació i conscienciació dels problemes i oportunitats del litoral de la Comunitat Valenciana.

Directriu 136. La infraestructura verda del litoral

1. Les administracions competents en matèria d'urbanisme, territori i paisatge han de definir la infraestructura verda del litoral incloent tots els espais de valor ambiental, cultural i paisatgístic situats dins de la franja de 1.000 metres comptada des de la línia interior de la ribera del mar, sense perjudici de la integritat dels espais hi inclosos, com també de les connexions biològiques i territorials amb la resta de la infraestructura verda.

2. En aquesta xarxa d'espais s'inclouen de forma específica els hàbitats d'interés regional; els sòls agrícoles d'elevada capacitat d'ús, definits en les cartografies de la Generalitat o altres instruments d'ordenació del territori, i els elements culturals i identitaris del paisatge de la costa de la Comunitat Valenciana.

3. L'ordenació d'aquest àmbit territorial ha de mantenir la major superfície possible d'espais oberts, canalitzant els futurs desenvolupaments urbanístics en el sentit del compliment d'aquesta finalitat. Aquesta recomanació s'ha d'aplicar especialment als entorns dels espais d'interés ambiental i paisatgístic, fronts litorals lliures d'edificació i corredors biològics i territorials.

4. El règim aplicable als terrenys inclosos en la infraestructura verda del litoral serà el que determine la seua regulació específica i pels plans d'ordenació dels recursos naturals o d'ús i gestió dels espais naturals. L'administració ambiental ha de completar els instruments de planificació i gestió dels espais naturals pendents de desenvolupar, especialment els relatius a la Xarxa Natura 2000 i les zones humides. Quant a la utilització del domini públic maritimoterrestre i les seues zones de servitud cal ajustar-se al que disposa la Llei de Costes.

5. Els municipis han de concretar en la planificació municipal els espais constituents de la infraestructura verda del litoral definits a escala territorial, especialment els que no posseïsquen unes coordenades espacials definides, i es poden establir zonificacions de major detall per a la seua protecció.

6. Els municipis del litoral han de classificar com a sòl no urbanitzable protegit la major quantitat possible de sòl de molt alta capacitat agrològica, i compatibilitzar aquesta protecció amb les seues necessitats de creixement urbanístic racional i sostenible.

Directriu 137. La Via Litoral de la Comunitat Valenciana

1. La Via Litoral de la Comunitat Valenciana és un eix estructural que forma part de la infraestructura verda del litoral; possibilita el recorregut íntegre d'aquest, junt al mar o als voltants; connecta físicament, funcionalment i socioculturalment els espais naturals i els elements del paisatge característics del litoral, i articula els nuclis costaners.

2. La conselleria competent en matèria d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge ha d'ordenar la Via Litoral de la Comunitat Valenciana d'acord amb els criteris següents:

a) Definir un corredor, apte per a mitjans no motoritzats de mobilitat ciutadana, que travesse la Comunitat de nord a sud, integrat en les xarxes supranacionals.

b) Dissenyar el traçat de manera que millore l'ús, gaudi i coneixement del litoral, i que garantisca la seguretat i l'accessibilitat dels usuaris. S'ha de procurar que el traçat íntegre elements transitables existents com ara la xarxa de camins rurals, sendes excursionistes, camins ramaders, passejos marítims, carreteres o infraestructures viàries abandonades o en desús, i altres d'anàlogues.

c) El traçat ha de coincidir en alguns trams i, en general, relacionar-se amb la ruta de torres guaita del litoral de la Comunitat Valenciana, la Via Augusta, la Via Dianium i la ruta de Jaume I, entre altres.

3. Els plans generals han d'integrar la via del litoral de la Comunitat Valenciana en l'ordenació i proposar distintes alternatives de traçat d'acord amb els criteris següents:

a) Establir una xarxa de sendes secundàries que incremente la consecució dels objectius establits en els apartats anteriors i la connexió de la Via Litoral de la Comunitat Valenciana amb els espais externs a l'àmbit del pla que l'ordene territorialment.

b) Enfortir el litoral com un element territorial i cultural d'excel·lència, afavorint així la implicació social en la seua protecció i l'ús sostenible.

c) Establir itineraris al voltant dels nuclis urbans del litoral i identificar els trams des d'on la percepció del paisatge és més suggeridor.

d) Connectar edificis d'interés, miradors, centres d'interpretació, parcs periurbans i àrees recreatives, entre altres.

e) Evitar en els itineraris i miradors del paisatge una artificialitat excessiva dels seus elements.

f) Evitar la presència d'elements situats en primera línia que irrompen negativament en el camp visual dels miradors i itineraris.

g) Adoptar estratègies d'harmonització, mimetisme, ocultació i, fins i tot, supressió dels elements que exercisquen un major impacte negatiu.

h) Restaurar paisatgísticament els trams dels camins que així ho requerisquen, utilitzant per a la revegetació espècies representatives dels ecosistemes litorals.

i) En qualsevol cas, tenir en compte que per a la utilització del domini públic maritimoterrestre i la seua zona de servitud de protecció cal complir el que disposa la Llei de Costes.

4. Les administracions públiques han de difondre la Via Litoral com un element bàsic de percepció dels valors ambientals, culturals i paisatgístics del litoral de la Comunitat Valenciana, actiu territorial fonamental de l'oferta turística.

Directriu 138. Protecció i ús sostenible de les platges i espais humits del litoral com a recursos naturals

Les administracions públiques, en l'exercici de les seues competències, a fi de procurar la protecció i l'ús sostenible de les platges com a recurs natural, han d'adequar les seues actuacions als criteris següents:

a) Protegir els ecosistemes naturals existents a les platges com ara els sistemes de dunes, els penya-segats, les coves i les àrees rocoses.

b) Millorar la qualitat dels indicadors ambientals de les platges, especialment els relacionats amb l'aigüa de bany.

c) La morfologia de les platges ha de respondre a les amplàries màximes que la seua dinàmica natural defineix, evitant si és el cas, sempre que siga possible, les aportacions sedimentàries de naturalesa granulomètrica diferent a la naturalment present.

d) Facilitar l'accessibilitat al litoral i a l'ús públic sostenible dels seus ecosistemes.

e) Incrementar els nivells de qualitat dels serveis i de les instal·lacions tradicionals que afavoreixen l'ús i gaudi de la platja i l'activitat turística.

f) Adequar l'ús de les platges a la seua capacitat d'acollida, establint criteris de compatibilitat dels usos que poden ser implantats en aquest àmbit territorial.

g) Dissenyar els passejos marítims de manera que preserven els elements del paisatge característics de les platges, ubicant-los de forma preferent cap a l'interior del sistema dunar, i, de conformitat amb el que estableix l'article 44.5 de la Llei de Costes, fora de la ribera del mar i preferentment de vianants.

h) Integrar paisatgísticament els nous trams del litoral urbanitzats mitjançant actuacions de renaturalització i afavorint les espècies autòctones.

i) Limitar la presència d'elements visualment impactants com ara antenes, publicitat i noves construccions aïllades, entre altres.

j) Procurar que els paisatges de les zones humides del litoral tinguen una vegetació i una fauna pròpies del domini biogeogràfic que els corresponga.

k) Garantir la continuïtat dels cultius dins de les zones humides que afavorisquen el manteniment de l'ecosistema aquàtic.

l) Mantenir i recuperar les zones humides degradades conservant els seus valors ambientals, paisatgístics i culturals.

Directriu 139. Gestió dels riscos naturals i induïts a la franja del litoral

1. El planejament territorial i urbanístic ha d'incloure l'anàlisi de riscos naturals i induïts al litoral, almenys ha d'incloure els d'inundació, erosió costanera i els derivats del canvi climàtic.

2. Respecte al risc d'inundació s'han d'incorporar les determinacions contingudes en el Pla d'acció territorial sobre la prevenció del risc d'inundació a la Comunitat Valenciana (PATRICOVA) i les seues modificacions.

3. Respecte al risc d'erosió costanera i basculació de les platges s'han de tenir en compte els criteris següents:

a) La Generalitat en col·laboració amb l'administració general de l'Estat ha d'elaborar un pla d'acció territorial de prevenció i actuació sobre el risc per regressió costanera.

b) De forma orientativa, en el document de l'estratègia territorial corresponent a l'objectiu 9: Recuperar el litoral com a actiu territorial es reflecteixen els trams costaners en regressió.

En aquest sentit, a les platges deteriorades s'han d'adoptar mesures de prevenció i gestió del risc d'erosió, i per a la regeneració d'aquestes el material que s'utilitze ha de tenir característiques semblants a l'existent. S'ha de fomentar la reutilització dels sediments d'arenes i grava litorals o fluvials sobrants de les excavacions realitzades en l'àmbit litoral.

c) L'autorització dels abocaments al mar dels materials inerts procedents del dragatge només pot efectuar-se sobre fons de característiques semblants a les del material d'abocament, i

sempre fora de les reserves marines naturals i pesqueres, LIC i ZEPA marins, i establir, si escau, una distància de seguretat de 500 metres respecte a les instal·lacions d'aquicultura més pròximes.

d) S'ha d'evitar l'extracció d'àrids en el domini públic hidràulic o maritimoterrestre i les seues zones d'afecció als trams amb erosió costanera, amb l'excepció de les extraccions que es destinen a la gestió del cicle sedimentari i la regeneració de platges.

e) Tots els projectes d'obra portuària han d'incorporar un estudi sobre la dinàmica litoral, amb especial referència a la seua influència sobre l'erosió costanera. Aquesta actuació ha d'assumir el cost íntegre de la lluita contra l'erosió que produeix.

f) En els trams del litoral on el cost de les mesures contra l'erosió i del manteniment de la viabilitat de les platges siga desproporcionat en termes econòmics, socials i ambientals, es recomana una retirada planificada dels usos del front litoral.

4. Respecte dels riscos derivats del canvi climàtic al litoral, les determinacions que es prescriuen per als nous desenvolupaments urbanístics establides en aquestes directrius amb caràcter general són extensives als campaments de turisme o a les instal·lacions similars o equiparables.

Directriu 140. Les infraestructures i la mobilitat sostenible al litoral

1. Les administracions competents en matèria d'infraestructures han d'impulsar un eix viari d'alta capacitat i llarg recorregut per l'interior de la Comunitat Valenciana amb funcionalitat alternativa al corredor del litoral.

En el mateix ordre de plantejaments, la consolidació dels corredors litoral-interior són prioritàris per a afavorir la descongestió del litoral i la difusió d'usos i activitats cap a l'interior.

2. Es recomana la creació d'un sistema de transport públic en plataforma reservada als trams del litoral que tinguen demanda suficient. Aquesta plataforma pot incloure també els mitjans no motoritzats, ha de tenir prioritat sobre el trànsit privat i estar connectada amb altres mitjans públics de llarga distància i regionals.

3. Als municipis litorals el parc immobiliari dels quals supere els 15.000 habitatges s'ha de procurar la reserva de terrenys per a l'estacionament d'autobusos interurbans en àrees accessibles al públic i amb fàcil interconnexió amb altres mitjans de transport públic.

Els municipis litorals amb parc immobiliari superior als 20.000 habitatges s'ha de procurar oferir serveis de transport col·lectiu de passatgers que connecten les platges amb les zones residencials i amb punts d'arribada d'altres mitjans de transport.

Es recomana que els grans centres generadors de mobilitat al litoral, entenent com a tals els que generen de forma reiterada més de 5.000 viatges al dia, o els que així definisca l'administració sectorial competent, disposen d'una parada de transport col·lectiu a menys de 500 metres de la ribera del mar.

4. Es recomana l'anàlisi de la viabilitat de l'establiment d'un sistema de transport marítim de viatgers entre els ports de la Comunitat Valenciana.

CAPÍTOL II. Criteris d'índole sectorial

Directriu 141. Creixement ordenat de les infraestructures portuàries i nàutiques

1. Els plans urbanístics i territorials dels municipis del litoral que tinguen ports comercials han d'incloure les directrius marcades pel planejament dels respectius ports.

2. Les administracions competents han de satisfer les demandes d'instal·lacions nàutiques i d'amarraments per a ús esportiu sota els criteris de donar prioritat a la reforma, reorganització, ampliació i millora dels espais portuaris existents, i evitar construir, llevat d'excepcions, noves instal·lacions portuàries.

3. La construcció d'instal·lacions portuàries, igual que la de la resta d'infraestructures, ha de preveure i corregir l'efecte sobre els valors ambientals i culturals del territori, com també la integració amb el front marítim i el nucli urbà.

4. L'ordenació estructural del sistema portuari es pot realitzar mitjançant plans d'acció territorial de caràcter sectorial, en el quals s'inclouen els objectius que s'han d'aconseguir dins del termini de la seua vigència, en relació amb la política territorial de la Generalitat.

5. A fi de garantir la integració de les infraestructures portuàries en l'entorn territorial i urbà, i d'acord amb els principis i objectius establits per l'estratègia territorial en relació amb els fronts marítims urbans, la Generalitat ha d'aprovar els corresponents instruments de planificació per als ports de la seua competència. La tramitació d'aquests instruments pot realitzar-se en de-

envolupament de les determinacions d'un pla d'acció territorial de caràcter sectorial d'infraestructures portuàries.

6. S'han d'elaborar plans d'ordenació del paisatge de tots els ports de la Comunitat Valenciana per a millorar les relacions funcionals i la integració paisatgística d'aquestes instal·lacions amb els nuclis urbans del litoral.

Així mateix, s'han d'elaborar plans especials per a cada port i instal·lació nauticoesportiva, plans que han de tenir entre els seus objectius l'establiment de les reserves necessàries per a la possible ampliació i per a la planificació de la seua evolució.

Directriu 142. Preses d'aigua i abocaments al litoral

1. Les preses d'aigua marina per a subministrament i ús industrial han d'estar proveïdes de reixetes i filtres adequats, i en general s'han d'evitar en reserves marines i llocs d'interès comunitari.

En el cas en particular de preses d'aigua marina per a instal·lacions d'aqüicultura terrestres, la presa s'ha de realitzar a una distància superior als 500 metres dels punts d'abocament d'aigües residuals.

2. Els punts d'abocament en la línia de costa amb presència de contaminants físics, químics o biològics han de ser eliminats a curt termini o depurar-se per a assolir els objectius de qualitat ambiental requerits per la legislació vigent.

Els abocaments al mar de salmorra procedents de les estacions de dessalinització de l'aigua marina no han de superar els límits de tolerància de les fanerògames marines, en concret de les praderies de *Posidonia oceanica* i *Cymodocea nodosa*.

Directriu 143. Excel·lència en les explotacions mineres al litoral

1. Les explotacions mineres a la franja litoral de 10 quilòmetres han de procurar uns sistemes d'explotació racionals i segurs, i prioritzar la seua restauració per a incorporar aquests espais a la infraestructura verda del territori. En tot cas, s'ha de justificar la necessitat de l'emplaçament d'aquests al litoral, enfront d'altres zones de l'interior de menor valor ambiental o estratègic.

2. La restauració dels relleus deteriorats o els buits miners ha de ser efectuada de forma prioritària per residus inerts, tal com estableix el Pla integral de residus i les disposicions normatives vigents.

Directriu 144. Activitats econòmiques al litoral

1. El model territorial de futur del litoral s'ha d'orientar cap a una estructura econòmica més diversificada. En aquest sentit, és prioritari el manteniment d'una agricultura competitiva, una pesca racional, una indústria compatible amb l'ús residencial i un terciari amb un pes creixent, on l'activitat turística s'ha de continuar orientant cap a unes pautes més sostenibles quant al consum de recursos naturals.

2. L'activitat agrícola del litoral ha d'orientar-se cap a una agricultura de productes de qualitat en el context d'uns mercats de proximitat amb un elevat potencial de consumidors, sense perjudici de la compatibilització dels usos agraris amb les noves demandes socials d'oci i de recreació.

3. La pesca és una activitat econòmica important per a la Comunitat Valenciana que ha de ser fomentada en el marc de la sostenibilitat dels seus recursos, conservant aquelles tècniques de treball que formen part del patrimoni cultural.

4. No és recomanable la qualificació de terrenys per a la implantació de nous usos industrials poc compatibles amb l'ús residencial a la franja litoral dels 1.000 metres des de la línia interior de la ribera del mar, amb l'excepció d'instal·lacions portuàries, àrees logístiques connexes, actuacions definides en l'estratègia territorial i altres activitats escassament compatibles amb una ubicació que diste més de 1.000 metres de la ribera del mar.

Sobre els sòls industrials consolidats a la franja litoral de 1.000 metres definits en l'apartat anterior es recomana l'aplicació d'una estratègia d'anàlisi de situacions d'obsolescència i proposta de canvi d'ús, i traslladar aquestes instal·lacions cap a ubicacions més retirades de la franja litoral.

5. De forma coordinada amb la planificació turística, els plans urbanístics i territorials han de fomentar la diversificació, desestacionalització i diferenciació del producte turístic al litoral, qualificant l'actual oferta de sol i platja i desenvolupant productes emergents relacionats amb els valors ambientals, culturals i paisatgístics del territori.

6. En tots els nous desenvolupaments residencials ubicats a la franja litoral, i els de vocació turísticoreidencial o de segona residència, es recomana preveure un percentatge mínim de 20 per cent de l'edificabilitat per a ús terciari en l'àmbit de l'actuació. En les implantacions ja desenvolupades s'ha de procurar el manteniment de l'ús terciari existent.

7. Les estratègies d'integració entre els ports i les ciutats han de preveure la potenciació de les funcions urbanes, entre les quals destaquen l'oferta lúdica, esportiva, recreativa, digital, comercial, artística i cultural, entre altres. És recomanable relacionar aquestes estratègies amb les polítiques d'atracció de talents i professionals creatius.

8. Cal evitar la desfiguració de les principals fites paisatgístiques del litoral per construccions, infraestructures i, en general, barreres visuals que, per les seues dimensió, forma o color impedisquen o dificulten considerablement la percepció de les imatges més interessants de l'espai litoral des de llocs accessibles i trams viaris transitats.

9. S'han de regular paisatgísticament i de manera unitària les edificacions disperses del front litoral com ara restaurants, bars i edificacions de suport als serveis d'oci i equipaments públics.

10. Els locals tradicionals de restauració i oci pròxims a les platges exerceixen un paper econòmic i social fonamental per a l'ús i gaudi del litoral, per la qual cosa han de ser conservats sense perjudici de l'observança de les normatives vigents en aquesta matèria.

CAPÍTOL III. Sistema d'assentaments al litoral

Directriu 145. Caràcter estratègic de la franja litoral de 500 metres

1. Els terrenys classificats com a sòl no urbanitzable inclosos en la franja litoral de 500 metres des de la línia interior de la ribera del mar tenen la consideració d'estratègics, per tant, en general, no poden ser classificats urbanísticament com a sòl urbanitzable o urbà, amb les excepcions següents:

- a) Actuacions estratègiques d'iniciativa pública relacionades amb la proximitat al litoral.
- b) Actuacions d'iniciativa privada que contribuïsquen a reforçar els objectius de l'estratègia territorial i que per les seues característiques requereixen la proximitat del litoral.
- c) Els projectes territorials estratègics tal com es defineixen en l'estratègia territorial.
- d) Equipaments supramunicipals d'interés públic que per les seues característiques requereixen la proximitat al litoral.
- e) Establiments hotelers de com a mínim quatre estrelles que per les seues característiques requereixen la proximitat del litoral.
- f) Equipaments públics o privats qualificadors del territori (culturals, esportius, científics, sanitaris, comercials, educatius i turístics) que per les seues característiques requereixen la proximitat del litoral.
- g) Actuacions molt concretes i limitades de densificació i tancaments urbans.
- h) Creixements urbans d'ampliació dels teixits existents cap a l'interior, que no interrompen els corredors del front litoral lliures d'edificació.

2. Els terrenys inclosos a la franja litoral de 500 metres poden formar part de la infraestructura verda del territori i tenen garantida la connectivitat i permeabilitat amb els espais oberts de l'interior. Els connectors que complisquen aquesta funció s'han d'acomodar a les determinacions establides en aquestes directrius per als connectors biològics i territorials d'escala regional.

3. A la franja litoral de 500 metres, llevat d'excepcions justificades, només s'admeten desenvolupaments perpendiculars a la delimitació de la ribera del mar en els termes establits en l'article 30 de la Llei de Costes.

4. Els desenvolupaments que es proposen sobre el sòl estratègic han d'estar perfectament integrats en el paisatge quant a variables, com ara la grandària, el color, els materials i les alçàries, entre altres.

5. Els plans han de delimitar una franja de precaució costanera de 200 metres en sòl no urbanitzable comptadora des del límit interior de la ribera del mar. En aquesta franja no es poden realitzar construccions i edificacions excepte les destinades a ús públic i amb un estudi previ d'integració paisatgística. Quant a la franja de 100 metres cal ajustar-se al que disposa la Llei de Costes.

6. Per a accelerar la recuperació de la franja litoral s'han d'utilitzar de forma racional i equilibrada els instruments de gestió urbanística per a eliminar les edificacions fora d'ordenació a les zones de servitud de la Llei de Costes, sense perjudici del que estableix la disposició transitòria quarta de la Llei de Costes per a les zones de domini públic, servitud de trànsit i servitud de protecció.

Directriu 146. Pautes per a la urbanització en l'àmbit litoral

1. Els planejaments urbanístics i territorials han d'adoptar mesures per a recuperar la coherència del front litoral als àmbits on s'haja perdut o degradat. Per a això, s'han de tractar de forma especial els elements locals característics; possibilitar l'accés públic a les zones d'aigua; recuperar i protegir les grans panoràmiques obertes al mar, i considerar els edificis catalogats com a elements positius de la nova ordenació.

2. Els planejaments urbanístics i territorials han de preservar la imatge de les principals fites i fons de l'espai litoral. Per a això han de condicionar les dimensions, la volumetria i els colors de les edificacions que puguen afectar-los; dissenyar traçats alternatius per a la implantació de les infraestructures i altres elements de barrera, i establir àrees i franges amb perímetres limitadors d'edificació i no edificació.

3. Les administracions competents han de promoure, amb la col·laboració d'institucions privades, instruments econòmics específics per a la recuperació dels elements condicionants del paisatge del front litoral.

4. En els desenvolupaments urbanístics al litoral, almenys a la franja de 1.000 metres des del límit interior de la ribera del mar, s'han de tenir en compte els criteris següents:

- a) Evitar la consolidació de nous continus edificats i esponjar els ja existents.
- b) Donar prioritat a les extensions contigües als nuclis existents i a les alternatives que disposen els blocs edificats de forma perpendicular a la delimitació de la ribera del mar.
- c) Evitar les pantalles arquitectòniques al litoral facilitant la permeabilitat de l'edificació enfront de les brises marines i el transport de sediments, garantint així el suficient espai aeri lliure entre edificacions.
- d) Reduir la volumetria i el nombre de plantes de forma escalonada cap al mar.
- e) Tractar la façana de totes les mitgeres que queden per damunt d'altres edificacions o limiten amb espais lliures o sòl no urbanitzable.
- f) Optar en l'ordenació de zones d'aparcament per solucions que fomenten la reducció dels nivells de percepció dels vehicles al litoral.
- g) Els passejos marítims s'han d'integrar ambientalment i paisatgísticament reduint al màxim els trams durs.
- h) Evitar l'excessiva artificialitat en el tractament dels espais lliures al litoral.
- i) Promoure l'adequació de miradors per a l'observació i gaudi de les millors panoràmiques del paisatge litoral de la Comunitat Valenciana.
- j) Procurar la integració i la coordinació de les actuacions al litoral entre els municipis costaners, quant a dissenys, tipologies edificatòries, solucions constructives, continuïtat de passejos marítims i fronts de façanes.

Directriu 147. Els parcs litorals

1. Els parcs litorals són una xarxa d'espais costaners condicionats, connectats per la via verda del litoral, formats per terrenys ubicats a la zona d'influència de 500 metres definida per la Llei de Costes amb l'objectiu de garantir l'ús públic racional i sostenible del litoral, la recuperació ambiental i paisatgística dels espais costaners, millorar-ne les condicions d'accessibilitat en mitjans no motoritzats i procurar una millor distribució dels usos del sòl.

2. Les planificacions urbanística i territorial han de reservar sòls per a desenvolupar aquests parcs litorals. Aquets terrenys només poden ser destinats a usos i activitats compatibles amb els valors que donen lloc a la seua protecció.

ANÀLISI JURÍDICA

Aquesta disposició afecta:

Desenvolupa o complementa:

- **LLEI 4/2004, de 30 de juny, de la Generalitat, d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge. [2004/6916]**

Aquesta disposició està afectada per:

Afectada per:

- **Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana. Informació pública de la interposició del recurs contenciós administratiu número 1/64/2011, contra el Decret 1/2011 de 13 de gener, del Consell de la Generalitat Valenciana que aprova l'estratègia territorial de la Comunitat Valenciana. [2011/4267]**

Modificada per:

- **DECRET 166/2011, de 4 de novembre, del Consell, pel qual es modifica el Decret 1/2011, de 13 de gener, del Consell, pel qual es va aprovar l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana [2011/11245]**